

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

FARKLI KUŞAK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
YAŞLANMA VE YAŞLILIĞA YÖNELİK ALGILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN: SANİYE SEDA SEVİM
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
DR.ÖĞR.ÜYESİ ŞEYDA YILDIRIM

MANİSA- 2019

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

FARKLI KUŞAK ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
YAŞLANMA VE YAŞLILIĞA YÖNELİK ALGILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

HAZIRLAYAN: SANİYE SEDA SEVİM
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI

DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞEYDA YILDIRIM (TEZ DANIŞMANI)

DOÇ. DR. HAKAN BAYDUR (JÜRİ ÜYESİ)

DR. ÖĞR. ÜYESİ HADİYE KÜÇÜKKARAGÖZ (JÜRİ ÜYESİ)

MANİSA 2019

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından, veri toplanması ve yazımına kadar bütün safhalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmayla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığı beyan ederim.

Saniye Seda SEVİM

TEŞEKKÜR

Bu tez Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu Başkanlığı tarafından 2018-185 numaralı proje ile desteklenmiştir.

Tüm tez süresince bana olan güvenini, manevi desteğini ve akademik katkılarını esirgemeyen, beraber çalışmaktan onur duyduğum kıymetli hocam, tez danışmanım Dr.Öğr.Üyesi Şeyda YILDIRIM'a gösterdiği sonsuz anlayışı ve emeği için teşekkür ederim.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Sosyal Hizmet Bölümü değerli akademisyenleri, kendilerini tanıma şansına eriştiğim hocalarım Prof. Dr. Fatih ŞAHİN, Doç. Dr. Hakan BAYDUR, Doç. Dr. Derya ŞAŞMAN KAYLI, Doç. Dr. Gülten UÇAN ve Dr. Öğr. Üyesi Buğra YILDIRIM'a yüksek lisans eğitimim boyunca sağladıkları tüm katkılardan dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Tez savunmamda yer alan değerli hocalarım Doç. Dr. Hakan BAYDUR ve DR. Öğr. Üyesi Hadiye KÜÇÜKKARAGÖZ'e katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Değerli hocalarım Prof. Dr. İsmail TUFAN, Prof. Dr. Fehmi AKÇİÇEK ve Doç. Dr. Sevnaz ŞAHİN'e akademik desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Araştırma süresince benimle birlikte kendi çalışmalarını gibi bana yardımcı olan çok değerli dostlarım Gözde YILMAZ, Mine ÇAPKUR ve Buğra GENCER'e ,

Araştırmaya katılım gösteren değerli katılımcılara,

Manevi ailem KUŞPINAR AİLESİ'ne,

Ve son olarak hayatımın en zor dediğim anlarıyla bile desteklerini esirgemeyen, kendilerinden eksiltip bana tamamlayan, tezin manevi destekçileri AİLEM, annem Fatma SEVİM, babam Gürdal SEVİM ve kardeşim Evrim SEVİM'e teşekkür ederim.

KISALTMALAR VE SİMGELER

WHO: World Health Organization

DSÖ: Dünya Sağlık Örgütü

TUİK: Türkiye İstatistik Kurumu

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

IFSW: International Federation of Social Workers

Ort.: Aritmetik Ortalama

ss: Standart Sapma

Post-Hoc: Grupların birbiriyle karşılaştırma sonuçları

İÇİNDEKİLER

I. TEŞEKKÜR.....	i
II. KISALTMALAR VE SİMGELER.....	ii
III. İÇİNDEKİLER.....	iii
IV. TABLO DİZİNİ	vi
1.ÖZET	1
2. SUMMARY	2
3. GİRİŞ ve AMAÇ	3
4. GENEL BİLGİLER.....	7
4.1 YAŞLILIK	7
4.2 YAŞLILIK EPİDEMİYOLOJİSİ	10
4.3 YAŞLANMA ve AKTİF YAŞLANMA.....	11
4.4 YAŞLANMANIN SINIFLANDIRILMASI.....	14
4.4.1 Biyolojik Yaşlanma.....	14
4.4.2 Psikolojik Yaşlanma	15
4.4.3 Sosyolojik Yaşlanma.....	15
4.5 YAŞLILIK KURAMLARI	16
4.5.1 Toplumsal Kuramlar	17
4.6 YAŞLILIK SORUNLARI	22
4.6.1 Biyolojik Sorunlar.....	22
4.6.2 Ekonomik sorunlar	23
4.6.3 Toplumsal sorunlar	25
4.7 TOPLUMSAL DEĞERLER VE YAŞLILIK.....	27
4.7.1 Kuşaklararası Dayanışma ve Çatışma.....	28
4.7.2 Toplumsal Değişme	29
4.7.3 Toplumsal Önyargı ve Kalıplar.....	30
4.8 AYRIMCILIK.....	31
4.8.1 Ayrımcılık Türleri	32
4.8.2 Yaş Ayrımcılığı(Ageism).....	34

4.8.3 Yaşlılık Algısı	38
4.8.4 Yaşlılık Algısı ve Aktif Yaşlanma	40
4.9 YAŞLANMA VE YAŞLILIK ALGISININ SOSYAL HİZMET BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ	41
4.10 TAZELENME ÜNİVERSİTESİ	44
5. GEREÇ VE YÖNTEM.....	46
5.1 ARAŞTIRMANIN TİPİ.....	46
5.2 ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE SÜRESİ	46
5.3 ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	46
5.4 ARAŞTIRMA SORULARI VEYA ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ	47
5.5 BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER	47
5.6 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	47
5.6.1 Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği	48
5.7 VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ.....	48
5.8 VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	48
5.9 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	50
5.10 ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ	51
6. BULGULAR.....	52
6.1 KATILIMCILARA AİT SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER. 52	
6.2 KATILIMCILARIN SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE ÖLÇEK PUAN ORTALAMALARI	56
7. TARTIŞMA	101
8. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	109
9. KAYNAKLAR.....	114
10. EKLER.....	124
10.1 EK 1: ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU (TEZ KONUSU KABULÜ)... 124	
10.2 EK 2: ETİK KURUL İZİNİ	125
10.3 EK 3: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NDEN İZİN..... 127	
10.4 EK 4: EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NDEN İZİN..... 128	
10.5 EK 5: TAZELENME ÜNİVERSİTESİ AKDENİZ KAMPÜSÜ İZİNİ.... 129	

10.6 EK 6: TAZELENME ÜNİVERSİTESİ EGE KAMPÜSÜ İZİNİ.....	131
.....	131
10.7 EK 7: SORU FORMU VE YAŞLANMAYA VE YAŞLILIĞA YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ (YYTÖ).....	132
YAŞLANMAYA VE YAŞLILIĞA YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ (YYTÖ).....	134
10.8 EK 8: ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ.....	136
10.9 EK : BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU	137
11. ALINTI RAPORU	139
12. ÖZGEÇMİŞ.....	140

TABLO DİZİNİ

Tablo 1: Verilerin Minimum, Maximum, Standart Sapma, Çarpıklık ve İç Tutarlılık Değerleri.....	49
Tablo 2:One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ve Test of Homogeneity of Variances.....	50
Tablo 3: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Sosyodemografik Özellikleri	52
Tablo 4: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Aileye İlişkin Özellikleri.....	54
Tablo 5: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	56
Tablo 6: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	58
Tablo 7: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	60
Tablo 8: Genç Kuşak Üniversite Öğrencisi Katılımcıların Alanlarına Göre Alt Boyut Puanları ve Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	61
Tablo 9: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	64
Tablo 10: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	65
Tablo 11: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	66
Tablo 12: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	66
Tablo 13: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	67
Tablo 14: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	68
Tablo 15:Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	69
Tablo 16: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	69
Tablo 17: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	70
Tablo 18: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	70
Tablo 19: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	71
Tablo 20: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	72
Tablo 21: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	72

Tablo 21: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması(Devamı)	73
Tablo 22: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	73
Tablo 23: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	74
Tablo 24: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	75
Tablo 25: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	76
Tablo 26: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	77
Tablo 27: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	77
Tablo 28: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	78
Tablo 29:Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	79
Tablo 30: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	79
Tablo 30: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	80
Tablo 31: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	80
Tablo 32: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	81
Tablo 33: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	82
Tablo 34: Tazelenme Üniversitesi Katılımcı Öğrencilerinin Çocukları ile Görüşme Sıklığına Göre Puan Ortalamaları	82
Tablo 34: Tazelenme Üniversitesi Katılımcı Öğrencilerinin Çocukları ile Görüşme Sıklığına Göre Puan Ortalamaları (Devamı).....	83
Tablo 35: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	84
Tablo 36: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	85
Tablo 37: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	86
Tablo 38: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	86
Tablo 39: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	87

Tablo 39: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	Error! Bookmark not defined.
Tablo 40: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	88
Tablo 41: : Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	89
Tablo 42: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	90
Tablo 42: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	Error! Bookmark not defined.
Tablo 43: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	91
Tablo 43: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	Error! Bookmark not defined.
Tablo 44: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	92
Tablo 44: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	Error! Bookmark not defined.
Tablo 45: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	93
Tablo 46: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	93
Tablo 47: Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	94
Tablo 48: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	95
Tablo 49: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	95
Tablo 50: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	96
Tablo 51: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması....	97
Tablo 52: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	98

Tablo 52: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)	Error! Bookmark not defined.
Tablo 53: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	98
Tablo 54: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	99

Tezin Başlığı: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi

Öğrencinin Adı: Saniye Seda SEVİM

Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Şeyda YILDIRIM

Anabilim Dalı: Sosyal Hizmet Anabilim Dalı

1.ÖZET

Amaç: Bu çalışmada üniversitede öğrenim gören genç kuşak üniversite öğrencileri ile 3. Kuşak üniversite olan Tazelenme Üniversitesi'nde eğitim gören üniversite öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Ege ve Akdeniz Üniversitelerinde eğitim görmekte olan öğrenciler ve aynı üniversitelerin kampüslerinde yer alan Tazelenme Üniversitesi öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Nicel bir araştırma olarak, genel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Gönüllülük esasına dayalı, 314 katılımcı ile gerçekleştirilen araştırmada yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı ölçeği ile birlikte araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik bilgi formu kullanılmıştır. Veri girişleri ve analizler süreci SPSS 18 aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Katılımcıların üniversite türlerine göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algıları ve dört alt boyuta yönelik algıları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Tazelenme Üniversitesi öğrencileri genç kuşak öğrencilerine göre daha olumlu algıya sahiptir. Genç kuşak öğrenciler, Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine göre yaşla başatmaya ilişkin daha fazla zorluk yaşamaktadır.

Sonuç: Sosyal hizmet, toplumda kuşaklararası ilişkilerin güçlenmesinin yanında toplumdaki olumsuz yaşlılık algılarının da sonraki nesillere aktarımı önlenmesine yönelik düzenlemeler kapsamında yer alması gereken önemli bir disiplindir. Yaşam boyu öğrenme desteklenerek bireylerin hem aktif yaşlanması hem de yaşlanmaya yönelik algılarının da olumlu olarak etkilenmesi sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Yaşlanma, Ayrımcılık, Yaş Ayrımcılığı, Yaşlılık Algısı, Kuşaklararası İlişki

Thesis Title: Assessment of Perceptions of Aging and Age-Related Perspectives of Different Generation Students

Student Name: Saniye Seda SEVİM

Supervisor: Assist. Prof. Şeyda YILDIRIM

Department: Social Work Department

2. SUMMARY

Purpose: In this study it is aimed to evaluate the senses of the growth and elderliness of the young generation university students who receive education in the university and the university students who receive education in Tazelenme University which becomes the third generation University.

Material and Methods: This research has been carried out with the students who have studied in Ege University and Akdeniz University and also with the students who have studied in Tazelenme University where is located in the same university campus. This is a quantitative research and it has been carried out with the causal survey model. This research is based on volunteering and it has been carried out with 314 participants. With the sense –scale towards growth and elderliness, a sociodemographicin formation form has been used. Data entry and the analysis process has been carried out through SPSS 18 has been used in theseanalysis.

Findings: A significant discrepancy has been found between the senses of the growth and elderliness of the participants with regard to the university types and the senses for 4 sub-dimensions. Tazelenme University students have more positive sense in comparison with young generation university students. Young generation university students have difficulty in competing with life in comparison with the Tazelenme university students.

Results: Social work is an important discipline that should be included in the regulations to prevent the intergenerational relations in society as well as to prevent the transfer of negative old age perceptions in the society to the next generations. By supporting lifelong learning, it can be ensured that individuals' perception of both active aging and aging is positively affected.

KeyWords: Old age, ageing, discrimination, discrimination of age, old age perception, intergenerational relationship.

3. GİRİŞ ve AMAÇ

Evrensel bir olgu olan ve her bir birey için farklı anlamlar ifade eden yaşlanma ve yaşlılık süreci içinde, meydana gelen değişikliklerin yanı sıra mevcut olan deneyim, değer ve bilgi rezervleri de göz ardı edilmemelidir. Yaşlı bireylerin bu süreçte gösterdikleri baş etme yöntemleri, süreci nasıl algıladıkları, toplumun bu noktada kendilerinden beklediklerine yönelik bakış açıları önemlidir.

İleri yaş dönemine ilişkin mental ve fiziksel yetersizlik nitelendirilmesinin yapılması oldukça yanlış bir algıdır. Bu algı yaşlı bireylerin kendilerinden önceki kuşaklar tarafından ötekileştirilmeye maruz kalmalarına neden olmaktadır. Olumsuz algıların, bir süre sonra toplum içinde kabullenilerek doğal bir olgu haline gelmesi beklenmektedir. Toplumun yaşlı tasviri de bu olguya bağlı olarak negatif yaşlı tipleri ve olumsuz önyargılardan meydana gelecektir. Toplum tarafından içselleştirilen yaşlı modeli sonucunda kuşaklararası ilişkilerde de belirli sınırların ortaya çıkması beklenmektedir. Bu sınırlar hem kuşaklararası iletişim ve etkileşimi olumsuz olarak etkileyecek hem de yaşlı bireylerin içinde buldukları toplumdaki dışlanmalarına yol açacaktır. Yaşlı bireyler dışlanmanın neticesinde yaşam kalitelerinde bozulmalar ve bir hak olarak onlara sunulan fırsatların da değerlendirmesini yapamayacaktır. Yaşam kalitelerinde bozulmaların yaşanması, kuşaklararası etkileşimi de bozabileceğinden dolayı yaşlı bireylerin sahip olduğu tecrübelerin ve eşsiz bilgi rezervlerinin de sonraki kuşaklara aktarılması sekteye uğratılmaktadır. Bu kapsamda geleneksel ve modern toplumlara bakıldığında bu aktarımın değişimi de görülmektedir. Endüstri toplumlarına göre daha kapalı ve sahip olunan tecrübenin toplumsal konumu belirlediği geleneksel yapılarda yaşlılık ve bilgelik birbirine eş değer tutulabilmekteydi. Bu geleneksel yapılarda yaşlı bireye atfedilen görev ve sorumluluklar, onların deneyimlerinin dikkate alınmasıyla ilişkilendirilmektedir. Endüstri toplumlarına bakıldığında bireyselliğin ön plana çıkması ve aile modellerinin küçülerek çekirdek aileye dönüşmesi yaşlı bireylerde statü kaybına yol

açan etkenlerden olmuştur. İlişkiler geleneksel toplumlarda dayanışma temeline dayanmakta iken, endüstri toplumlarında duygusal temelli bir ilişki söz konusu olmuştur (Kalaycı ve Özkul 2017).

Gerçekleşen toplumsal değişme ile birlikte hem toplumdaki yaşlı tiplemesi farklı şekiller almış hem de yaşlanma ve yaşlılık konularında daha fazla çalışılabilir alan meydana getirmiştir. Küreselleşmenin toplumlarda yarattığı farklı yaşlanma kavramları, yaşlı bireylere yönelik onların yeni ihtiyaçlarını meydana getirmiştir (Aydın ve Aydın Sayılan 2014). Önemli ihtiyaç ve taleplerden biri olan öğrenme, uzayan insan ömrü ve buna bağlı olarak yaşlı bireylerin istihdam olanakları, bilgi ve tecrübelerin kullanılarak diğer kuşaklara aktarım isteği gibi durumların yol açtığı bir gereklilik haline gelmiştir. Bu şekilde yaşlı bireylerin sahip oldukları bilgi rezervlerini kullanarak aktif kalmaları ve sosyal hayata dahil olma anlamında onlara önemli bir katkı sağlanmaktadır. Yaşam boyu öğrenme farklı yönleriyle ele alınması gereken geniş bir kavramı ifade etmektedir. Kuşaklararası tecrübe ve bilgi akışının gerçekleşmesini sağlayan önemli bir sorumluluk taşımaktadır. Farklı kuşaklar arası ve aynı zamanda toplum içi iletişimi pekiştirmeye yardımcı, bireysel açıdan bireylerin kendilerini geliştirmelerini sağlayan ve aynı zamanda toplumda karşılıklı bilgi alışverişinin de sağlanmasını destekleyici özelliği başlıca sorumluluklarından (Mutla ve ark. 2008). Fakat toplumdaki olumsuz önyargılar ve kalıplaşmış yargılar zaman zaman öğrenmenin yavaşlamasına ya da gerçekleşmesine engel olmaktadır. Bunun önlenmesi için toplumsal önyargıların ve stereotiplerin dışına çıkılarak, yaşlanma sürecinin bir kayıp süreci değil, aksine yönlendirmelerle bireysel ve toplumsal kazanç niteliğinde olduğunun farkına varılması gerekmektedir.

Hayat boyu öğrenmenin bireylerin hayatlarında yalnızca resmi kurumlar bağlamında gerçekleşmesi beklenmemelidir. Ülkemizde farklı üniversitelerde aktif olarak yer alan Tazelenme Üniversitesi, çeşitli kampüslerde sosyal sorumluluk çerçevesinde eğitim öğretime devam etmektedir. Amaçlanan, yaşlı bireylerin tecrübe ve yeteneklerin korunarak, kendilerinin daha da geliştirerek yaşam kalitelerini olumlu yönde etkilemektir. Hedefleri ise, bireylere verilen teorik derslerle yaşam boyu öğrenmenin sağlanması iken, uygulamalı derslerle de bireylerin sahip oldukları beceri rezervlerini ortaya çıkarmalarının sağlanmasıdır.

Bu şekilde gerçekleşen organizasyonlarla farklı kuşak bireyleri bir araya getirerek hem yeni şeyler öğrenmelerini hem de bilgi paylaşımıyla karşılıklı yeni bilgi edinimini sağlamak amaçlanmaktadır. Aynı zamanda bireylere bu tür uygulamalara yönelik destek ve teşvik edici motivasyon da sağlanmalıdır. Toplumsal katılımın desteklenmesini sağlamak için, öncelikli olarak aile ve okul gibi araçlar yardımıyla genç kuşaktan başlayarak bu uygulamaların gerekliliği ve toplumsal üretimde yer almanın önemini kazandırmak gerekmektedir. Bu şekilde değerlerin de korunarak bir sonraki kuşaklara aktarımı da desteklenmiş olacaktır. Yaşlı bireylerin toplumda tüketen değil üreten bir popülasyon olduğu görülerek toplumda var olan olumsuz yaşlı tiplerinin de yıkılmasını da sağlayacağı düşünülmektedir.

Yaşlanma ve yaşlılık alanında yapılan çalışmalar son yıllarda oldukça hız kazanmış durumdadır. Sosyal hizmet bölümlerinde de zorunlu ders ve seçmeli ders olarak ayrı bir kapsamda ele alınmaktadır. Sosyal hizmetin hak temeline dayanan bir meslek ve akademik disiplin olmasından dolayı yaşlı bireylerin toplum içinde çeşitli kişisel özelliklere sahip olmasının yanında, yalnızca yaşlarından dolayı da maruz kaldıkları ayrımcılığa yönelik sistem kuramı çerçevesinde bireyin içinde bulunduğu çevrede bu ayrımcılığa yol açan faktörler ele alınarak, buna yönelik müdahaleler yürütülmektedir. Çevresi içinde birey anlayışı ile ayrımcılığa maruz kalan yaşlı birey ve içinde bulunduğu toplum, aile ve diğer faktörler birlikte değerlendirilerek soruna yönelik uygulamalarda sosyal hizmete ihtiyaç duyulmaktadır. Yaşlı bireylerin yaşam kalitelerinde bozulmalara ve toplumsal izolasyona yol açan bu duruma karşı bireylerin yeniden toplumsal katılımları ve aktif yaşlanmalarının desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir. İçinde bulunulan toplumun kültürel değerleri, yaşlıya karşı sahip olduğu algı gibi faktörler birlikte ele alınarak bütüncül değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bireylerin böylelikle aktif yaşlanmaları desteklenerek yaşam kalitelerinin de artması beklenmektedir. Aktif yaşlanmayı destekleyen uygulamalar arasında yer alan ve yaşlı bireylerin de bir talebi olan yaşam boyu öğrenmenin, bireylerin güçlendirilmesine ve üretkenliklerinin devamlılığına yönelik önemli adımlardan olduğu düşünülmektedir. Yaşlı bireylerin aktif katılımlarının desteklenerek güçlendirmenin sağlandığı uygulamalar, toplum içinde kuşaklararası iletişimi güçlendirerek karşılıklı yeni bilgiler öğrenme ve öğretmeyi de sağlamaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amacı; üniversitede öğrenim gören genç kuşak üniversite öğrencileri ile 3. Kuşak üniversite olan Tazelenme Üniversitesi'nde

öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlığa yönelik algılarının değerlendirilmesidir.

4. GENEL BİLGİLER

4.1 YAŞLILIK

Yaşlanma, yaşam boyu gelişim psikolojisinin temel varsayımında ifade edildiği şekilde; dölleme ile hayatın sonlanması arasındaki yaşam boyu evrelerden oluşan bir süreçtir (Onur 1995). Bu süreç, birbiri ardınca ilerleyen ve hem kişilerin gelişimlerinde hem de kendilerine ait özelliklerinde farklılık gösteren evrelerden oluşmaktadır (Otrar 2016). Bu varsayımına göre ifade edilmek istenen evreler bebeklik, çocukluk, ergenlik gibi bedensel gelişimin göz önünde bulundurulmasına bağlı olarak ele alınmaktadır. Diğer bir varsayımına göre de gelişim, bu bahsedilen büyümenin son bulmasına bağlı olmaksızın ele alınmaktadır ve yaşam boyu gelişim psikologları, üzerinde yoğunlaştıkları çalışmalarında bu varsayım üzerinden ilerlemekte ve özellikle yetişkinlik ve yaşlılık alanları çalışmalarının büyük kısmını oluşturmaktadır (Onur 1995). Paul Baltes bu konuyu, ölüme kadar olan yaşam süresi evrelerinde bireylerin davranışlarındaki tutum ve farklılıklar olduğu kadar aynı zamanda bireyin koşullarını ve gelişiminin değiştirilebileceğine yönelik bilgi sahibi olabilmek olarak ifade etmektedir (Baltes 1987). Bu evreler birbirinden farklı yaş aralıklarında tanımlansa da aralarındaki en önemli ayırt edici nokta her bir dönemin kendine ait belirleyicilerinin olmasıdır (Aydın 2005). Bu dönemlerden Erikson (Erikson 1984)'un da kuramında belirttiği şekilde her bir evre de yaşananlar bir sonraki evreyi etkilemektedir ve bu evrelerde yer alan son evre yaşlılıktır.

Gelişim dönemleri içerisinde son evre olarak ifade edilen bu evrede benlik bütünlüğü taşıyan bireylerin yaşamları süresince edindikleri deneyimleri bu evrede zengin bir yoğunluk oluşturmaktadır. Yalnızca herhangi bir şeyle ya da insanla ilgilenen, kendini hayal kırıklıklarıyla birlikte başarıya odaklayan kişilerin benlik bütünlüklerini geliştirmektedir (Snarey ve Poole 2011). Yaşlılık kavramı her bir birey için farklı deneyimler içerir. Bu deneyimler kimi birey için olumlu olgular içerirken

kimi bireyler içinse olumsuz olgular içerir. Yaşlılık dönemine ilişkin bireylerin iyi ya da kötü olduğuna dair yorumlamaları, bu bireylerin yaşantılarında sahip oldukları nesnel faktörler ve bireylerin bu faktörleri nasıl algıladıkları ve onları öznel olarak değerlendirmesiyle ilişkilidir (Görgün Baran 2008). Bu süreçte bireylerin kaybettiği yetenekleri vardır ancak ilerleyen bu süreç içerisinde kalıcı olan bilgi, dil yetenekleri, dikkat, problemlere karşı üretilen çözüm gibi yeteneklerin varlığı da göz ardı edilmemelidir (Sözen 2014). Yaşlılığa ilişkin belirsiz bakış açısı, çalışmalarda önemli bir yer edinmekle birlikte bu bir sorun olarak görülmektedir. Fakat bir sorun değil, yalnızca toplumdaki bireylerin kalıplaşmış kurgularından doğan fikirler bunu bir sorun olarak nitelendirmektedir (Arun 2017). Konu üzerinde detaylı düşünüldüğünde yaşlılık dönemini, yetersizlik olarak düşünmenin aksine bilişsel birikim bakımından en donanımlı olunan ve tüm bireyler açısından bu donanımın aktif olarak kullanılabilirdiği bir dönem olarak değerlendirilmelidir (Yahyaoglu2013).

Bireylerin hayat serüveninde yer alan diğer tüm evreler gibi yaşlılık evresi de olağan ve her bireyde gerçekleşen bir evredir (<http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/duyurular/halkayonelik/yaslihaftasi.pdf>).

Yaşlılık, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçen süreçte yer alan evrelere göre yaygın olarak yaş aralıkları esas alınarak sınıflandırılarak evrensel olarak bir tanımla bulunmamasından dolayı biyolojik ve fizyolojik tabanlı ifade edilmektedir (Tutal 2016). Kronolojik olarak sınıflamada DSÖ'ye göre '65 yaş ve üzeri' yaşlılık dönemi olarak ifade edilmektedir. Bu konuda birçok farklı sınıflama ve belirleyici kullanımlarına rağmen, ulusal ve uluslararası çalışmalar bazında DSÖ'ye ait bu tanımlama kullanılmaktadır. Aynı zamanda bu dönem içinde de yaşlı nüfusu sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırmaya göre; 65-74 yaş arası 'genç yaşlı', 74-84 yaş arası 'orta yaşlı', 85 yaş ve üzeri ise 'ileri yaşlı olarak tanımlanmıştır' (<https://www.who.int/> 2018). Bu sınıflandırmanın dışında kültürel, dini, hukuki, tarihsel faktörler gibi değişkenler baz alınarak yapılan sınıflandırmalarda ortak özellik kişilerin fiziksel olarak görünen yaşlılığı ile birlikte sosyal hayatta yaşlıya yüklenen rol ve sorumlulukların iç içe geçmiş olmasıdır. Bireylerin içinde bulunduğu zaman dilimi ve yaşadığı yer gibi faktörlerin bireylerde yarattığı farklı roller, yaşlılık kavramını ve toplumun bu olgu karşısındaki tutumun niteliğini de göstermektedir (Kalaycı ve Özkul 2017). Modern çağda da toplumdaki bireylerin kendilerine has farklılıklarının yanında değişen ekonomik şartları ve sosyal yaşantılarındaki yaşam

koşullarının yarattığı farklılıklardan kaynaklı olarak bu sınırlama ile ilgili tartışmalar devam etmektedir (Müftüler 2018a). Özellikle yerleşik yaşama geçilmesiyle öncesine göre daha düzenli ve güvenilir çevrede yaşam, niceliksel olarak yaşlı nüfusun artmasının yanında toplumsal hayatta gözle görülür bir kültürel değişimle de yaşlıya verilen önem artmıştır. Söz edilen yerleşik düzene geçiş sonrasında, toplumda ağırlıklı olarak görülen geniş aile modeli içinde yaşlı bireyin tecrübelerinden ve birikimlerinden faydalanma temeline dayanan bu yaşam biçimi, yaşlı bireyleri itibarlı, saygı duyulan bireyler haline getirmiştir (Kalaycı ve Özkul 2017). Yaşlı bireylerin bir kesimi bilge ve olgun olmanın yaşanarak öğrenildiğini ifade ederken bir diğer kesim de bunun tam tersine zamanla bir çocuklaşma, duygusal olarak hassaslaşma ve zamanı boşa geçirme olarak yaşlılık dönemini betimlemektedir. Önemli olan bireylerin ne kadar süre yaşamış olduğu değil, yaşadığı süre içinde kendini nasıl geliştirdiği, kendine ne kazandırdığıdır. Bu şekilde bireylerin kendilerine kazandırdığı tecrübelerle yaşlılık olgusu hayatlarına bir çok anlam katacaktır (Müftüler 2018b).

Yaşlılık, temelde bakış açısı bakımından karşıt iki görüşle, Platon ile başlayıp bir çok düşünürün içselleştirerek kuramsal alana getirdiği idealizm ve Aristoteles gibi bir çok düşünür ve yazarın savunduğu materyalizm anlayışlarıyla ikili bir ayrımında tartışıldığı bir olgu olmuştur. Bahsedilen bu tartışma Antik Yunanda bir şeyin doğruluğunu ya da yanlışlığını insana bağlayan Sofist görüş doğrultusunda başlayarak ilerlemiş ve Weber'in akademik alana yerleştirdiği karşılaştırmalı çalışmalarda önemli bir yeri olan toplumsal eylemleri nedenselleştirmeyi sağlayan İdeal Tip anlayışıyla belirgin hale gelmiştir (Keskin 2018).

Tarihte yazılı kaynaklarına ulaşılabilen toplumlar Mezopotamya'da kurulmaya başlanmıştır ve buradaki şehir devletlerde yönetim yaşlı bireyler tarafından sağlandığı görülmüştür (Armstrong 2006). Buradan anlaşıldığı gibi, Mezopotamya'da bulunan şehir devletlerinde en üst karar ve yönetim organlarının önde gelenleri, o toplumda yaşayan en yaşlı bireylerdir. Bu tür yönetim anlayışı 'Gerontokrasi' olarak ifade edilmektedir (Keskin 2018). M.Ö dönemde yaşayan ve 'Yaşlılık ve Dostluk' adlı kitabında sadece yaşlılık konusunu ele alan Cicero, yaşlılığı bireylerin hayatında hem bir kambur, çekilmesi gereken bir dönem olarak açıklamış hem de yaşanan bu dönemin doğal bir süreç olup bireyler için bir dert olarak görülmediğinden bahsetmiştir. Bu ikilemin, toplumdaki bireylerin bakış

açılırlarıyla oluştuğunu ifade etmiştir. Olumsuz fikirler taşıyan bireylerin anlayışsızlıklarından ve önyargılarından kaynaklı olarak bu dönemi kendileri için zorlaştırdıklarını, olumlu fikirleri olan bireylerin ise bu döneme kolaylıkla adapte olacaklarını ve bununla beraber kolay sürdürebileceklerini belirtmiştir (Cicero 1998). Tarih boyunca yaşlılık konusunda farklı dönemlerde farklı bakış açıları olmasının yanında aynı dönemde yaşayan bireyler arasında da farklı yaşlılık anlayışlarının olduğu görölmektedir.

4.2 YAşLILIK EPİDEMİYOLOJİSİ

Giderek yaşlanan dünyada, azalan doğum oranıyla birlikte sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması gibi yaşam koşullarındaki gelişmelere bağlı olarak yaşam ömründe uzama ve yaşlı nüfus oranında artış görölmektedir (Beđer ve Yavuzer 2012). Yaşlı nüfus bugün dünyada en yüksek artış hızı olan yař grubunu meydana getirmektedir. Nüfus, 19. Yüzyılda yaşanan ekonomik, sosyal ve yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çeşitli gelişmeler sonucunda yaşlanmaya başlamıştır . Bir başka deyişle yaşlanma olgusu ilk olarak gelişmiş ölkelerde belirlemiştir. Zaman içinde teknolojik ve tıbbi gelişmeler gibi bilgi ve pratiklerin artışıyla yaşlı nüfus artışını gelişmiş ölkelerin daha hızlı şekilde tecrübe ettiği söylenebilmektedir (Kačan Softa 2014). Devam eden bu demografik değişim nüfus piramitlerinde de gözle görölür bir değişime neden olacaktır. Yani; daha önceden piramitlerin tabanında yer alan büyüme, demografik değişim sonrasında piramitlerin en üstünde yer almaya başlayacaktır (Tufan 2001). Tüm yař grupları baz alındığında Birleřmiř Milletler verilerine göre, dünyada genel nüfus artış oranı 2001 yılında %1,2 iken, 60 yař ve üzerinde bu oranı %2,6 olarak görölmektedir. Günümüzde bu oran sırasıyla %0,7 ve %2,8 olarak artış göstermekte ve 2050 yılı itibariyle de her 6 kişiden 1'inin 65 yař ve üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. BM'e göre az gelişmiş olan ölkelerde %3 olan oranın 2025-2030 itibariyle %3,4'e yükseleceği öngörölmektedir. Gerçekleřen nüfus artışına bakıldığında, Fransa'nın 60 yař ve üzeri nüfusunun ikiye katlanması 140 yıl devam etmiştir, gelişmekte olan ölkelerde de bu katlanmanın 30-40 yıl olabileceği öngörölmektedir (United Nations 2010).

Türkiye’de uzun zamandır gözlenen demografik değişimler birey ve toplum açısından birçok değişime sebep olmaktadır. Bunların en önemli değişimlerinden biri de yaşlanma boyutudur (Tufan 2012). Türkiye, yaşlı nüfusuna bakıldığında 2012 yılında 5 milyon 632 bin 3 kişi olan nüfus, %17,1 artışla 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişi olmuştur. Bunun yanında 85 yaş ve üzeri ileri yaş oranı 2012 yılında 7,1 iken, 2016 yılında 8,2 ile artış göstermiştir (TUİK 2016). Bu oranlara 2017 yılına bakıldığında, yaşlı nüfusu 6 milyon 895 bin 385 kişi olurken, toplam nüfus içersindeki oranı %8,5’e yükselmiştir. Bununla birlikte yaşlı nüfusun 65-74 yaş aralığında %61.6’sı, 75-84 yaş aralığında %29.7’si, 85 ve üzeri yaş grubunda %8.6’sı yer almaktadır (TUİK 2017).

4.3 YAŞLANMA ve AKTİF YAŞLANMA

Yaşlanma, bireylerin hayatlarındaki diğer süreçler kadar önemli bir olgudur. Hayat sürecinde bir sonlanma olarak belirtilmesinin aksine bireylerin mevcut rezervlerini kullanarak kendini gerçekleştirdikleri bir dönem olarak görülebilmelidir. Gelişmiş toplumlarda yaşlı nüfus oranındaki artışları konu alan nüfus çalışmalarının yaygınlaşması, akademik ve politik alanlardaki mevcut olan yaşlılık ilgisinde artışa neden olmuştur (İçli 2008). Bilim ve teknolojideki ilerlemeler, tıpta sağlık hizmetlerinin etkinliğinin ve yaygınlığının artışı bireylerde ortalama yaşam beklentisi artışına yol açmış, diğer yandan sağlık sorunu yaşayan, aktiviteleri azalmış, üretken potansiyelleri sınırlanmış yani diğer bir deyişle bir başkasının yardımına ihtiyaç duyan yaşlıların sorunlarını da beraberinde getirmiştir (Görgün Baran ve ark. 2005).

Büyüme ve gelişme olarak değerlendirilen yaşlanma süreci sosyalizasyonla da içe içedir. Yaşanan psikolojik, sosyolojik, ekonomik fizyolojik ve bir çok farklı etkilerle birlikte bireylerin değerlendirme ve düşünsel durumları da değişiklik gösterebilmektedir. Sosyal hayatında edindiği birikimleri bireyin kültürel sermayesini de oluşturmaktadır. Bunun sonucunda da tüm bu birikim ve sermayelerin etkilediği, bireylerin yaşamlarındaki tüm objektif ve sübjektif değerlendirmeleri yaşam kalitesi ile ortaya çıkmaktadır (Görgün Baran 2008). Yaşlılık ve kalite konusu gündeme geldiğinde, topluma ait kültürel birikimlerin dikkate alınarak uyarlanan geriatric yaşam kalitesinin ortaya koyduğu, yaşlı

bireylerin sağlıklarının ülkenin gelişmişlik seviyesinin göstergesi olmasıdır (Beğer ve Yavuzer, 2012).

Bireylerin sağlıklı olma durumları, zihinsel, psikolojik ve bedensel olarak etkinliği, sosyal çevrede edindiği sosyal konum, kayıplarının yanında sahip olduğu bireyi daha güçlü kılan birikimlerinin varlığı aktif yaşlanma terimini oluşturmaktadır (Ünalın 1999). Kavramın ilk ortaya çıkış zamanı çok eskiye dayanmamaktadır. Global dünya üzerindeki nüfus projeksiyonlarındaki hareketliliğinin artmasına bağlı olarak aktif yaşlanma kavramına olan ilgi ve çalışmalar da artış göstermiştir (Aydın ve Aydın Sayılan 2014). Bu konulardaki çalışmalara bakıldığında yaşlılık ve sorunlarının yer aldığı çalışmalar 2000’li yıllarda görölmekte iken aktif yaşlanma konusuna yer verilen çalışmalar 2000’li yıllardan sonra akademik çalışmalarda yer almaya başlamıştır. Aynı zamanda bu süreç içinde kentleşme, sanayileşme ve modernleşmenin yaşlılık sürecindeki etkilerinin yer aldığı çalışmalar da aynı şekilde hızla araştırmalarda yer almaya başlamıştır (Önder Erol 2016).

Aktif yaşlanma sadece yaşlı bireylere yönelik değil, her yaş popülasyonu için geçerli bir kavramdır. Bireylerin hayatlarında fiziksel, zihinsel ve sosyal açılardan yaşam kaliteleri için sahip oldukları rezervlerinin farkına varmalarıyla birlikte ihtiyaç, talep ve yeterliliklerine göre topluma katılımlarını destekleyen, ihtiyaç duydukları takdirde toplumsal katılım için yeterli koruma, güvenlik ve bakımın gösterilmesini sağlamaktır (WHO 2002a). Sosyal bütünleşme, sağlık ve katılım faktörleri aktif yaşlanmanın yaşam kalitesini etkileyen boyutlar olarak tanımlanmaktadır (United Nations 2012). Sağlık; DSÖ tanımında belirtildiği şekilde fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı tanımlamaktadır. Bu bakımdan, aktif yaşlanma sistemi içinde, zihinsel sağlığı ve sosyal bütünleşmeyi teşvik eden politika ve uygulamalar önemli bir yer oluşturmaktadır (WHO 2002a). Sosyal bütünleşme konusunda yalnızlık ile başa çıkma müdahalelerinin etkisi hakkında kesin sonuçlar bulunmamaktadır ancak yaşlı bireylerin yeni çevreler edinmesi, mevcut fırsatları değerlendirme girişimleri, sosyal bilişsellik adına müdahale önerileri bu alanda umut vaad eden çözümler olabileceği düşünülmektedir. Son olarak katılım boyutunda keskin bir çizgi olarak emeklilik gösterilmektedir. İş gücü piyasasına ve sivil toplum kuruluşlarına katılım bu alandaki farklı çalışmalarda da ele alınmaktadır. Yaşlı bireylerin istihdamını artırıcı yönde bireysel ve örgütsel faktörler yaşlı bireylerin iş

bulabilmesi, bu işi sürdürebilirlikleri ve yeni iş bulma potansiyellerinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (United Nations 2012).

Cicero ise aktiflik kavramına başka bir açıdan yorumlama getirmiştir. Ona göre bireyin aktifliği yalnızca fiziksel dinamizm olarak ifade etmenin aksine, zihinsel sürekliliğin varlığı ile ifade edilmektedir. Bu konu hakkındaki gemi çalışanları ve kaptanlara yönelik bir benzetmesinde konuya ilişkin fikrini belirtmiştir. Ona göre gemi çalışanları direğe tırmanma, güvertede çalışma, temizlik yapma, makinelerle uğraşma gibi kol ve beden gücünü kullanarak yaşlı bireylerin yapamadığı işleri yapmaktadırlar. Yaşlı bireyler bu işleri yapamaz fakat onların dışında daha büyük işler olan tüm mürettebatı düzene sokmak, doğru kararlar vermek, kriz anlarında yönetim sağlayabilmek gibi düşünsel işleri yapmaktadırlar (Cicero 1998). Önemli olan bireylerin bedensel olarak ne kadar işlevsel olduğu değil, zihinsel olarak yaşam kalitesi üzerinde etkinliğinin sürekliliğidir. Eğitim aktif yaşlanmanın önemli bir belirleyicisi olarak ifade edilmekte olup, düşük eğitim seviyesinin yaşlılık döneminde bireyler arasında engellilik, ölüm riskinin artışı ve işsizlik oranıyla ilişkili olduğu belirtilmektedir (Mutka ve ark. 2008). Bu da aktif yaşlanmanın yaşam boyu öğrenme boyutunu ortaya çıkarmakta olup, yaşlı bireyler açısından yenilenme ve bireyin kendini ilerletmesine katkı sağlayan seçenekleri kazandırmaktadır (Aydın ve Aydın Sayılan 2014). Öğrenme ihtiyacının meydana gelmesi, bireylerin bu ihtiyacının farkında olması, bunların doğrultusunda bu ihtiyaçların giderilmesine yönelik imkanların sağlanması ve sürekliliği bireylerin üretkenliklerini arttıracaktır (Ünalın 1999). Öğrenme, yaşlı bireylerin yaşadığı toplumlarda sosyal çevrenin ve sağlık hizmetlerine olan ihtiyacın artması, sahip oldukları tecrübelerin kuşaklararası paylaşımı gibi bireyler için önem arz eden durumlarda büyük bir rol teşkil etmektedir (Mutka ve ark. 2008). Öğrenme sürecinde bireylerin içinde bulunduğu eğitim kapsamında mevcut etkinlikler kişinin fiziksel güçlendirilmesi dışında diğer bilişsel, psikolojik ve sosyal alanlara dair konularda büyük gelişmeler bakımından fayda sağlayabilir (Boulton-Lewis, Buys, ve Lovie-Kitchin 2006). Bireyler açısından uygun şekilde planlanmış eğitimler, kişilerin yaşam kalitelerini arttırmayı ve yaşam boyu öğrenmelerine sağlayacağı alışkanlıkları kazanmayı sağlamaktadır (Ünalın 1999). Konuya dair literatür incelendiğinde, aktif yaşlanma ve yaşam boyu öğrenme kavramları birbirinden ayrı olarak ele alınmaktadır. Bu nedenle bu iki kavramın aralarındaki ilişkiye bakıldığında ortak hedeflerden söz edilebilmektedir. Bu hedefler

göz önünde bulundurularak bireyler için aktif iş gücü yaratılması konusunda yeni yaptırımlar uygulanmasına yol açabilecektir (Aydın ve Aydın Sayılan 2014).

4.4 YAŞLANMANIN SINIFLANDIRILMASI

İnsanların hayatlarında devam eden süreçler içinde yaşlanma da içinde bulunacakları bir dönemdir. Kronolojik olarak bireyler hayat akışıyla birlikte devam etmekte ve toplum içerisinde de bu hareketlilik devam eden bir olgudur (Genç ve Dalkılıç 2013). İlerleyen bu zaman kapsamında yaşlanmanın zamanla bireylerde gösterdiği değişimler de var olan olgunun bir parçasıdır (Görgün Baran, 2017). Yaşlanma içindeki bu değişimler 3 farklı boyutta ele alınmaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013).

4.4.1 Biyolojik Yaşlanma

WHO'nun(<https://www.who.int/> 2018) yaş sınıflandırması olarak ifade ettiği genç yaşlı, orta yaşlı ve ileri yaşlı değerlendirmesi göz önüne alındığında, biyolojik yaşlanma bu şekilde belirtilen bir ifadeyi kapsamakta ancak kesinliğini ifade etmemektedir (Beğer ve Yavuzer 2012). Burada ifade edilen, bu süreç içerisinde bireyde anatomik ve fizyolojik gerçekleşen değişikliklerdir. Yaşlanmanın, bireylerin anne rahmine düştüğü andan itibaren başlamasından dolayı zamanla gerçekleşen; saçların beyazlaması, fiziksel değişiklikler gibi değişimlerin tanımlanması biyolojik yaşlanmanın sadece 65 yaş ve üzeri için değil, tüm yaşlanma sürecinde gerçekleştiğini ifade etmektedir (Arpacı 2005). Yaşlanmayla birlikte fiziksel görünüşte değişiklikler yaşanıyor olsa da, kişi kendisini yaşlı olarak hissetmeyebilir. Bu dönem, durağanlık ve değiştirilemez olarak değerlendirilmez, aksine bireylerin var olduğu gerçekliğinin devamlılığı ve sürekliliği için mevcut bilgi ve deneyim rezervlerini barındırmaktadır (Beğer ve Yavuzer 2012).

İfade edilen bu ikilem modern toplumlarda yaşlılık ikilemi olarak adlandırılmaktadır. Bu da bir taraftan bireylere yaşlanma sürecinde olduklarının ifade edilmesi diğer yandan da bireylerin kendilerinden sonraki nesil için yaşlı algısı taşımaları olarak tanımlanmaktadır. Bunun sonucunda modern dönem toplumlarında yaşanan yaşlılık hakkında olumsuz algıya sahip olma durumu yaşanmaktadır.

Biyolojik yaşlanmanın özellikle modern toplumların dış görünüşe yükledikleri anlam dolayısıyla daha fazla öne çıkarıldığı görülmektedir (Müftüler 2018a).

4.4.2 Psikolojik Yaşlanma

Psikolojik yaşlanma bireylerin yaşla birlikte meydana gelen değişiklikler karşısındaki adaptasyon becerisini ifade etmektedir. Aynı zamanda kişinin yaşlanma süreci karşısında kendini buna hazırlama yeteneği olarak da ifade edilebilir (Arpacı 2005). Bireyin kendini yaşlı olarak nitelendirmesine bağlı olarak kendini ruhsal bakımdan olumsuz etkileyecek kadar eksikler görmesi ve buna bağlı olarak yaşam kalitesinde bozulmalar görülebilmektedir (Yahyaoğlu 2013). Zaman içinde meydana gelen fiziki değişiklikler, ortaya çıkan sağlık problemleri ve bireyin kendini kendine yetemez hissetmesi psikolojik olarak rahatsızlık vermekte ve sorunlara yol açmaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013).

4.4.3 Sosyolojik Yaşlanma

Bireylerin hayatlarında ortaya çıkan biyolojik ve psikolojik yaşlanmayla birlikte sosyal hayattan bir uzaklaşma, bağları koparma durumları görülmektedir. Bu durumların yaşanması beraberinde sosyolojik yaşlanmayı ortaya koymaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013). Birey bununla birlikte yaşadığı sosyal çevresiyle iletişim ve adaptasyon sorunları yaşamaya başlamaktadır. Bu sorunlardan; bireyin yaşadığı çevreyle arasına mesafe koyması, yaşam kalitesinde yaşayacağı bozulmalar, hayata karşı doyum sağlayamaması, mevcut aktivitesindeki azalmalar bunlardan bazılarıdır (Görgün Baran ve ark. 2005). Yaşlı bireylerin yaşadığı sosyal çevresine karşı olan girişimleri, aile ve içinde bulunduğu topluma karşı olan iletişim durumları birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Burada bireyin sahip olduğu eğitim durumu, geliri, mesleği, sosyal çevresi gibi çeşitli faktörler rol oynamaktadır (Kurt 2008). İlerleyen yaşla birlikte emeklilik dönemine girilmesi ve iş gücü için fiziki kayıpların yol açtığı ekonomik kayıplar, beraberinde sahip olunan yaşam koşullarını zorlaştırmaktadır. Bu zorluklar bireyin alım gücünü düşürmekte ve bu düşüş bireyin bağımlı olmasına yol açmakta ve bunlara bağlı olarak depresyon, toplumsal izolasyon gibi olumsuzluklara neden olmaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013).

Erikson (1968), bireylerin yaşam evreleri içinde karşı karşıya kaldıkları kriz anlarına ilişkin kişiliklerinin şekillendiği ya da değiştiği durumlar tanımlamasını

yapmıştır. Bireylerin yaşam evrelerinde tamamlanması beklenen 8 evrenin her biri, olumlu ve olumsuz özelliğin üstün olanının şekillendirdiği özellikle bir sonraki evreye geçiş yapılmaktadır. Bu evrelerden sonuncusu olan benlik bütünlüğüne karşı umutsuzluk olarak ifade edilen 65 yaş ve sonrası dönemde, diğer evrelerin olumlu olarak tamamlanarak gelinmesiyle, yaşlı bireyler benlik bütünlüğünü gerçekleştirerek yaşadığı hayatın sorumluluğunu kabullenen bireyler olarak tanımlanabilmektedir. İçinde yaşadığı toplumsal hayata katılım sağlayarak kendilerini geliştirmeyi hedefleyen bireyler aynı zamanda kendileriyle barışık bir role sahiptirler. Bu nedenle toplumun onlara dayattığı yaşlılık tiplerinden olumsuz olarak daha az etkilenebilmektedirler. Bunun aksine diğer evrelerde yaşanan başarısızlıktan etkilenecek umutsuz içinde olan bireyler toplumun dayattığı yaşlılık rolüne sıkışmış, toplumdan kendini uzaklaştırmış ve kendini geliştirmeye kapalıdır.

Sonuç olarak, yaşlanma tek başına biyolojik değil, bununla birlikte toplumsal bir olgudur ve bireysel ve toplumsal açıdan hem sosyo kültürel hem de sosyo ekonomik olarak var olmaktadır. Bu özelliklerden dolayı toplumdan topluma benzerlik gösterdiği tarafları olduğu gibi farklı tarafları da bulunmaktadır. İçeriğinde sosyal temel barındırmasından dolayı ele alınmasında sosyolojik bir bakış açısına da ihtiyaç duyulmaktadır (Nazlı 2016).

4.5 YAŞLILIK KURAMLARI

Yaşlanma, yaşlılık ve bu konulara ilişkin konulara dair yapılan çalışmaların incelenmesiyle çeşitli kuramlar ortaya çıkmıştır. Mevcut sorunlar ve bu sorunlara yönelik baş etme yöntemleri ve yaşlı bireyin toplum içindeki uyum süreci göz önünde bulundurulduğunda bu konudaki kuramların kökeninde psikoloji ve sosyoloji gibi alanların da yer aldığı görülmektedir (Kurt 2008). Ele alınan farklı konuların temellendirilmesi için bu kuramlar kullanılmakta ve konulara ilişkin sorunlara çözüm bulunabilmesi için yeni bakış açıları sağlamaktadır. Odaklanılan konuların çeşitliliği kuramlarda da çeşitliliği oluşturmuştur (Öz 2002).

4.5.1 Toplumsal Kuramlar

4.5.1.1 Geri çekilme kuramı

Bu kuram, yaşlandıkça toplum içinden ayrılma, geri çekilme durumunun içsel olarak eğilim gösterdiğini ifade etmekte ve bununla birlikte toplumun da yaşlı bireyleri reddetme eğilimiyle paralellik göstermektedir (Tornstam 1989). Elaine, Cumming ve William E. Henry bu kuramda geri çekilme sürecini, özellikle mesleki ve ailevi sorumluluklarla ilişkili olan belli kademelerde sosyal sistemden uzaklaşmaya başlama olarak ifade etmektedirler (Aldridge 1962). Yaşlılık dönemiyle birlikte birey, mevcut toplumsal rollerini kaybetmeye başlamasıyla birlikte bu sistemden uzaklaşmaya başlamakta ve bireyin kendi iradesiyle kabullenerek gerçekleştirdiği bu kopuş işlevsellik kazanan bir kuram olarak görülmektedir.

Ortaya atılan bu kuramda, bireyin mevcut sisteminden belli kademelerle uzaklaşması fiziksel, psikolojik ve toplumsal alanlarda ele alınmıştır. Fiziksel olarak bireylerin gerçekleşen etkinliklerinde azalma görülmekle birlikte mevcut potansiyel korunmaktadır. Psikolojik olarak bakıldığında, bireyin sistem içerisindeki etkinliklerinde gerçekleştirilen bir kısıtlama ile birey kendisiyle birebir ilişkili alanlara doğru çekilir. Bireyler sosyal alandaki tüm dikkat ve düşüncelerini kendine çevirmektedir. Toplumsal düzeye bakıldığında ise, her iki taraf içinde bir geri çekilme söz konusudur. Hem toplumun birey üzerindeki, hem de bireyin topluma karşı ilişkisinde kısıtlama gerçekleşir. Bu şekilde aradaki iletişim ve etkileşimde azalma gerçekleşerek yaşlı bireylerin toplumdan izole olmaları söz konusu olmaktadır (Onur 1995). Yaşam süresi içinde sahip olduğu sosyal rolleri ve sosyal hayata katılımları bireylerin yaşlanmanın neden olacağı negatif etkilere karşı direnç sağlamaktadır. Bu şekilde yaşlı bireylerin kendilerine olan güvenlerini ve benlik saygılarının sürekliliği açısından önem taşımaktadır. Fakat sahip olunan rollerin kaybıyla bireylerde kendini yetersiz hissetme duygusu öne çıkabilmektedir. Bu kayıplarla birlikte bahsedilen geri çekilme sonucu yaşanan sosyal izolasyon, bireylerin sosyal hayatlarıyla olan ilişkilerini olumsuz etkileyerek yaşam kalitelerinde bozulmalara neden olmaktadır (Görgün Baran ve ark. 2007). Bu da bireylerin toplumsal hayattaki sosyal ilişkileri ile bireysel uyum arasındaki sorunların neden olduğu bir durum olarak ifade edilebilmektedir.

Aşamaları bakımından değerlendirildiğinde, yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin bu teori, yaşlı bireyler açısından toplumsal olarak dışlanma durumuna itilmelerinde bilimsel olarak dayanak oluşturması bakımından olumsuz eleştirilmiştir (Tufan 2016). Fakat bunun yanında teori, eleştirildiği kadar savunulmuştur. Her iki durum için yapılan araştırmalarda kuşak farklılıklarından kaynaklı durumlara rastlanmıştır ancak bu durumun yaş farkı ile değerlendirilmesi de bir diğer eleştiri sebebi olmuştur. Araştırmalarda 75 yaş altındaki bireylerde farklı sosyal gruplara katılım düzeyindeki pozitif seyir görülmekle birlikte bu yaş üzerindeki ileri yaş bireylerde bu katılımlarda azalmaya rastlanmıştır (Onur 1995).

4.5.1.2 Aktivite(Etkinlik) kuramı

Bireylerin aralarındaki farkın temeli yaş unsuru değil, kişinin gerçekleştirdiği faaliyetleri ve üretip ortaya çıkardıklarıdır. Bu teorinin temelinde bu görüş yer almaktadır (Tufan 2016). Bireyin o güne kadar geçirmiş olduğu yaşam süresi değil, o güne kadar sahip olduğu tüm rezervlerini kullanarak üretip ortaya koyduğu ürünler bireylerde toplumsal katılımı desteklemekte ve bireylerde meydana gelebilecek yetersizlik duygusunu engellemektedir. Etkinlik kuramı temelde geri çekilme kuramındaki eleştiriler ve yetersizliklerden dolayı diğer bir seçenek olarak sosyolog Robert J. Havighurst, Bernice L. Neugarten ve Sheldon S. Tobin'in tanımlaması ile ortaya atılmıştır (Onur 1995). Etkinlik Teorisi akademik alanda üzerinde yoğun olarak çalışılan başarılı yaşlanma ve yaşlılık döneminde aktiflik konularında kuramsal bir dayanak oluşturmaktadır (Akçay 2015). Özellikle 1960'lı ve 1970'li yıllarda sosyal katılımlardaki gönüllülük ve en iyi aktivizmin sağlanmasında, yine aynı dönem içinde bu alanlara ilişkin merkezlerin ve etkinlik alanlarının ön plana çıkması adına yapılan düzenlemeler ve politikalarda bu teori etkili olmuştur (Bearon 1996). Bu teori, yaşlı bireylerin diğer yaş gruplarından farklı psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının olmadığını, herhangi olumsuz bir koşulla karşılaşmadıkları takdirde aktifliklerini devam ettirebildiklerini, toplumdan uzaklaşma durumlarının yaşlanmayla değil yaşanan hastalıklar ya da diğer özel durumlardan kaynaklandığını ifade etmektedir (Yazıcı 2014). Aynı zamanda aktivite kuramı bireylerin aktiflik düzeyleri ile kişisel doyumlarının arasında pozitif bir ilişki kurmaktadır. Yaşlı bireyin aktif olması, üretken olması ve sosyal hayata katılımı yaşlanmanın sağlıklı olması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca yaşlı bireylerin aktiflikleri arttıkça hayattan sağladıkları doyumda o oranda artmaktadır. Yaşlılara yönelik var olan

negatif stereotipler bireylerde olumsuz şekilde bir yaşlılık algısı oluşturmakta, dolayısıyla yaşlı bireyin içinde bulunduğu sosyal yaşamdan çekilmesine ve buna bağlı olarak yaşam kalitesinde düşüşe neden olmaktadır (Levy 2009).

Teoriye göre, bireyler yaşlılık olarak tanımlanan dönemlerini mutsuz geçirmemek için emeklilik evresinde de aktifliklerini sürdürmelidir. Uzun çalışma yıllarının ardından emeklilikte aktifliklerinin azalmasıyla birlikte toplumdan izole olmamaları adına, bu teori yaşlı bireylerin bu evrede de aktifliklerinin devamlılığını teşvik etmektedir (Tufan 2016). Etkinlik kuramcıları, yaşlılık döneminde bazen ilişki kurmanın zorluk yaratabileceğini fakat bu zorluğun olmasını istemediklerini de ifade etmektedirler. Bireylerin herhangi bir katılım gösterme ya da geri çekilme durumları aktiflikten ziyade daha çok var olan yaşam standartları, sosyoekonomik durumları ve sahip olduğu koşullarla ilişkilidir (Onur 1995). Bunlara bakılarak yaşlı bireylerin olumlu yaşam düzenlemelerine ihtiyaç duyduğu sonucuna varmak doğru sonuç vermeyecektir. Bu noktada yaşlı bireyleri bir kalıba sokma durumu eleştirilmektedir. Yaşlı bireylerin aktifliğinin öne çıkarılmaya çalışılması teorinin en fazla eleştirilen yanı olmuştur (Tufan 2016). Her yaşlının aktif olması için eşit kaynaklara sahip olmaması da göz önünde bulundurulmalıdır. O nedenle bu kuramda her yaşlı bireyin sahip olduğu güç, kaynak ve imkanların göz ardı edilmesi de eleştirilen diğer bir yanıdır. Kuramın bu konuda aşırı genelleme eğiliminde olduğu savunulmaktadır (Akçay 2015).

4.5.1.3 Rol bırakma kuramı

Rol bırakma kuramı Z. S. Blau tarafından literatüre kazandırılmıştır. Yaşlı bireylerin, toplumsal katılım sağladıkları aile hayatları ve iş yaşamlarında yaşadıkları emeklilik ve dulluk gibi değişiklikler, toplumsal alanda fayda sağlama rollerinde bir kayıp olarak görülmektedir (Onur 1995). Bireyin kaybettiği bu roller, kendini ait hissettiği aile ve sosyal hayatında büyük olumsuzluklara neden olmaktadır (Özbolet 2016). Çünkü bir bireyin toplum içinde yer edinebilmesi, toplum içinde edindiği yer ve sahip olduğu rollerle ilişkilidir. Bu sosyal rollere olan sahiplik de yaşa bağlı olarak değişmektedir (Nazlı 2016). Yaşlı bireylerin rollerinin genç ve orta yaş bireylere göre daha az fiziksel içerikli ancak daha fazla zaman alan roller olması beklenmektedir (Willcox ve ark. 2007). Yaşlı bireylerden de beklenen güçsüz, belirsiz ve belli sınırlar içindeki davranışlardır. Bununla birlikte kendilerine net

olarak belirlenemeyen fakat toplum tarafından değer verilmeyen yeni rollerine karşı adaptasyon konusunda sorun yaşamaktadırlar (Onur 1995). Çalışma hayatı ve eş kaybıyla iki taraflı bir yıkımla karşılaşan yaşlı bireyler açısından, bunun yanında bu kayıpların getirdiği ilişkilerden de uzaklaşmalar söz konusu olmaktadır (Tereci ve ark. 2016).

Yaşlı bireylerin toplumsal kayıplar konusunda büyük bir çoğunluğuna yönelik abartılı genellemelerden rol bırakma kuramı eleştirilmiştir. Bu kuramda atfedilenin aksine yaşlı bireylerin çalışan ve anne baba olma rollerini kaybetmelerinin ardından özgürlük ve o güne kadar yapamadıklarını yapabilme şanslarının artmasının söz konusu olması açısından da eleştirilmektedir (Onur 1995).

4.5.1.4 Modernleşme kuramı

Geri çekilme kuramına benzer düşüncelerle ortaya çıkan bu kuramda, yaşlı bireylerin sosyal alanlarında edindikleri yer göz ardı edilmekte ve yaşlı bireylere karşı tutum daha farklı ele alınmaktadır. Toplumdaki sahip oldukları yerler açısından, yaşlı bireylerin bugüne kadar olan dönemlerdeki farklılaşmalarını ve içinde buldukları toplumları da göz önünde bulundurarak değerlendirmektedir (Tufan 2016). Bu kuram, yaşlı bireylerin zaman içinde kaybettiği rollerinin toplumlarda gerçekleşen modernleşmeden kaynaklandığını savunmaktadır. Yaşanan bu değişimlerin sonucunda bireyler sahip oldukları yetilerinin topluma ayak uyduramamasından dolayı kendilerini yetersiz hissetmektedirler (Tereci ve ark. 2016). Toplum içinde yaşlıların karşılaştığı, toplumdan kendini soyutlama ve yalnızlık gibi sorunlarla modernleşmenin meydana geldiği toplumlarda daha sık karşılaşılmaktadır (Kurt ve ark. 2010). Yaşlı bireyler açısından olumsuz sonuçlar meydana getirdiği savunulan modernleşme kuramı, daha az gelişmiş toplumlardaki yaşlıların gelişmiş toplumlardaki yaşlı bireylere göre daha yüksek statüde olduğunu ifade etmektedir. Fakat daha ileri modern toplumlarda daha yüksek statüde oldukları bilinmektedir ve teori bu açıdan eleştirilmektedir (Kurt 2008).

4.5.1.5 Süreklilik kuramı

Süreklilik kuramında yaşlılık dönemine ilişkin farklı açılardan değerlendirmelerle karmaşıklığın çözümlenmesi, geri çekilme ve etkinlik kuramlarında açıklanamayan durumların açıklanması amaçlanmıştır. Bireylerin sahip

olduğu bir takım toplumsal rollerin yerini başka rollerin almasıyla mevcut yetkinliğin sürdürülebilirliği savunulmaktadır (Onur 1995). Süreklilik kuramının temelinde kişisel çözümler ve olaylara karşı tasarlanan davranışsal metodlar yer almaktadır. Yaşlı bireyler, geçmiş deneyimlerinin sonucunda, bu deneyimlerini kullanarak yeterliliklerini devam ettirebilirlerse yaşlılıkta yaşam memnuniyetleri de uzun süre korunabilmektedir (Tufan 2016). Bu da yaşlı bireylerin ürettiği çözümlerinde, deneyimlerinden faydalanırken hem kendi psikolojik iyiliklerini hem de sosyalizasyonlarını korumaya yönelik stratejilerini kullanmayı amaçlamakta olduğunu açıklamaktadır. Bireyler geçmişten bugüne sahip oldukları deneyimlerini kullanırken kendi psikolojik durumlarını ve etkileşimde olduğu sosyal alanlarında sürekliliklerini korumakla birlikte, geçmişleriyle olan bağlantısını da sürdürmektedir (Atchley 1989). Kuramda, bireylerin çocukluktan itibaren tüm süreçlerdeki öğrenmelerinin kendi yaşamlarında olumlu ya da olumsuz yönde etkide bulunarak sosyalizasyon sürecinin önemi vurgulanmaktadır (GörgünBaran 2008). Beceri ve yetenek gibi yaşlanma sürecinde edinilen faktörler, bireylerin kendilerine ilişkin kimliklerinin ve öz saygılarının korunması açısından önemli rol oynamaktadır. Bireylerin meslek hayatlarında kazandıkları bazı davranışsal özellikleri de yaşlılık dönemi içinde önemli bir rezerv olma özelliği taşımaktadır. Kurama göre, bireyler meslek hayatlarında etkileşimde bulunduğu kişilere karşı bir bağımlılık yaşıyorsa, bu bağımlılık durumu yaşlılık döneminde toplumsal izolasyon yaşanmasına neden olma ihtimali barındırmaktadır. Bunun yanında, başka bireylere karşı bağımsız olarak iş yaşantısını sürdüren bireyler yaşlanma dönemlerinde daha fazla aktif olma ve sosyal hayata katılıma eğilimi sergilemektedirler (Tufan 2016).

Yukarıda açıklanan teoriler ve diğer tüm teoriler yaşlanma ve yaşlılık hakkında çeşitli görüşler belirterek bu sürece yönelik farklı bakış açıları oluşturmaya yardımcı olmaktadır. Sadece var olan sorunlara yönelik değil, yaşlanma sürecinde ortaya çıkabilecek sorunlara karşı bir çözüm önerisi ya da duruma yönelik bir sonucu ifade etmektedir. Aktivite ve geri çekilme gibi bazı kuramların yaşlı bireylere atfettiği çeşitli özellikler nedeniyle bir takım sorunları da ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

4.6 YAŞLILIK SORUNLARI

Giderek artan yaşlı nüfusla birlikte ortaya yaşlılığa dair sorunlar da çıkmaktadır. Bu sorunların bir kısmı yaşlı bireyin kendi fiziksel, psikolojik ve ekonomik şartlarından, bir kısmı ise bireyin dışında gelişen çevresel faktörlerden dolayı ortaya çıkmaktadır (Kurt ve ark. 2010). Yaşlı bireyin statü ve rol kaybının ardından ortaya çıkan bu sorunlar kaynaklara erişimde sıkıntılar, bakım, barınma, yalnızlık, çeşitli ayrımcılıklar gibi sorunlardır (Danış 2009). Yaşlı bireylerin mental, sosyal ve fiziksel olarak farkındalıkları, ihtiyaç duydukları farklı hizmetlerin kendilerine getirilmesinin yanında toplumsal katılımları açısından da önemli rol oynamaktadır (Tutal 2016). Ortaya çıkan bu çeşitli sorunları biyolojik, ekonomik ve toplumsal olarak üç başlıkta inceleyebiliriz;

4.6.1 Biyolojik Sorunlar

Bireylerin içinde buldukları toplumun yaşlı bireye bakış açıları, beklentileri ve yaşlı bireylerin bireysel farkındalıkları önemlidir. Fiziksel olarak yaşlı bireyde görülmeye başlayan güç kaybı ve beraberindeki zorlanmalar, bedensel fonksiyonlarda kısıtlanmalar ve çeşitli bedensel değişimlerin bireyler için ruhsal olarak da sorunlara yol açabileceği söylenebilir (Akdemir ve ark. 2007). Gerçekleşen değişimler, modernleşmeyle birlikte toplumun tümünde senkronik olarak gerçekleşmemektedir. Bu nedenle toplum tarafından yaşlı bireye yüklenen görev ve sorumluluklar toplumdaki çeşitli zümre ve topluluklarda farklılık gösterebilmektedir. Bu modernleşme sırasında, toplumlar tarafından yaşlı bireylere ithafen ortak olarak taşınan biyolojik gerilemeler ya da toplumun kendilerinden bekledikleri konusunda yetersizlikler söz konusu olmuştur. İlerleyen zaman içerisinde atfedilen toplumsal beklentiler, toplumsaldan bireyselliğine ve bunun yanında yaşlı bireyler için senkronik olarak ilerleyen özelliklere eğilim olarak yer edinmeye başlamıştır (Kalaycı ve Özkul 2017). Biyolojik olarak güç kaybı yaşayan bireyler umutsuzluğa kapılmakta ve hayal kırıklığı yaşayabilmektedirler. Bu olumsuzluklar sonucunda yaşlı bireyde toplumdaki uzaklaşma, üretkenliğinde kısıtlanma ve buna bağlı olarak bir başkasına duyacağı ihtiyaç da artmaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013). Yaşlanma sürecinde yer alan biyolojik yaşlanma, toplumsal ve kültürel etkenleri de içinde barındıran, yaşlanma kavramına ilişkin hem bireysel hem de toplumsal etkenleri de bir arada barındıran bir özellik taşımaktadır. Yaşlanma ve yaşlılık kavramlarında

karşılaşılan sorunlar bu nedenden dolayı sadece tek bir nedene dayandırılmamaktadır. Sadece bireysel değil aynı zamanda toplumsal açılardan da değerlendirilerek, içinde bulunulan toplumun siyasi, ekonomik, kültürel yapılarından da etkilenmektedir (Nazlı2016).

Bireysel açıdan ele alındığında, bireyin kendisini yaşlı hissetmesi duygusal anlamda zarara ve üretkenlikte düşüş yaşamasına neden olmaktadır. Bu bireyin yaşlılık algısıyla ilgili bir durumdur (Yahyaoğlu 2013). Toplumumuzda bireyler üzerinde modern dönemle birlikte ortaya çıkan, genç yaşlardan itibaren bireylere yaşlandıklarını empoze etme, kendilerinden sonraki kuşağı daha yaşlı olarak görme durumu vardır. Bu da bu dönemin bireyler açısından bedeninin daha çok öne çıkarılmasına, bedenin yaşlanmasının önemli olduğuna vurgu yapmaktadır (Müftüler 2018a).

4.6.2 Ekonomik Sorunlar

Yaşlı bireyler için yaşlılık döneminde karşılaşılan en önemli sorunlardan bir diğeri de ekonomik temelli sorunlardır (Kurt ve ark. 2010). Yaşlanmayla birlikte gelen rol kayıplarından biri olan emeklilik bireylerin hayatlarında ekonomik değişikliklere yol açmaktadır (Temel Eğinli 2016). Emeklilik dönemiyle birlikte gelir azalmakta ve o güne kadar sahip olunmuş statü azalmaya başlamaktadır. Gelirdeki azalma aynı zamanda bireyin temel ihtiyaçlarını karşılamasında zorluklara yol açmakta ve bunun sonucunda da başka bir bireye olan ihtiyacı da artmaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013). Ortaya çıkan bu sorunlar, beraberinde yaşlı bireyin kendine olan öz saygısını yitirmesine yol açmakta ve buna bağlı olarak kendisini sosyal alanından soyutlayarak yaşam kalitesinde bozulmalar başlamaktadır (Lehr 1990).

Nüfus içerisinde artış gösteren yaşlı birey nüfusu artışının daha da devam edeceği göz önünde bulundurularak, ekonomik bir problemin varlığından ve aynı zamanda yaşlıların kendilerinden önceki nesiller için bir yük oluşturduğuna yönelik fikirlerin ortaya atıldığı ifade edilmektedir (Kayacan 2017). Yaşlı bireyler ve çocuklar olmak üzere toplumsal hayata katılım gösteren bu iki kuşağın, toplumsal açıdan beklenti olarak değerlendirilen verimliliklerine ilişkin, modern toplumlarda işgücü piyasasında yer almamaları ve buna bağlı olarak ekonomik katkılarının olmamasından dolayı Woolf tarafından bir problem olarak ortaya atılmıştır.

Yaşlı bireylerin ve çocukların yer aldığı bu iki kuşağın tüketen, diğer kuşakların üreten taraf olduğunu belirtilmektedir. Tüketen kuşakların diğerleri üzerinde yük oluşturduğunu fakat çocukların gelecek için iş gücünü oluşturup bir ekonomik katkı sağlayabileceklerini ifade ederken, yaşlı bireylerin işlevsizliğinden söz edilmektedir (Yüksel Özmen 2013).

4.6.2.1 Emeklilik kavramı

Emeklilik, bireylerin hayatlarında orta yaştan yaşlılık dönemine geçiş sürecinde meydana gelen toplumsal dönüşüm yaratan önemli bir kavramdır. Bu geçiş durumu insan hayatında yer alan ergenlik dönemine geçişle benzetilmektedir. Fakat ergenlik dönemine geçişte biyolojik yapı rol oynamakta iken, emekliliğe geçiş ekonomik ve toplumsal konular temellidir (Onur 1995). Emeklilikle birlikte bireylerde sahip olunan rollerde kayıplar ya da rol değişiklikleri meydana gelmektedir. Rol kayıpları sonrası aynı zamanda sahip olunan statülerde de kayıplar görülmekte ve bunlara bağlı olarak yalnızlık, toplumsal izolasyon gibi çeşitli problemler yaşanmaktadır (Danış 2009). Yaşlı bireyler emeklilikle birlikte statü kaybına bağlı olarak kendilerini yetersiz hissedebilir ve yaşamda herhangi bir işlevlerinin olmaması gibi olumsuz düşüncelere sahip olabilirler. Bu duruma karşı, yaşlı bireylerin ellerinde olan ve onlara sunulan imkanlar çerçevesinde hem bilişsel faaliyetler hem de toplumsal katılıma yönelik faaliyetler ile sahip oldukları beceri rezervlerini koruyarak, toplumdaki kopmayı önleyebilmektedir (Yerli 2017). Bu dönemde çalışma hayatının da sona ermesiyle boş zaman kavramı ortaya çıkmaktadır. Bu durumun ortaya çıkması boş zamanın nasıl değerlendirileceği sorunun ortaya çıkarır (Kurt ve ark. 2010). Bireylerin rollerindeki azalmalar ve artan zamana karşı toplum olumsuz bir değişimle karşılaşmaktadır. Modernleşmeye bağlı olarak üretimdeki artış emeklilik yaşını düşürmekte, ortalama yaşam süresinin artışı da emeklilik süresinin artmasına neden olmaktadır. Sanayileşme ve nüfus artışının yarattığı istihdam problemi, emeklilik sonrası yaşanan ekonomik sıkıntılar ve ardından yaşanan işgücünde azalma ve sağlık sorunları bu süreçte beklenen olumsuzluklardır (Tereci ve ark. 2016). Toplum tarafından artan bu zamanın değerlendirilmesindeki başarı, emekli bireylerin de başarı için aktif katılımında bulunmaları emekliliğin toplumsal açıdan değer kazanmasını sağlayacaktır (Onur 1995). Sağlık problemlerine doğrudan emekliliğin sebep olduğu görüşü, bireyler açısından duygusal ve psikolojik açıdan olumsuz etkileri olan ifadelerdir (Kılavuz 2002). Yaşlı bireylerin fiziksel, mental ve ruhsal

açından sorunsuz bir süreç geçirebilmeleri için toplumsal hayata aktif bir şekilde katılımları önem taşımaktadır. Böylece hem kendi yaşam kalitelerini arttıracak hem de sosyal çevrelerine de olumlu etkileri olacaktır (Canatan 2008).

4.6.3 Toplumsal Sorunlar

Sıkça rastlanılan sorunlardan biri de yaşlıların karşılaştığı toplumsal sorunlardır. Yaşlılık alanında katkı sağlayan meslek grupları toplumsal sorunları beş başlıkta ifade etmektedirler. Gelir, sağlık, bakım, ulaşım bu sorunlardan başlıcalarıdır. Bu sorunların yanında eğitim, iş, konut sıkıntısı, kaybedilen toplumsal roller, sosyal izolasyon gibi daha soyut sorunların da var olduğunu ifade etmişlerdir (Akdemir ve ark 2007).

Bireylerin yaşam şekilleri ve yaşam şekillerine bağlı farklılıkları hem bireysel hem sosyo kültürel hem de sosyo ekonomik olarak değişiklik göstermektedir. Bu değişikliklerin görülmesinin temelinde bireylerin yaşamını sürdürdüğü yer önemlidir. Yaşlı bireyin ailesiyle yaşadığı birlikteliklerde, yaşlının ihtiyacı olan ekonomik, sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanmasında öncelikli olarak koruyucu bir sorumluluk ve bakımını üstlenen ailesi önemli bir rol oynamaktadır (Genç ve Dalkılıç 2013). Sanayileşme ile birlikte geniş aileden çekirdek aile modeline dönüşüm ve aynı zamanda kente göçün artmasıyla yaşlı bireylerin bakımı için ailenin üstlendiği bakım yerini devlete bırakmaya başlamıştır. Bu durum yaşlı bireyleri için yaşanacak mekan ve aynı zamanda da bakım problemini ortaya çıkarmıştır (Tereci ve ark. 2016). Özellikle sosyal hayatın daha aktif olarak öne çıktığı şehirlerde, bakım sorunu ön plandadır. Yaşlı bireyin sahip olduğu statüsü, ilgi alanları, değer yargıları bakıma yön verecek etkenlerdendir. Bu nedenle, formal olmayan bakım hizmetlerinin yetersizliğinden dolayı resmi bakım hizmetlerine olan talep artmaktadır (Sarıpek 2016).

Gerçekleşen sanayi devrimi sonrasında, kırsaldan yoğun olarak gerçekleşen kentlere göçün yol açtığı yapısal aile değişimlerinden yaşlılar sadece bakım konusunda değil aynı zamanda otorite kaybı, sosyal izolasyon ve bireyselleşmeyle sorunlarıyla karşı karşıya kalmıştır (Tereci ve ark. 2016). Bireylerin hayatlarını devam ettirebilmek adına çevresiyle kurması gereken iletişim ve yaşam standartlarını yükseltmek amacıyla gerekli olan etkileşim öncelikli gereksinimlerdendir. Bunların gerçekleşmemesi durumunda, gereken öncelikli gereksinimler karşılanamamakta,

sosyal çevresi ile etkileşimi azalmakta ve yalnızlaşma hissetmeye başlamaktadır (Temel Eğinli 2016). Bireyin bu duyguyu hissetmeye başlaması yavaş yavaş sosyal çevreden kopmaya başlamasına neden olmaktadır. Böylece yaşlı birey içine kapanık bir ruh haline girer, yaşam tatmininde düşüş meydana gelir ve bu olumsuzlukların neticesinde çeşitli psikososyal sorunlar yaşayarak toplumdan uzaklaşır ve geri çekilme süreci başlar (Öz 2002). Bu durumlar bireyler için biyolojik özellikleri neticesinde ifade edilen stereotiplerin yanında tek başına bir köşede oturmuş, üzgün bir yüz ifadesi olan olumsuz yaşlı birey algılarının oluşmasına yol açmaktadır (Temel Eğinli 2016). Olumsuz yargıların oluşmasını önleyebilmek için, yaşlı bireylerin içinde buldukları sosyal çevrelerinden uzaklaşmamalarının, var olan potansiyellerini kullanabilmelerinin, aktif olarak hayatlarının devamlığını sağlayabilmelerinin desteklenmesi gerekmektedir (Genç ve Dalkılıç 2013).

Karşılaşılan önemli sorunlardan bir diğeri olan yaşlılara yönelik istismar, yeni ortaya çıkan bir olgu olmamakla birlikte, yaşlanan dünyada değişen nüfus projeksiyonları sonucu görülme sıklığı artış gösterecektir (World Health Organization & Genève 2008). Kavram farklı bir bakış açısı ile ele alınarak bireysel ve toplumsal olarak iki başlıkta incelenmiştir. Bireysel istismar, ne şekilde ve kimlere yapıldığı tam olarak bildirilemeyen ve yaşlının bağımlılık duymasının önemli bir faktör oluşturduğu davranışsal, ekonomik, psikolojik kayıp yaşatan eylemlerdir (Küçükkaraca 2000). Dünya Sağlık Örgütü yayınladığı Toronto Bildirisinde bu tanımlamayı; yaşlı bireylere zarar vermeye yönelik yapılan ya da güven ilişkisi bulunan durumlarda yaşlı bireyi karşı bir ya da birkaç kez üzüntü verecek hareketlerde ya da çeşitli davranışlarda bulunmak olarak yapmıştır (WHO 2002b). Yaşanan bu tür kötü davranışların aile bireyleri, yaşlı bakımını veren kişi ya da yaşlı bireyin tanıdığı kişiler tarafından gerçekleşmesi sıkça karşılaşılan bir durumdur (Küçükkaraca 2000). Bir diğer istismar çeşidi olan toplumsal istismar; gündelik yaşamda bireylerin bir diğer kuşak için taşıdığı olumsuz önyargı ve fikirlerin yol açtığı bir türdür (Kayacan 2017). Konusu bakımından bakıldığında istismar, bakım, toplumsal değişme ve yaşlılıkla ilişkileri değerlendirildiğinde en sık çalışmalar yapılan konu olduğu görülmektedir (Önder Erol 2016). Toplumsal olarak da ele alındığından dolayı bu olguyla başa çıkabilmek için, devlet ve toplum birlikte hareket ederek, bu konudaki gelişmelere yardımcı olmalıdır. Bu çalışmalar adalet personelleri, kolluk kuvvetleri, sağlık personelleri, sosyal hizmet çalışanları ve

yaşlıların da yer aldığı multidisipliner yaklaşım temelli bir organizasyonun gerektirdiği bir iş birliğidir (WHO 2002a). Bu iş birliği, toplumsal istismar tanımlamasında ifade edilen, yaşlı bireyin içinde bulunduğu toplum tarafından kendini gerçekleştirmesinin önlenmesi, çeşitli ekonomik, fiziksel, psikolojik destek olsa da bağımsızlığını engelleme, sosyal entegrasyonuna engel olma amacıyla yapılan her türlü yasal uygulama ve hizmet yetersizliğine karşı önlem alınmasına yardımcı olacaktır (Küçükkaraca 2000).

İfade edilen bu sorunlar yaşlı bireyin yaşam kalitesini bozmasının yanında bireylerin dezavantajlı olmalarını daha fazla öne çıkarmaktadır. Bireylerin sorunlar karşısında toplumdan izole olması, ihmal ve suistimal gibi hayatlarını olumsuz etkileyen durumlara maruz kalması, ötekileştirilmesi, baskı altında kalmaları ayrımcılıkla karşı karşıya gelmelerine neden olmaktadır (Buz 2015).

4.7 TOPLUMSAL DEĞERLER VE YAŞLILIK

Toplumsal değerler, toplum tarafından yüzlerce yıl biriktirilen kültürel miraslardır. Bu değerler, her bir toplum tarafından kendilerine has deneyimler içeren, her toplumun kendine özel birey davranışlarını temellendirmektedir (Canatan 2008). Toplumsal yapıyı meydana getiren toplumun temelini oluşturan her bir toplumsal kurum, kendi içinde değerler taşımakta ve kendilerinden sonra gelecek olan kuşaklara bu değerlerin aktararak devamlılığının sağlanmasını amaçlamaktadır. Toplumunu oluşturan en küçük yapı olan aile kurumunu din gibi bazı değerlerin aktarılmasında önemli sorumluluk üstlenmektedir (Özensel 2003). Tüm bunların sonucunda toplumsal değerler, toplumdaki bireylerin ortak tercihlerde bulunarak diğer toplumlardan kendilerini ayrı tutabilmelerini ve birbirlerine ilişkin benzer davranış biçimlerini sergileyebilmelerini sağlamaktadır (Bacanlı 2011). Toplumsal değerler tanılamalarında belirtilenler sonucunda, kuşaklararası dayanışma ve çatışma, sosyal değişme, toplumsal kalıplar ve önyargılar konuları toplumsal değerleri daha iyi açıklamaya yardımcı olacaktır.

4.7.1 Kuşaklararası Dayanışma ve Çatışma

Kuşak kelimesi, Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlükte ‘Yaklaşık olarak yakın yıllarda doğmuş, aynı çağın şartlarını dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, kaderleri paylaşmış, benzer ödevlerle yükümlü kişilerin topluluğu’ olarak tanımlanmıştır (<http://www.tdk.gov.tr/>, Erişim tarihi: 20 Aralık 20019). Her kuşak içinde yaşadığı toplumda karşılıklı etkileşim içinde olup, etkilendiği kadar, toplumu fikir ve eylemleriyle de belli oranda etkilemektedir (Altuntuğ 2012). Gerçekleşen bu etkileşimle birlikte toplumda bulunan farklı kuşak bireyler sahip olunan toplumsal değerlerin, örf ve adetlerin aktarımını sağlayarak toplumsal güçlenmeyi destekler (Canatan 2008). Bu etkileşim aynı zamanda farklı kuşak bireylerin sıkça aralarında yaşlı bireylerin duygusal destekte bulunduğu, yaşlı bireylerin çocukları olan orta yaş kuşağının fiziksel ve maddi katkıda bulunduğu çeşitli alışverişleri sağlamaktadır. Kuşaklararası paylaşım ve dayanışma, yaşlanmanın tecrübe edilerek diğer kuşaklara aktarımı göz önünde bulundurulduğunda aktif yaşlanmadan ayrı olarak düşünülmemektedir. Sadece yaşlılık döneminde yer alan bireyler için değil, insanın doğumundan itibaren içinde bulunduğu yaşlanma sürecinde kuşaklararası dayanışmanın içinde yer aldığı uygulamalara yer verilebilmelidir (Çolak ve Özer 2015). Bu karşılıklı paylaşım kimin diğerinden göreceli olarak az ya da daha fazla katkı sağladığına bakılmaksızın gerçekleşmektedir (Rossi ve Rossi 1990).

Fakat son zamanlarda, kuşaklararasıdaki mevcut iletişimin giderek azalması ve karşılıklı birbirini anlamama üzerinde durulmaktadır. İlerleyen zamanla birlikte gelişen teknolojik gelişmeler toplumların taşıdığı değer yargılarını da etkilemektedir. Bu etkiye karşı toplumdaki farklı kuşak bireylerin anlama ve bu etkinin yarattığı değişimleri yaşayışlarında farklılık göstermektedir (Aydın 2014). Bu farklılıklar yaşanan kuşak çatışmalarının temelini oluşturmaktadır. Günümüzde gençler ve yetişkinler arasında var olan çatışmanın artmasına neden olan temel etken endüstrileşme ve buna bağlı olarak kentleşmenin yaygınlaşması ile ortaya çıkan sosyoekonomik değişikliklerdir (Aydın 2008). Aslında kuşaklararası çatışmalarda görülen geleneksel ve modernin çatışmasıdır. Geleneksel yaşlı bireyi ifade ederken, modern genç nesil ifade etmektedir. Aslında bu çatışmada kazanan ya da kaybeden bulunmamaktadır. Aksine, iki taraf ya kazandır ya da kaybedendir (Canatan 2008). Her iki dönemde yer alan bireyler arasında yaşanan bu çatışma insanlığın var olduğu zamandan bu yana kendini göstermektedir. Bu süreçte toplumlar da meydana gelen

değişimlerden etkilenmişlerdir. Gelişimdeki hız birbiri ardından gelen kuşaklar arasında uyumun önemini ortaya çıkarmıştır. Aradaki sürenin artmasıyla yani gençlik döneminin uzamasıyla, gençlerin kendilerine bir alan yaratıp bir diğer kuşakla iletişimde azalmalar yaşanmaktadır. Bu nedenle paylaşılan değerler de azalırken, kuşaklararası çatışma giderek artmaktadır (Onur 1995).

4.7.2 Toplumsal Değişme

Toplumsal değişme, sadece ülkemizde değil tüm dünyada 21.yüzyılda meydana gelen bir olgudur. Yaşanan ekonomik, kültürel, teknolojik gelişmeler mevcut aile yapısını etkileyerek geleneksel geniş aile modeli kentsel çekirdek aile modeline dönüştürmüştür (DPT 2007). Değişen her toplumda yaşlılık hakkındaki algı ve tutumlar farklılık göstermektedir. Bu konuda geleneksel toplumlara bakıldığında, yaşlı bireyler kendilerinden sonra gelen kuşaklara kültürel aktarımı sağlayan, geniş bilgi birikimine sahip ve gelecek kuşaklara bu birikimin aktarımını sağlayarak yetişmelerinde büyük rol oynayan kültür koruyucuları olarak görülmektedir. Diğer taraftan modern toplumlara bakıldığında, toplumsal üretimde işlevleri kalmamış, aile bireylerine ve topluma bakım yükü olan kişiler olarak nitelendirilmektedirler (Kalınkara 2012). Hızlı şekilde gerçekleşen bu değişimin temelinde yer alan küreselleşme, bireyler için yeni bir yaşam düzeni yaratan ve var olanı tüketip yerine yeni bir durum ortaya koyan bir süreç olmuştur. Bu hızlı değişim sürekli etkileşim içinde olan farklı toplumların sahip olduğu kaynakların tüketilmesi ve bu tüketimin giderek aralarındaki farkların ortadan kaybolarak birbirlerine olan benzerliklerinin artmasına neden olmaktadır. Toplumlardaki benzerlik durumunun artışı aynı zamanda sahip olunan değerlerin de değişmesinde etkili olmaktadır (Canatan 2008). Değişen, bir sonraki toplumu aktarılan değerler içerisinde o kültüre ait bilgileri ve anlamları içermektedir. Gerçekleşen küreselleşme ile birlikte var olan bu aktarılan ve değişen değerler zaman zaman kaybolur, yeni topluma göre şekillenir ya da yeniden oluşur. Değerin yeniden oluşması, toplumun yeniden düzenlediği, kendilerine uygun şekilde düzenlemeleriyle ilişkilidir (Kılıç 2005).

4.7.3 Toplumsal Önyargı ve Kalıplar

Önyargı kelimesi için günlük yaşamda olumlu ya da olumsuz bir anlam yüklemeyen, herhangi bir tecrübeyle kanıtlanmamış bir ön fikir olarak ifade edilmektedir. Ancak önyargı kelimesi literatüre bakıldığında olumluluk ifade eden bir tanımlaması bulunmamaktadır (Göregenli 2012). Önyargı, temelinde bir topluluğa ilişkin kanıta dayanmayan düşünce ve fikirler bütünü olarak kalıp yargılar ve bunları duygusal bakımdan da destekleyen gücü barındırmaktadır (Quillian 2006). Bu tanımda anlaşılacağı gibi kalıp yargılar, önyargıların zihinsel ürünleri ve bireyler açısından geçici olarak nitelendirilen ve bireyleri tasvir eden ifadelerdir (Paker 2012).

Toplumsal hayatta karşılaşılan önyargıların hedefindeki bir grup da yaşlı bireylerdir. Yaşlarından kaynaklanan önyargılar, birey ya da bireyler açısından farklı tutum ve davranışlara, genel olarak bir topluluğa mensup bireylere mal edilen kalıp yargılara maruz kalmalarına sebep olmaktadır (Baybora 2010). Var olan bu önyargılar bir çok sebepten kaynaklanmaktadır. Bunlardan biri içinde bulunulan dönemin topluma gençliğin ve dış görünüşün önemli olduğunu ön plana çıkarmasıdır. Medyanın da yardımıyla topluma bu fikri aşılacak kültürel değerlerde de değişikliğe etkide bulunmaktadır (Yüksel Özmen 2013). Empoze edilen bu fikirlerin bireylerin olumsuz fikirler edinerek yaşlı bireylere karşı önyargı taşımaya yol açmaktadır. Bu olumsuz önyargılar yaşlı bireylere karşı olumsuz tavırlar barındıracak ayrımcılığa neden olmaktadır. Bu olumsuz önyargı ve kalıpların neticesinde ortaya çıkan ayrımcılık, temelinde bireylerin ya da toplumun sahip olduğu yaşlılık ve yaşlanma sürecini barındırmaktadır. Yaşlıların toplum tarafından yük olarak nitelendirilmesi ve bu nedenle dışlanmalarına neden olan bu önyargıların modern toplumlarda daha sık karşılaşıldığı görülmektedir (Varışlı 2017). Yaşlı bireylerin topluma bu şekilde lanse edilmesi teknoloji yardımıyla çocuklara da ulaşarak kuşaklararası da önyargılar oluşturarak ayrımcılığa temel oluşturmaktadır. Çocuklara hitap eden çizgi filmler aracılığıyla yaşlılık ve yaşlanma sürecinin kötü olarak aktarılması önyargıların meydana gelmesinde büyük rol oynamaktadır (Yüksel Özmen 2013). Bu şekilde hayatımızın her alanında karşımıza çıkan ayrımcılık, temelinde bireylerin sahip oldukları olumsuz önyargı ve bir takım dışlayıcı hal ve hareketler barındırmaktadır. Direkt olarak kişisel bir tavır olarak görünse de, temelinde bireylerin sahip olduğu kişisel özellikleri değil, dahil oldukları

grup ya da gruplara atfedilen kalıpyargıların neticesinde maruz kalmaları yatmaktadır. Önyargıların meydana getirdiği ayrımcılık, önyargıların davranışsal olarak harekete geçmesiyle toplumsal düzende farklılaşmaya yol açmaktadır. Bu şekilde birbirinden farklılaşan gruplar arasında iletişim azalır, hiyerarşik düzenler meydana çıkar ve sahip olunan önyargı ve kalıpyargılar dogmatik görüşlere dönüşür (Göregenli 2012).

4.8 AYRIMCILIK

Ayrımcılık, bireylere sahip oldukları bazı özellikleri ya da çeşitli siyasi topluluk mensubu olmalarından kaynaklanan farklı ve adaletsiz davranma hareketi olarak tanımlanabilmektedir (Baybora 2010). Hem hukuki hem de insani olarak benimsenen ve temelde eşitlik ilkesine dayanan; her bireyin doğduğu andan itibaren eşit kabul edilmesidir. Yani bir birey, dünya üzerinde nerede yaşadığı, hangi ten rengine sahip olduğu, cinsiyetinin ve cinsel yöneliminin ne olduğu, mensubu olduğu etnik kökenin ne olduğu göz önüne alınmaksızın insan olması bakımından eşittir (Göregenli 2012). Bireyler yaş aldıkça, kendilerine ait bir dünya görüşü edinirler ve çevrelerindeki sosyal ortamlardan da yansıyan görüşlerden de etkilenmektedirler. Bu yansıyan görüşlerle bireyler, günlük hayatlarındaki olguları yargılar hale gelirler (Baybora 2010). Ayrımcılığın temelinde de bu yargılamaların meydana getirdiği önyargılarla desteklenen bir dışlama söz konusudur. Önyargılar, bireylere kişisel özelliklerine bağlı olarak değil, bir grup mensubiyeti nedeniyle sergilenen tutumu ifade etmekte olup, insanlar arasındaki iletişimde uzaklaşma, hoşlanmama, uzak durma gibi davranışlarla ayrımcılığa yol açmaktadır. Bunun için dikkat edilmesi gereken hem insan haklarında hem de bu ayrımcılığın önlenmesinde önemli olan ilişkilerin hangi dışlanma biçimleriyle oluştuğu olmalıdır (Göregenli 2012).

Ayrımcılığın farklı türlerine karşı Türkiye’de son yıllarda bir algı oluşmaya başlamıştır. Bunlara örnek olarak kadın, engelli ve farklı etnik gruba mensup olma çok fazla ön planda tutulmuyor olsa da örnek olarak verilebilmektedir (Çayır 2012). Bununla birlikte sosyal ayrımcılığın bir türü olan yaşa dayalı ayrımcılık ise çok fazla bilinen bir konu olmamanın yanında bu konuda yapılan çalışmalar da yeterli değildir (Mugan ve Erkip 2009). Toplumda ırkçılık ve cinsiyete bağlı ayrımcılıktan sonra üçüncü büyük ayrımcılık yaş ayrımcılığı yani ageismdir (Palmore 2001). Bazı ülkeler

bu yaş ayrımcılığını önlemeye yönelik belli bir yaş üzeri bireyleri koruma amaçlı düzenlemeler yapmakta iken bazı diğer ülkeler de belli bir yaş belirlemeden tüm yaş gruplarına yönelik düzenlemeler yapmaktadır. Belirli yaş grubuna yönelik ilk girişimler Amerika Birleşik Devletleri tarafından gerçekleştirilmiştir (Baybora 2010). Çocuklar hedeflenerek bir çok koruma sistemleri ve sözleşmeler, ayrıca gençlerin topluma katılımlarını destekleyici çalışmalar bulunmakta iken, Türkiye dahil yaşlanmakta olan dünya nüfusuna karşı bu tür girişimler çok fazla bulunmamakta ve yaşlılığın olumsuz bir olgu olarak algılanması giderek artmaktadır (Çayır 2012).

Yaşlı ayrımcılığı ilk defa Gerontolog Robert Butler tarafından 1969 yılında yaşlı bireylere karşı gösterilen olumsuz tutum ve yapılan ayrımcılığı açıklamak için tanımlamıştır (Miller 2009). Ayrımcılık terimi literatürde birçok kişi tarafından farklı şekillerde tanımlanabilmektedir. Örneğin Palmore ayrımcılık terimini, yaşlılara karşı yapılan en büyük önyargı, en son ayrımcılık ve en acımasız reddediş olarak tanımlamaktadır (Palmore 2001).

Artan ömür uzunluğu ve buna bağlı olarak artan yaşlı nüfusun toplumda algılarının ve onlara olan bakış açısını da etkilemektedir (Ron 2007). Bireye ait davranış düzeyi, belli zaman içinde belli bir sosyo kültürel davranışlarla şekillenmektedir. Her birey, büyüdüğü çevreden kendisine bir bakış açısı edinir ve bu edinimler çevreden gelen öğretmen, medya gibi faktörlerin de etkisiyle kişilerin kendilerine göre şekillenmeye başlar (Baybora 2010). Batı toplumuna bakıldığında yaşlılık; önyargılar, steroipler ve olumsuz tanımlamalarla sık bilinen bir kavram olmuştur. Araştırmalar insanların birçoğunun yaşlılığa dair çok şey bildiğini ve ayrıca ageism olarak ifade edilen yanlış ifadeler, steroipler ve negatif algılamalara da sahip olduğu belirtilmiştir (Ron 2007). Bu belirtilen ifadelerin toplum tarafından damgalanan bireylere mâl edilip edilmediği, içinde buldukları gruba bu olumsuz tiplerini yansıtmaya eğilimi gösterip göstermediği ve eğer böyle bir durum mevcut ise kalıplaşan bu ifadelerin kendi benlik saygılarına nasıl bir etkide buldukları bilinmemektedir (Levy 2008).

4.8.1 Ayrımcılık Türleri

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde belirtilen, bireylerin sahip olduğu din, ırk, cinsiyet gibi farklı özelliklere göre değil, 'insan' olmaları, akıl ve vicdanlı olmaları şeklindeki sahip oldukları iki ortak özellikleri doğdukları andan itibaren eşit haklara

sahip olduklarını göstermektedir. Fakat eşit olarak haktan faydalanamama durumunun en önemli sebeplerinden biri olarak ayrımcılık gösterilmektedir (Şahyar Akdemir 2014). Birleşmiş Milletler ulusal düzenleme kapsamında komiteler doğrudan ayrımcılık, dolaylı ayrımcılık olarak ayrılan iki tür ayrımcılık tanımlanmıştır(Korkut 2009).

Doğrudan Ayrımcılık:

Bir kişi, bir topluluk ya da toplumun bir bölümüne yönelik din, dil, ırk ya da benzeri çeşitlilikler nedeniyle açıkça farklı davranışlara maruz kalınmasıdır. Açık bir şekilde kişilerin insan onurunu zedeleyecek ve ötekileştirmeye yönelik tavırlarını içeren geniş bir içeriğe sahiptir (Çelenk 2010). Demokratik, hukuki düzenin olduğu, insan hakları temelinde koşullarını yüksek seviyelere getiren ülkelere bakıldığında, kamu ve özel sektörde yer alan bireylerin bu ayrımcılığı yapmaktan çekindikleri, içinde buldukları sektörlerin gereği bu davranışları üstü kaplı şekilde, dolaylı olarak gerçekleştirdikleri görülmektedir (Korkut 2009).

Dolaylı Ayrımcılık:

Bu ayrımcılık türünde, gerçekleşen eylemler doğrudan gerçekleştirilen ayrımcılıkların aksine açık şekilde bir davranış sergilemeden gerçekleştirilmektedir. Kişilere karşı bulunulan imalar, ifade edilmek istenenlerin farklı şekillerde ifade etme biçimleriyle ya da etkisi daha çok davranışta değil sonucunda ortaya çıkan durumlardır. Bu davranış biçimleri bunlara maruz kalan kesimlerin karşılaştığı ayrımcılığı yansıtmaktadır (Çelenk 2010). Bakıldığında, bir tarafa yönelik olmayan davranış biçimleri, bu davranışın sonrasında belli bir gruba dahil olan ve olmayan bireyler arasında eşitsizlik durumu yaratmaktadır. Bu davranış ölçütlerinin bireyleri doğrudan maruz bırakmaması bu ayrımcılığın gözle görülebilirliğini azaltmaktadır. Görünüşte yanlı olmayan tutumlar, sonrasında herhangi bir sebeple yapılmasını açıklamadığı takdirde dolaylı ayrımcılık olarak ifade edilmektedir (Korkut 2009)

Ayrımcılık türleri için literatüre bakıldığında, dolaylı ve doğrudan ayrımcılık ayrımı dışında Manuel Velasquez'in sınıflamasına göre ise kasıtlı, kasıtsız, bireysel ve kurumsal olmak üzere dörde ayrılmaktadır;

-Kasıtlı Ayrımcılık: Durumun bilincinde olunarak ve bir kasıt amacı taşıyarak yapılan ayrımcılıklardır. Bu ayrımcılıklar özellikle 1960' lı yıllarda birey odaklı olarak görülmüştür.

-Kasıtsız Ayrımcılık: Herhangi bir kasıt taşımayan, sonucunda kalıp ve önyargılar doğuran ayrımcılık türüdür. 1970' li yıllarda toplumda yer alan azınlık topluluklar ve kurumsal hayatta daha az temsil edilen kadınlara yönelik uygulandığı görülmektedir. Sonucunda da gösterilen tepkilerle olumlu neticeler elde edilmiştir.

-Bireysel Ayrımcılık: Bir ya da bir kaç kişinin maruz kaldığı ayrımcılık türüdür. Özellikle 1980' lerde bazı ayrımcılıklara maruz kalmanın bireysel ve kasıtlı olduğu üzerinde durulmuştur.

-Kurumsal Ayrımcılık: Bir kurumda yer alan bir ya da daha fazla kişinin bir takım süreç ve politika uygulamalarının sonucunda maruz kaldıkları ayrımcılıktır. Bu görüş 1990'lı yıllarda kurumsal ayrımcılığın kasıtsız olduğu görüşü yaygındı (Velasquez 2002).

4.8.2 Yaş Ayrımcılığı(Ageism)

İrkçilik ve cinsiyet ayrımcılığından sonra toplumda en büyük üçüncü ayrımcılık çeşidi olan yaş ayrımcılığı, çok yüksek bir önyargı, son ve en acımasız ayrımcılık olarak bilinmektedir (Butler 1995). Ageism yani yaş ayrımcılığı, diğer '-ism' lerden iki yönüyle ayrılmaktadır. Bireylerin yaşam süreleri uzarsa, yaşlanma herkes için bir hedef haline gelecektir ve bir çok insan bu durumdan henüz habersizdir. Çünkü nispeten çok yeni ve tam olarak çözümlenmemiş bir konudur. Bununla birlikte, yaşlılığın onurlandırıldığı ve saygı duyulduğu daha geleneksel toplumların aksine günümüz toplumlarında bu ayrımcılık daha yaygındır (Erdman Palmore ve Maeda 1985). Yaş ayrımcılığı, bir yaş grubunun aleyhinde ya da lehinde olacak şekilde yapılan ayrımcılık veya önyargıdır. Bu gruba karşı sahip olunan ön yargı, olumsuz kalıplaşmışlık veya bu gruba karşı sergilenen olumsuz tutumdur. Bir yaş grubuna yönelik ayrımcılık yapmak ise, bu gruba dahil olan bireylerin olumsuz muamele ve tutumlara maruz kalması anlamına gelmektedir (Erdman Palmore 1999). Bu tutum ve davranışlar gençlere karşı yapıldığında düşüncelerinin dikkate alınmaması, yetersiz olarak nitelendirilmeleri şeklinde görülürken, yaşlı bireylerde toplumsal ve ekonomik anlamda yük olarak nitelendirilmeleri, tecrübeleri yok sayılarak yetersiz olduklarının ifade edilmesi şeklinde görülebilmektedir (Buz 2015). Var olan bu ayrımcılık olgusu, genellikle toplum içinde bulunan bireyler tarafından içselleştirilmiş olup, bu

durumun bir insan hakları ihlali olduğunun farkında olunmamaktadır (Göregenli 2012). Bu içselleştirme farkına varılmadığı süre içerisinde, toplum içinde yaşayan ve ayrımcılığa maruz kalan bireylerde yaşam kalitesinde bozulmalar ve sosyal hayattan kopuşa neden olmaktadır. Yaş ayrımcılığının hayatımızda ne kadar var olduğu, yaşlanmanın farklı toplumlarda ve farklı gruplardaki yaygınlığının tam olarak bilinmemesinin temelinde yaş ayrımcılığını ölçmek adına bir yöntemin geliştirilmemiş olması yatmaktadır (Palmore 2001).

Ayrımcılığın yaş ayrımcılığı biçimi, aynı zamanda toplumsal bakımdan istismar olarak tekrar eden bir olgudur. Yaşlı bireylerin ‘‘bir insandan daha azı’’ olarak tanımlanmaları ve aynı zamanda yaş aldıkça sistimal risklerini arttıran bu ayrımcılık, kimi zaman net bir şekilde tanımlanabilen ancak bazı durumlarda da kolay tanımlanamayan bir endişe kaynağıdır (World Health Organization & Genève 2008). Ageism yaşlı bireyleri algıladığımız ve onlara yönelik davranışlarımızın olduğu her yerdedir. Zaman zaman kendimize ageism gözünden yaş alan insanlar olarak bakıyoruz. Bunun yanında farkında olmadan ayrımcı davranış ve hareketlerimizin olduğunun farkına varamıyoruz. Yaş ayrımcılığını ortaya çıkararak etmenler genellikle bireylerin davranışlarında, belli bir topluluğun kendine ait düzenlemelerinde ve o kültüre ait bir takım değerlerdir. Genellikle yaşlı bireylere yönelik yapılan yaş ayrımcılığı, kalıplaşmış ageist davranışların yaşlı bireyden kalıplaşmış yaşlı birey gibi davranmasını beklediğinden dolayı bireysel ve toplumsal zarar veren olumsuz bir durumdur (Ayalon ve Tesch-Römer 2018). Bireylerin ‘yaşlı’ olarak bir bilişsel sınıflandırılmaya konulması, kolay etkilenilebilir olan, daha baskın olumsuz kavramların yaratılmasına neden olabilmekte ve bireylerin değerlendirilmesine dair yaş ayrımcılığı hakkındaki sosyal algı sürecini, başından itibaren sürdürme eğiliminde olacaktır (Perdue ve Gurtman 1990). Bu konuya ilişkin yapılan bir çalışmada olumlu yaşlanma kalıplarıyla karşılaşan yaşlı bireyler yaşam sürelerini uzatmaya yönelik sağlık müdahalelerine olumlu yaklaşırken, diğer taraftan ekonomik ve aile harcamaları göz ardı edilerek, olumsuz yaşlanma kalıp yargılara maruz kalan bireylerde yaşam boyu sağlık müdahalelerini reddetme eğilimi görülmektedir (Levy 2003).

Yaşlanmanın ekonomik ve sosyal bakımdan ortaya çıkardığı önemli sonuçlardan biri olarak sosyal yaşamın değişmesine bağlı görülen toplumsal değerler ve kalıplaşmış önyargılar, bu değişimle birlikte toplumun benimsediği çerçevenin dışına

çıkmakta ve bu değişime ayak uydurmaktadır (Samorodov 1999). Söz konusu toplumsal değerlerin ve manevi değerlerin sürdürülebilirliği olduğunda en çok etkilenen kesim yaşıly bireylerdir. Bu değerlerin davranışsal olarak uzun yıllar var olduğu toplumlarda bu değerlere sahip çıkmak büyük önem taşımaktadır. Değerlerin yaşıyan değişimler sonrasında da sürdürölme isteği ve değişimle birlikte değişim gösteren değerlerin neticesinde toplum tarafından algılanan yaşılanma ve yaşıllık konusunda farklılaşmalar görölmektedir (Bayrı Mengilli 2014).

Yaşıly bireylere buldukları yaş grubundan dolayı sergilenen ayrımcı davranışları etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Bu unsurlar yaşılanma sonunda geleceğinden korku duyulan ölüm, medyanın topluma lanse ettiği ayrımcı içerikler, içinde bulunulan toplumdaki üretkenlik durumu ve son etken de akademik alanda yaşıly bireylerle yapılan araştırmalardır (Woolf 1998).

Yaşıly bireylere yönelik yapılan ayrımcılığı etkileyen faktörlerden ilki olan yaşam sonunda gelmesinden korku duyulan ölüm, batı toplumlarının yaşam süreçlerinin dışında tuttıkları bir kavramsallaştırmadır. Çünkü bir bireyin, kendisi olması için hayatta var olması, kontrol altında tutması ve yaşıyanların farkında olması gerekmektedir. Fakat yaşıly bireylerde bu durum, yaşılandıkça başarısızlık olarak nitelendirilmesinden dolayı, sadece fiziksel özellikler olarak değil bunun yanında bireylerin kendilerine verdikleri değer bakımından da yetersizlik olarak değerlendirilmektedir (Butler ve ark. 1973). Yaşıly bireylerin bakışı genç nesle göre değerlendirildiğinde ölüme yaklaşıma ihtimallerinin daha fazla olduğu yönündedir. Bunun bir nedeni de gençlere göre daha fazla akranlarının ölümüyle karşılaşmış olmaları ve her seferinde de kendilerinin ölüm sürecine dahil olabileceğini düşünmeleridir (Saygılı 2010).

Yaşıly ayrımcılığının ortaya çıkmasındaki temel etkenlerden bir diğeri de medyanın toplum üzerindeki etkisidir. Bu etkende belirtilmek istenen, medyanın popüler kültür alanında gençleri esas almasının toplumda yaşıllık ve yaşılanma hakkında yarattığı olumsuz algıdır (Woolf 1998). Toplumsal olarak sıkça kullanılan kitle iletişim araçları yardımıyla sosyal medyada, okunan kitaplarda, gazetelerde, izlenen filmlerde, sinemalarda öne çıkarılan gençliğin güzellik ile ilişkili olduğu ve fiziksel olarak estetik olmanın gerekliliğinin gençlik olduğu vurgulanmaktadır (Yüksel Özmen 2013). Bu araçlar yardımıyla topluma servis edilen görüntüler ve

içerikler kişi ve bir topluluktaki kişileri ötekileştirerek dışlanmalarına yol açmakta ve ayrımcılığı meydana getirmektedir. Bu şekilde topluma sunulan görseller ve içeriklerde ‘biz’ ve ‘diğerleri’ şeklinde ayrımı yaygınlaşmaktadır. Medyanın ortaya attığı farklı gruba mensup olan, farklı konularda farklı inançları olan bireyleri ya da dezavantajlı kesimleri topluma sunulan içeriklerde bulundurmuyarak ya da sınırlı şekilde vererek ayrımcılığa maruz kalan kesime yönelik önyargı içerikli sunumlar ve kalıplaşmış yargılar ile negatif stereotipleştirmelerle ayrımcılığı tetiklemektedir (Çelenk 2010). Bu stereotipler bireylere fiziksel görünüşün önemini vurgulamakta ve bununla da gençliğin güzelliğini vurgulamakta, yaşlanmayla birlikte bireylerin sahip olduğu özgüvende azalma ve olumsuz algının artmasına yol açmaktadır (Çilingiroğlu ve Demirel, 2004).

Verimlilik, ekonomiyi temel alan ayrımcılığa neden olan faktörlerden üçüncüsüdür (Woolf 1998). Bir toplumda yaşayan yaşlı bireyler ve çocuklar üretim alanında bir sorumluluk taşımamaktadır. Bir toplumda gençler ve orta yaş kuşağı o toplumun üretimini gerçekleştiren, yaşlı bireyler ve çocuklar da o üretimden ortaya çıkan ürünleri tüketenlerdir. Fakat çocukların bu ekonomik süreçte gelenek adına ekonomiye katkı sağlayacak bir potansiyel bulundurması, yaşlı bireylerin bu durumdan neden olumsuz olarak etkilendiğini açıklamaktadır (Yüksel Özmen 2013). Yaşlı bireylerin ilerleyen dönemde iş hayatından çekilerek üretimden uzaklaşmasıyla sahip olduğu tecrübeler göz önüne alınmaksızın toplum tarafından ekonomik yük olarak algılanmaktadır. Modernleşmeyle birlikte kapitalist toplumlarda bu durum yaşlı bireylerin tamamen tüketimi gerçekleştiren, ülke ekonomisine bir yük oldukları yönünde algılamalara yol açmaktadır. Toplum farkında olmadan bu durumu kabul ederek bilinçsizce, sorgulamadan inanmakta ve yaşlı bireylere yönelik gerçekleştirilen bu ayrımcılık, kalıplaşmış yargıların bütünüyle ilişkili hale gelmektedir (Buz 2015). Aynı zamanda kapitalist toplumlarda bireyin içinde bulunduğu işgücü potansiyelinin sahip olunan yaşla doğrusal olarak ilişkilendirilerek genç olma durumu öne çıkarılmış olup, yaşlı bireylerin ayrımcılığa maruz kalmaları kaçınılmaz hale gelmektedir (Kayacan 2017).

Yaşlı bireylere yönelik çalışmaların genellikle bakım ihtiyacı duyan yaşlı bireylerin olduğu kurumsal yapılarda yapılması sonucunda toplumun yaşlı bireylere yönelik düşkün olma profili çizmeleri yaşlı ayrımcılığına neden olan son faktördür (Woolf 1998). Woolf’un ifade ettiği bu durum ülkemizde de aynı etkileri

yaratabilmektedir. Yaşlı bireylere yönelik yapılacak çalışmaların ağırlıklı olarak huzurevi, bakımevi, rehabilitasyon merkezi, hastane gibi kurumlarda yapılması, katılımcılardan genel olarak olumsuz verilerin elde edilmesine ve toplumun da yaşlı bireylere yönelik bazı kalıplaşmış önyargılar edinmesine yol açabilecektir (Yüksel Özmen 2013).

4.8.3 Yaşlılık Algısı

Bireyler, hayatları süresince farklı yaşlarda çocuk, genç ve belli bir yaştan sonra da yaşlı olarak ifade edilmektedirler. Bu gruplardan biri olan yaşlılık grubunda bulunmak bireylere toplum tarafından da bir takım sorumluluklar yüklemektedir. Her bir grup bakımından toplumun o grup üyelerine karşı içselleştirdiği önyargıları ve kalıplaşmış fikirleri bulunmaktadır. Bu önyargı ve kalıplaşmış fikirler o gruba mensup tüm bireylerin tümüne yönelik, toplum tarafından doğruluğu kabul edilmiş zihinlerde yer edinmiş algılardır (Çayır 2012).

Bireyleri yalnızca çevrelerinin algısının yanı sıra içinde buldukları mental sağlıkları, yaşlanma konusundaki kendi bilişsel süreçleri, kendi kişisel olumsuz kalıplaşmışlıklara olan düşünceleri de yaşlılık algılarını etkilemektedir (Levy 2003). Bu nedenle sadece toplumsal nedenler tek başına yaşlılık algısını belirlemede yeterli olmayabilir. Bireysel faktörler de sahip olunan algı ve bu konuya ilişkin verilen önemi anlamada yardımcı olabilmektedir (Xavier ve ark. 2003). Her iki faktör de yaşlılık algısının değerlendirilmesinde temel rol oynamaktadır.

İlkel toplumlarda, geleneksel ve modern toplumlarda yaşlılığa ilişkin, değişen toplum yapılarına bağlı olarak sahip olunan farklı değerler ve farklı algılar görülebilmektedir. Modern toplumlardan önceki toplumlarda genç bireylerin kendilerinden önceki nesillere hürmet göstermesi beklenir. İlkel toplumların tümünde yaşlılık konusunda tam olarak kapsamlı çalışmalar yapılamadığından yaşlanmaya ilişkin net veriler ortaya konulamamaktadır (Tufan 2016). Elde edilen bulgulardan bu toplumlarda köy idarelerinin yönetiminde söz sahibi olanların yaşlı bireyler olduğu görülmektedir (Güvenç 1994). Cicero(1998), kitabında bu döneme ilişkin yaşlı tasvirini, verimli toprak benzetmesiyle yapmaktadır. Yaşlı olmanın özenilerek verimli hale getirilen, işlenmiş, ürün verebilen bir toprak gibi, işlenmesinin verdiği keyfi kaçırmamasının aksine bunun üzerine başka bir şeyin daha büyük bir haz veremeyeceği şeklinde ifade edilmiştir (Cicero 1998). Geleneksel toplumlara

bakıldığında, yaşlı bireyler toplum tarafından bilgi birikimleri ve deneyimlerinden faydalanılan, saygı duyulan ve toplumdaki yerleri oldukça önemli olan bireyler olarak görülmektedirler (Öz 2002). Çelebi ve arkadaşları (1993) yaptıkları bir çalışmada nüfus projeksiyonlarına göre ‘‘çekirdek ve geniş’’ olmak üzere iki model olduğunu belirtmektedir. Geleneksel toplumlara bakıldığında, geleneksel bir aile yönetimi, yaşlı bireylerin ailede son söz sahibi olduğu ve aile ilişkileri sık bir yapıda olan geniş aile modeli görülmektedir (Çelebi ve ark. 1993). Aynı zamanda tarımla da uğraşan bu toplumlarda yaşlı bireyler, deneyimlerinden ve birikimlerinden yararlanan yüksek statü sahibi olarak algılanmaktaydı. Var olan bu toplumsal algının yerini olumsuz algıya bırakması, yaşlanmanın bir sorun haline gelmesi, yaşlı bireylerin toplumsal konumlarındaki düşüş modernleşme sonrasında ortaya çıkmaya başlamıştır (Ceylan 2015).

Modern toplumlara bakıldığında yapısal işlevsel bakış açısı doğrultusunda gelecek nesillere aktararak korunan ve aynı zamanda içinde bulunduğu topluluğun ihtiyaçlarını gideren değerlerin, geleneksel toplumlarla kıyaslandığında aktarımı zorlaşmaktadır. Çünkü her iki toplumdaki ilişkiler birbirinden farklı nitelikler taşımaktadır. Geleneksel toplumlarda görülen sıkı aile ilişkilerinin yer aldığı geniş aileler, aralarında çok fazla farklılaşmanın bulunmadığı bir toplum ve buna bağlı olarak çatışmanın sıkça yer almadığı toplumsal özellikleri, modern toplumlarda görmek oldukça zorlaşmaktadır (Canatan 2008). Bu konuya ilişkin çalışmasında Ceylan (2015), geleneksel toplumlarda yer edinen ve önemli bir değer olarak sahiplenilen deneyim ve bilgelik simgesi yaşlılığın modernleşmeye doğru gerçekleşen süreçte bilgeliğin ve kıymet verilen deneyimin giderek değerini kaybettiğini belirtmektedir. Geleneksel ailelerin yer aldığı toplumlarda akıl danışılan, karar vermede tek söz sahibi olan yaşlı birey artık modernleşmeyle birlikte rol kaybı yaşayarak elindeki tüm statü ve kaynaklarını giderek kaybetmektedir (Bayrı Mengilli 2014). Bu yaşanan değişimler, toplumun her kesiminde aynı şekilde olmayabilmektedir. Kesimlerin bu süreci atlatma şekilleri, sahip oldukları değerleri ve toplumun kendi içindeki dağılımlarının farklılıkları buna neden olarak gösterilebilmektedir. Ancak ortak olarak yaşlı bireylerin toplum tarafından fizyolojik olarak yetersiz görülmeleri ve toplumun onlardan beklediği rol ve sorumluluklara yeterli cevap veremeyecek olmaları şekillendirilmektedir (Kalaycı ve Özkul 2017). Modern toplumlara bakıldığında geleneksel toplumlardan çok farklı durumlar

görülebilmektedir. Bu toplumlarda ortaya çıkan yaşlı bireylerin geleneksel toplumlara göre toplumdaki konumları ve statülerinin daha düşük olmasıdır. Geleneksel toplumların tam tersine bu toplumlarda, ileri nesiller artık fikir alınan, bilge ve beceriye sahip konumda olmamaktadır. Genç nesiller sahip olunan teknolojik gelişmelere ayak uyduran, yeniliklere açık ve buna bağlı olarak daha fazla bilgi ve beceriye sahip konumda bulunmaktadır (Helman 2005).

Tüm bunlar farklı toplum yapılarındaki yaşlanma ve yaşlılık algılarında da farklılaşmalara neden olabilmektedir. Bu farklılıklara gerçekleşen sanayileşme ve buna bağlı yeni toplum yapılanmalarının etkisi de göz ardı edilememektedir. Modernleşme teorisinde de bu konuya ilişkin ifade edildiği şekilde, modernleşmeyle birlikte batı kapitalizminin genişlemesi beraberinde toplumlardaki etkileyerek, var olan değerler üzerinde de farklılaşmalara yol açabilmektedir (Bernstein 1971). Bugün sıklıkla karşılaştığımız ‘‘Büyüğe artık hürmet kalmadı’’ gibi ifadelerin aslında modernleşmenin yol açtığı, yaşlı ayrımcılığını tetikleyen, yaş alan bireylere karşı olumsuz önyargıları ortaya çıkaran ve tüm yaş grubuna mensup bireylere karşı yaşlanmakla birlikte istenmeyen oldukları algısını yaratan toplumsal bir sorunu ortaya koymaktadır (Kalınkara 2012; Müftüler 2018a).

4.8.4 Yaşlılık Algısı ve Aktif Yaşlanma

Aktif yaşlanma ilişkin çeşitli alanlarda kapsamlı bir çok çalışmaya rastlanmaktadır. Buna ilişkin çeşitli yaklaşımlarla ele alınan, bu alana dair yapılacak çalışmaların sürekli olarak üreterek daha fazla gelişmesini amaçlamaktadır. Bireylerin yalnızca yaşlarından kaynaklı olarak maruz kaldıkları ayrımcılığa yönelik hukuki yaptırımlar, her bireyin ömür boyu hak olarak sahip olduğu öğrenmeye erişim fırsatının eşitliği, yaşam kalitesini arttırmaya yönelik çeşitli sağlık hizmetlerinden yararlanabilmesi gibi amaçlar bu çalışmalardandır (Tunçkanat 2011).

Yaşlı bireylerin gündelik hayatlarında yaşadıkları ayrımcılığa, içinde buldukları toplumun taşıdığı negatif stereotiplerin içselleştirilmesine bağlı olarak farkında olmadan maruz kalmaktadırlar. Bu durum, bireylerin bedensel iyilik durumlarını ya da mental sağlıklarını etkilemekle birlikte, yaşa bağlı negatif stereotiplerin de toplum tarafından daha fazla içselleştirilmesine de yol açmaktadır (Levy 2009). Toplumdan izole olmalarına yol açan bu önyargılar bireylerin yaşam kalitelerini olumsuz şekilde etkileyerek yaşam boyu öğrenme sürecine dahil olma

ihtiyaçlarının karşılanmasına da engel olmaktadır. Bireylerin etkilendiği bu sorunlar, hem toplumsal hayata aktif katılımı engellemekte hem de bilişsel anlamda yenilenmeyi sağlayan hayat boyu renmeden de mahrum kalabilmektedirler (Tereci ve ark 2016).

Yaşlılık algısı, taşıdığı olumsuz önyargılardan dolayı bireyler açısından toplumdan izole olmayı normalleştirebilmektedir. Yaş alan bireylerin toplumdan geri çekilir olmaları ve çevreyle etkileşimlerinin azalması var olan önyargıların birer ürünüdür. Yaşlı bireylerin aktivite teorisinin ortaya koyduğu toplumdan geri çekilmeyi kabullendiren görüşünün aksine sosyal yaşama aktif katılım, bireyler açısından yaşam kalitesini arttırıcı bir etken olarak görülmeye başlanmıştır (Buz 2015). Bunun sağlanabilmesi amacıyla, bireylerin yaşlanma süreci kapsamında bu sürece uyum sağlamalarının ve toplumsal katılımlarının desteklenmesi, yaşam kalitelerinin arttırılmasına yönelik fırsatların sunulması önemli adımlardandır. Bu Şekilde geliştirilecek yöntem ve uygulamalar yardımıyla aktif yaşlanmaya yönelik yenilikler ve hizmetler sayesinde mevcut standartların yükseltilmesi, var olan olumsuz önyargı ve stereotiplerin ortadan kalkmasına fayda sağlayacak ve yaşlı bireylerin sahip oldukları rezervlerin sonraki kuşaklara aktarımı desteklenerek kuşaklararası aktarımın gerçekleşmesi de söz konusu olacaktır (olak ve zer 2015). Bu uygulamalara örnek olarak lkemizde Tazelenme niversitesi adıyla faaliyette bulunan gönüllülük temelli organizasyonlar yer almaktadır. Aktif yaşlanma ile aralarında güçlü bir ilişki olan hayat boyu renme kavramlarının i ie yer aldığı bu organizasyon gibi çeşitli uygulamalar sadece renmelerini sağlamak değil, aynı zamanda kendilerine yaşlarından dolayı maruz kaldıkları ayrımcılık nedeniyle dışlandıkları sosyal yaşamlarına katılımlarını da teşvik etmektedir (Aydın ve Aydın Sayılan 2014).

4.9 YAşLANMA VE YAşLILIK ALGISININ SOSYAL HİZMET BAKIŞ AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ

Sosyal hizmet hak temeline dayanan ve insanın var olan potansiyelinin geliştirilmesini desteklemek amacıyla sosyal gelişim ve uyumunu, bireylerin ve toplumların güçlendirilmesi amacıyla saygınlık ve temel hakları birlikte ele alan bir meslek ve akademik disiplindir (<https://www.ifsw.org/>, Erişim tarihi: 18.04.2019).

Temel hedefi içerisinde hak temeline dayanma, insan haklarının korunması ve sosyal adaletin sağlanmasının amaçlandığı sosyal hizmete, modernleşmenin etki etmiş olduğu ayrımcılık konusunda da büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Toplumların bir diğer toplumdan, bireylerin bir başka bireyden ya da bireylerden farklı olmadığını savunan sosyal hizmet insan hakları ve onuruna aykırı olan ayrımcılığa karşı uygulama biçimi olarak ayrımcılık karşıtı sosyal hizmet pratiklerini esas almaktadır. Bu uygulamanın temelinde, kültürel çevre farklılıklarının üçüncü dünya ülkelerinde öne çıkması hız kazandırmıştır. Önem taşıyan bu farklılıklar, Amerikan sosyal hizmet teorisi ve Avrupa'nın üçüncü dünya ülkeleri üzerinde oluşturduğu sömürge etkisinin bu ülkelerde farklı kültürlerden olan birey ve topluluklar üzerinden tekniklerin aktarılması gerektiğini öne çıkarmıştır (Payne 1991). Ayrımcılık karşıtı sosyal hizmet uygulamalarında esas olan toplumun içinde bulunan birey ya da toplulukların arasında ayırım yapmadan aynı hizmetin sağlanması gerektiğidir. Aynı zamanda da ayrımcılık temelli uygulamalara son vererek insan onuru esaslı bir müdahale ile birey merkezli bir yaklaşım özelliği de taşımaktadır (Okitikpi ve Aymer 2010). Bireylerin tutum ve hareketleri, içinde buldukları kültüre bağlı olarak gelişen tutumları ve yapısal anlamda bireylerin taşıdığı potansiyellerin ortaya çıkardığı bu üç yönlü oluşumun kuşaktan kuşağa devam edebileceğini açıklamaktadır. Bireysel anlamda kişiler, bazı özelliklere sahip olan kişi ya da topluluklara yönelik sergilenen tutumların, duyguların, kalıplaşmış yargıların içinde bulunulan sosyo kültürel, ekonomik, siyasi değer düzenleriyle ilişkilendirilebilmektedir (Thompson 2016). Bu nedenle uzmanlar, vakalar sırasında müracaatçıların kişisel özelliklerini, bireylerin içinde buldukları toplumun geçmişten o güne aktarılan birikimlerini ve yine o toplumu yapısal olarak ele alarak tüm etkenleri bir bütün halinde değerlendirmelidir (Cankurtaran ve Beydili 2016).

Yaşlı bireyler açısından bakıldığında, kendilerinden sonra gelen nesiller üzerindeki etkilerinin sürdürülebilirliği genç nesiller açısından avantaj sağlayacaktır. Fakat özellikle aile dönüşümüne bağlı toplumsal değişimler sonucunda, geniş modelde var olan aile içi sorumlulukların yitimi ve buna bağlı sosyalizasyon gibi sosyal ve eğitime dayalı sorunlar ortaya çıkmaktadır (Perkcan 2000). Mellor ve Lindeman (1998) tarafından gerontolojik sosyal hizmet yaşlı bireylerin sağlık ve refahlarını etkileyen ve birbirine bağlı olan psikolojik, fizyolojik ve sosyal sorunlara ilişkin bütüncül değerlendirmeler yapılmaktadır. Yaşlanma sürecindeki

müracaatçılara uygulanan müdahalelerde, bireylerin kendi kaderini tayin hakkının verilmesi, yaşam kalitesinin geliştirilmesine yardımcı olunması ve kriz durumlarıyla başa çıkabilmesi amacıyla güçlendirme çalışmaları yapılması amaçlanmaktadır (Mellor ve Lindeman 1999). Sosyal etkinliklerin yapılması, yaş alan bireylerin yaşam doyumlarına ilişkin olumlu yönde destekleyici unsurlardan biri olabilecektir. Özellikle toplum içerisinde başka topluluklarla ya da bireylerle etkileşim içinde bulunulması sosyal katılımın sağlanması ve üretkenliğinin desteklenmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda, ilerleyen yaş ile birlikte duyulan ihtiyaçlardan olan öğrenme, bireyler açısından eksikliğin fark edilip bu eksikliğin tamamlanması amacıyla gereken fırsatların yaratılarak yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik büyük bir katkıdır. Bu destek ile aynı zamanda üretkenliklerinin devamlılığı desteklenerek aktif yaşlanma ve sosyal katılım ihtiyaçları da desteklenmiş olmaktadır (Ünalın 1999). Bu kapsamda aktif yaşlanmanın içerisinde yaşam boyu öğrenmeye yer verilmesi yaşlı bireyler açısından sadece kalitatif olarak değil bunun yanında mevcut potansiyellerini ortaya çıkararak üretkenliklerinin devamlılığını da sağlamaktadır (Aydın ve Aydın Sayılan 2014).

Bireylerin hayatlarında geçmişe dair bir takım ayrımcılık temelli davranışların varlığı nedeniyle, ayrımcılığa yönelik mevcut olumsuz önyargıların aşılması yoluna gidilerek bu ayrımcılığa maruz kalanların biraraya gelerek durumu gözle görünür şekilde ortaya çıkarması amaçlanmıştır. Bu şekilde toplumdaki sahip oldukları rollere yönelik temel değişikliklerin gerçekleşmesi ve geliştirilmesi için sosyal hizmet uzmanları için bir alan oluşturmaktadır. Çünkü yaşlı bireyler için buldukları toplum içinde üretken bir role sahip olmaları önem taşımaktadır (Zastrow 2013). Belli bir etnik kökenden olma, cinsiyete bağlı ayrımcılık ya da yaşlı ayrımcılığı gibi farklı türlerde ayrımcılığa maruz kalan bireyler bu üretkenlik rolünü hissedememekte ve bununla birlikte ayrımcılık, bireyin kendini değersiz hissederek psikolojik anlamda da olumsuzluklara neden olabilmektedir (Sheafor ve Horejsi 2016). Yaşanan bu durum karşısında sosyal hizmet uzmanı aşağıda yer alan uzmanlaştığı hizmetler kapsamında bireylere destek sağlamalıdır;

- a) Aktif Destek: Bireylerin içinde bulunduğu toplum tarafından sağlanamayan hizmetlere yönelik uzmanların verdiği aktif desteği ifade eder.
- b) Birey ve aile danışmanlığı: Bireylerin, yaşlı bireylere yönelik sahip olduğu olumsuz önyargı ve kalıpyargılarından doğan ayrımcılığın yol açtığı toplumsal

izolasyon sorunu, tek başına birey odaklı değil, ailenin de danışmanlık almasını gerektiren bir danışmanlık konusudur (Zastrow 2013). Sosyal hizmet uzmanları, yaşlı bireyler ve onların ailelerinin de etkilendiği bu durumdan dolayı onlarla özellikle çalışmalıdır. Yaşlı bireylerin biyopsikososyal, çevresel ve ekonomik temelli tüm sorunlarına yönelik aktif olarak hizmet vermektedir. Bu nedenle gerontolojik sosyal hizmet eğitimi uzmanların yaşlı bireylere daha kaliteli ve verimli hizmet sunabilmeleri için uygulama esaslarını içermektedir (Berkman ve ark 2002). Bireylerin aktif olarak yaş almalarını desteklemek amacıyla yaşlı bireylerin yaşam boyu öğrenme ihtiyacına yönelik gerekli uygulamaların tespit edilip sosyal hizmet alanının da işbirliği sağlanarak bu uygulamalara ve hizmetlere yönelik gerekli yaptırımların planlanarak sunulması gerekmektedir.

4.10 TAZELENME ÜNİVERSİTESİ

Tazelenme Üniversitesi, Türkiye’de var olan yaşlanma ve yaşlılık algısına yeni bir bakış açısı kazandırmak amacıyla kurulmuş, yaşlılık döneminde bireylerin sahip olduğu rezervleri kullanarak bilgi ve kabiliyetlerin korunmasının yanında daha da geliştirerek yaşam kalitelerinin artırılmasını hedeflemektedir(<https://tazelenme.com/>, Erişim tarihi: 20.04.2019). Aktif yaşlanmanın yakından bağlantılı olduğu yaşam boyu öğrenme devamlı olma durumuyla temellendirilmektedir (Aydın ve Aydın Sayılan 2014). Tazelenme Üniversite bu kapsamda yaşam boyu öğrenmeyi teorik derslerle sağlarken, uygulama dersleri ile de mevcut beceri ve yetenek rezervlerinin kullanılarak bunların kullanılabilirliğini arttırmayı ve geliştirmeyi amaçlamaktadır. 2016 yılında Akdeniz Üniversitesi’nde Prof. Dr. İsmail TUFAN önderliğinde kurulan Tazelenme Üniversitesi 60 yaş ve üzeri bireylerin gönüllülük esasına dayalı olarak katıldıkları bir sosyal sorumluluk projesidir. 2016 yılında Akdeniz Üniversitesi’nde hayata geçmesinin ardından 2017-2018 döneminde kampüsler, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Alanya Hamdullah Emin Paşa(HEP) Üniversitesi, Ege Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçma Üniversitelerinde de hayata geçmiştir. Tüm bu kampüslerde tamamen gönüllülük esasına dayanan bir organizasyon mevcut olmakta ve ders veren öğretim üyeleri yine aynı gönüllülük çerçevesinde görev almaktadırlar (<https://tazelenme.com/>, Erişim tarihi: 20.04.2019).

Bu eğitim uygulamasının dünyadaki benzer örneklerine bakıldığında ilki 1981 yılında faaliyete geçen University of the Third Age adıyla kurulan organizasyondur. Bu organizasyon üçüncü yaş olarak belirtilen yaşlılık dönemindeki bireylerin ilgileri alanları doğrultusunda kendilerini geliştirmeleri ve öğrenmelerinin devamını sağlayarak bireylerin aynı zamanda sosyalleşmelerinin sağlandığı toplam 12 merkezden oluşan İngiltere çapında(Fransa modeline dayanan) bir organizasyondur (<https://www.u3a.org.uk/>, Erişim tarihi: 27.03.2019).

Dünyadaki diğer organizasyonlardan biri de University of the Minnesota Duluth bünyesinde yer alan University of the Seniors kuruluştur. University of the Seniors, Minnesota Duluth Üniversitesi'nin yaşam boyu öğrenme programıdır. Elli yaş ve üzeri bireylerin bilim, teknik, sanat ve kültürel alanlarda kendilerini geliştirmeleri üzerine planlanmış organizasyondur (<http://d.umn.edu/university-seniors/>, Erişim tarihi: 15.04.2019).

Yaşlı bireylere yönelik diğer bir organizasyonda Şangay'da bulunan ve altmış yaş üzeri nüfusun %3'ünün katılım sağladığı üçüncü kuşak üniversitesidir. 1983'den bu yana faaliyette bulunan bu üniversitenin büyük çoğunluğu devlet tarafından finanse edilmektedir. 8 milyondan fazla bireyin katıldığı bu organizasyonda, geleneksel akademik eğitimlerin dışında, dans kursları, online alışveriş kursları ve İngilizce kursları gibi farklı konularda öğrenme programları sağlanmaktadır (<https://www.economist.com/>, Erişim tarihi: 20.04.2019).

5. GEREÇ VE YÖNTEM

5.1 ARAŞTIRMANIN TİPİ

Araştırma, nicel bir araştırma olup genel tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir. Değişkenlerin niteliğine göre tekil ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

5.2 ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER VE SÜRESİ

Araştırma, Ege Üniversitesi ve Akdeniz Üniversitelerinde eğitim görmekte olan öğrenciler ve yine aynı üniversitelerin bünyesinde yer alan Tazelenme Üniversitesi öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma süresi 8 aydır.

5.3 ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini Akdeniz Üniversitesi öğrencileri ve üniversite bünyesinde yer alan Tazelenme Üniversitesi öğrencileri ile Ege Üniversitesi öğrencileri ve üniversite bünyesinde yer alan Tazelenme Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem büyüklüğünü belirlemede iki grup arasında fark olup olmadığı araştırılması düşünülmekte olup, Otrar(2016)'ın Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması'ndaki değerler hesaplamada dikkate alınmıştır. Çalışmada örneklem büyüklüğü hesaplanmasında iki grup ortalama farkının anlamlılığı dikkate alınarak %99 güç, %0,001 güven düzeyinde en küçük örneklem büyüklüğü 64 üniversite öğrencisi ve 64 Tazelenme Üniversitesi öğrencisi olarak belirlenmiştir. %25 yedek katılımcılar bu sayıya dahil edildiğinde örneklem büyüklüğü en az 80 genç grup ve 80 tazelenme üniversitesi öğrencisi

olarak belirlenmiş olup, örneklemin iki katı olarak toplam 314 katılımcıya ulaşılmıştır.

5.4 ARAŞTIRMA SORULARI VEYA ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

- a. Üniversite öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algılamaları ne düzeydedir?
- b. Üniversite öğrencilerini sosyo-demografik özellikler ile yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?
- c. Üçüncü kuşak üniversite öğrencileri olan Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algılamaları ne düzeydedir?
- d. Üçüncü kuşak üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik özellikler ile yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algıları arasında bir ilişki var mıdır?
- e. Her iki kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılık konusunda algı düzeyleri arasında bir farklılık var mıdır?

5.5 BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLER

Yaşlanmayı kabullenme zorluğu, sosyal yıpranma algısı, yaşama baş etme zorluğu, olumsuz imge ve yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı ölçeği puan ortalamaları araştırmanın bağımlı değişkenlerini oluşturmaktadır.

Yaş, cinsiyet, katılımcının üniversitesi, sınıf, aile tipi, birlikte yaşanan kişi, çocuğu ile görüşme sıklığı, ailesi ile görüşme sıklığı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, büyükanne ve büyükbabanın yaşadığı yer, anne babanızın yaşlılık döneminde aile ile birlikte aynı evde yaşama isteği araştırmanın bağımsız değişkenlerini oluşturmaktadır.

5.6 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada, araştırmacı tarafından hazırlanan sosyodemografik form ile birlikte Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği kullanılmıştır

5.6.1 Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği

Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği, 18 yaş ve üzeri bireylere yönelik yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin geliştirilen bir ölçektir(Otrar 2016). 45 madde ve dört alt boyuttan oluşan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik(Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı $\alpha=.97$, ölçekler için 0.90 ve 0.93 arasında değişmektedir) çalışması yapılmıştır. Dört alt boyut, kendi içinde yer alan sorular bağlamında değerlendirilerek isimlendirilmiştir. Bu boyutlar, yaşlılığı kabullenme zorluğu, sosyal yıpranma algısı, yaşama baş etme zorluğu, olumsuz imgedir ve ölçeğe de yaşlanmaya ve yaşlılık yönelik ölçek adı verilmiştir. Her bir faktör puanı, içerdiği maddelerin toplamlarının soru sayısına bölümü ile elde edilmektedir. Puanın artması, o boyuta ismini veren özelliğin de artması anlamına gelmektedir. Ölçekten elde edilen genel puan ortalamasının artışı da, yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik olumsuz algının artışı anlamına gelmektedir.

5.7 VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Hazırlanan sosyo-demografik soru formlarının anlaşılır olup olmadığının belirlenmesi ve gerektiği durumda değişikliğin yapılabilmesi için genç kuşak üniversite öğrencileri ve Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinden 10 öğrenci ile yüz yüze görüşülerek anketler uygulanmıştır. Uygulama sonucunda sorular üzerinde değişiklik gerekmediği anlaşılmıştır.

Araştırmaya ait veriler 01.11.2018-01.04.2019 tarihleri arasında araştırmacı tarafından katılımcılarla yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Bu süreçte araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılar ile görüşülerek veri toplama işlemi tamamlanmıştır.

5.8 VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma verilerinin toplanmasından sonra işlenmesi ve çözümlenmesi için PASW Statistics 18 programına aktararak analizi tamamlanmıştır. Araştırmada katılımcılardan elde edilen verilerin istatistiksel testlerinde anlamlılık düzeyi $p<0.05$ değeri alınmıştır.

Kullanılan ‘Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği’nde alınan yanıtlar ‘kesinlikle katılmıyorum’, ‘katılmıyorum’, ‘kararsızım’, ‘katılıyorum’ ve kesinlikle katılıyorum’ şeklinde 5’li likert tipi bir ölçek ile değerlendirilmeye alınmıştır.

Analizlerin yapılabilmesi için katılımcıların puan ortalamalarının normal dağılım gösterip göstermedikleri test edilmiştir. Yapılan çalışmada 314 katılımcıya ait verilerin nasıl dağılım gösterdiği Hair ve diğerlerinin(1995) ifade ettiği şekilde, 3 aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama verilerin Tablo 1’de gösterildiği şekilde şekilsel olarak ele alınmıştır. İkinci olarak, elde edilen verilerin çarpıklık(skewness) ve iç tutarlılık(kurtosis) değerlerinin incelenmesi ve son aşamada da Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır.

Tablo 1: Verilerin Minimum, Maximum, Standart Sapma, Çarpıklık ve İç Tutarlılık Değerleri

Ölçek Boyutları	Ortalama±SS	En Düşük	En Yüksek	Çarpıklık	İç Tutarlılık (α)
Toplam Ortalama Puan	2,68±0,68	1,00	4,49	0,07	-0,39
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Ortalama Puan	2,56±0,85	1,00	4,58	0,14	-0,69
Sosyal Yıpranma Algısı Ort. Puan	2,61±0,64	1,00	4,60	0,14	-0,04
Yaşamla Başetme Zorluğu Ort. Puan	2,95±0,81	1,00	5,00	-0,10	-0,49
Olumsuz İmge Ort. Puan	2,65±0,71	1,00	4,63	0,15	-0,36

Normallik testine yönelik ikinci aşama olan çarpıklık-basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri %5 güven aralığında değer aralığı ± 2.58 , %1 güven aralığında bakıldığında ± 1.96 olmalıdır (Liu vd 2005). Bu değerler Tablo 1’de yer almaktadır ve ölçeğe ait toplam ortalama puan ve dört alt boyutun ortalama puanları %1 güven aralığında ± 1.96 aralığında olduğu görülmektedir.

Son aşama olarak Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmıştır. Bu aşamaya kadar olan aşamalardan geçemeyen maddeler normal dağılım göstermemektedir. Uygulanan Kolmogorov-Smirnov testinde anlamlılık düzeyi 0.05 üzerinde olması

verilerin normal dağılım gösterdiğini ifade etmektedir. Bu teste göre boyutların değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2:One-Sample Kolmogorov-Smirnov Test ve Test of Homogeneity of Variances

Ölçek Boyutları	Asymp. Sig. (2-tailed)*	Sig.*
Toplam Ortalama Puan	0,62	0,87
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Ortalama Puan	0,41	0,57
Sosyal Yıpranma Algısı Ort. Puan	0,12	0,60
Yaşamla Başetme Zorluğu Ort. Puan	0,16	0,30
Olumsuz İmge Ort. Puan	0,09	0,27

*p>0.05

Tabloda verilen değerler ele alındığında tüm boyutların normal ve homojen bir dağılım gösterdikleri görülmektedir. Bu nedenle yapılan analizlerde t-Testi ve One way Anova parametrik testleri kullanılmıştır.

5.9 ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Veri toplama aşamasında, üniversite kampüslerinde öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler, dil konusunda sorun yaşanabileceğinden dolayı araştırma kapsamına alınmamıştır. Bu araştırmada elde edilen veriler araştırmanın gerçekleştiği Ege ve Akdeniz Üniversitesi öğrencileri ile Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz kampüslerinde öğrenimlerini sürdüren öğrencileri temsil etmektedir.

5.10 ARAŞTIRMANIN ETİK YÖNÜ

Araştırma Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitü Yönetim Kurulu kararı (EK 1) ile Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu 01.08.2018 tarihli ve 20.478.486 karar numarası ile araştırmanın etik açıdan uygun olduğunu kararı ekleri vermiştir (EK 2). Aynı zamanda bu tez Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu Başkanlığı tarafından 2018-185 numaralı proje ile desteklenmektedir. Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü'nden (EK 3), Ege Üniversitesi Rektörlüğü'nden (EK 4), Tazelenme Üniversitesi Akdeniz (EK 5) ve Ege (EK 6) Kampüslerine başvurularak araştırma için uygulama izni alınmıştır. Ayrıca araştırmada kullanılmış olan Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Ölçeği(EK 7) için Dr. Mustafa OTRAR' dan izin alınmıştır (EK 8). Son olarak araştırmaya katılan katılımcılardan uygulama öncesinde gönüllü olarak katıldıklarına ilişkin yazılı bilgilendirilmiş gönüllü olur formu alınmıştır (EK 9).

6. BULGULAR

Araştırmaya katılan 314 katılımcının sosyodemografik özellikleri, yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları ve alt boyutlara ait puan ortalamaları, demografik özelliklere göre puan ortalamalarının karşılaştırmalarına ilişkin analiz sonuçları aşağıdaki tablolarda verilmektedir.

6.1 KATILIMCILARA AİT SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER

Tablo 3: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Sosyodemografik Özellikleri

DEĞİŞKENLER	Ege-Akdeniz Üniversiteleri		Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz Kampüsleri	
	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE
CİNSİYET				
Kadın	104	%51,5	62	%55,4
Erkek	98	%48,5	50	%44,6
TOPLAM	202	%100,0	112	%100,0
YAŞ				
Ortalama±Std.Dev	21,3±2,81		67,4±5,06	
Ortanca	21		66,5	
En Küçük-En Yüksek	18-45		60-84	
AİLE TİPİ				
Çekirdek Aile	159	%78,7	64	%57,1
Geniş Aile	43	%21,3	48	%42,9
Toplam	202	%100,0	112	%100,0
YAŞADIĞI YER				
Tek Başına	134	%66,3	43	%38,4
Ailesi ve Aile	66	%32,7	2	%1,8
Büyükleriyle				
Eşi ve Ailesiyle	2	%1,0	67	%59,8
Toplam	202	%100,0	112	%100,0

Tablo 4: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Sosyodemografik Özellikleri (Devamı)

DEĞİŞKENLER	Ege-Akdeniz Üniversiteleri		Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz Kampüsleri	
	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE
ANNE EĞİTİM DURUMU				
LiseAltı	95	%47,0	97	%86,6
Lise	54	%26,7	13	%11,6
Yüksekokul	14	%6,9	2	%1,8
Üniversite	39	%1,8	0	%0,0
Toplam	202	%100,0	112	%100,0
BABA EĞİTİM DURUMU				
LiseAltı	69	%34,2	77	%46,5
Lise	63	%31,2	25	%28,0
Yüksekokul	14	%6,9	4	%5,7
Üniversite	56	%27,7	6	%19,7
Toplam	202	%100,0	112	%100,0

Tablo 3'te katılımcıların üniversite türlerine göre sosyodemografik özellikleri verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılarının %51,5'i kadındır. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %55,4'ü kadındır. Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılarında yaş ortalaması 21,3, ortanca yaş 21 ve standart sapma 2,81'dir. Katılımcıların en küçüğü 18, en büyüğü ise 45 yaşındadır. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin yaş ortalaması 67,4, standart sapma 5,06 ve ortanca yaş 66,5'tir. Katılımcıların en küçüğü 60, en büyüğü ise 84 yaşındadır. Katılımcıların büyüdüğü aile tipleri ele alındığında, genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılarının %78,7'si çekirdek ailede büyümüştür. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin ise %57,1'i çekirdek ailede büyümüştür. Katılımcıların şu anda yaşadığı yer incelendiğinde, Genç kuşak katılımcı öğrencilerinin %78,7'si tek başına yaşamaktadır. %32,7'si ailesi ve aile büyükleriyle yaşamakta, %1'i ise eşi ve ailesiyle yaşamaktadır. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerine bakıldığında %38,4'ü eş kaybı ya da eşi ile boşanmadan dolayı tek başına yaşamaktadır. %1,8'i ailesi ve aile büyükleri ile yaşarken, %59,8'i eşi ve ailesiyle yaşamaktadır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinin %47,0'sinin anne eğitim durumu lise altıdır. %26,7'sinin lise mezunu, %6,9'unun

yüksekokul ve %1,8'i üniversite mezunudur. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %86,6'sının anne eğitim durumu lise altıdır. %28,0'inin lise, %19,7'sinin üniversite ve %5,7'sinin yüksekokul mezunudur. Babalarına ilişkin eğitim durumlarına bakıldığında, genç kuşak üniversite öğrencilerinin babalarının eğitim durumu, %34,2'sinin lise altı okul, %31,2'sinin lise, %27,7'sinin üniversite ve %6,9'unun yüksekokuldur.

Tablo 5: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Aileye İlişkin Özellikleri

DEĞİŞKENLER	Ege-Akdeniz Üniversiteleri		Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz Kampüsleri	
	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE
Çocuklarla Görüşme Sıklığı				
Haftada 1 ve daha fazla	1	%100	54	%51,4
Ayda 1 ve daha fazla	0	%0,0	20	%19,0
Yılda 2 ve daha seyrek	0	%0,0	31	%29,5
Toplam	1	%100,0	105	%100,0
Aile ile Görüşme Sıklığı				
Haftada 1 ve daha fazla	48	%23,8	39	%52,0
Ayda 1 ve daha fazla	61	%30,2	16	%21,3
Yılda 2 ve daha seyrek	93	%46,0	20	%26,7
Toplam	202	%100,0	75	%100,0
Yaşlı Bireyle Yaşamışlık				
Evet	102	%50,5	71	%63,4
Hayır	100	%49,5	41	%36,6
Toplam	202	%100,0	112	%100,0

Tablo 6: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Aileye İlişkin Özellikleri (Devamı)

DEĞİŞKENLER	Ege-Akdeniz Üniversiteleri		Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz Kampüsleri	
	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE
Aile Büyüğünün Yaşadığı Yer				
Aile Bireyi ya da Akraba	65	%32,2	8	%7,1
Kendi Evinde	119	%58,9	13	%11,6
Huzurevinde	1	%0,5	0	%0,0
Diğer	17	%8,4	91	%81,3
Toplam	202	%100,0	112	%100,0
Aile Bireyi ile Yaşlanınca Yaşama İsteği				
Evet	97	%48,0	73	%65,2
Hayır	49	%24,3	26	%23,2
Kararsızım	56	%27,7	13	%11,6
Toplam	202	%100,0	112	%100,0

Tablo 4'te katılımcıların çocuk sahibi olan katılımcıların çocukları ile görüşme sıklıkları tabloda belirtildiği gibidir. Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılardan sadece %1'i çocuk sahibi olduğunu belirtmiştir. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %51,4'ü haftada 1 ve daha fazla, %29,5'i yılda 2 ve daha seyrek, %19,0'u ise ayda 1 ve daha fazla aralıklarla görüşmektedir. Aynı şekilde aile bireyleri ile görüşme sıklıkları yukarıdaki tabloda verilmektedir. Genç kuşak üniversite öğrencilerinin %46,0'sı yılda 2 ve daha seyrek, %30,2'si ayda 1 ve daha fazla, %23,8' i ise haftada 1 ve daha fazla aralıklarla görüştüğünü ifade etmiştir. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerine bakıldığında, %52,0'si haftada 1 ve daha fazla, %26,7'si yılda 2 ve daha seyrek, %21,3'ü ayda 1 ve daha fazla aralıklarla görüştüğünü ifade etmiştir.

Katılımcıların belli bir zaman bir aile büyüğü ile yaşama durumları incelendiğinde, Ege ve Akdeniz Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %50,5'i evet cevabını vererek yaşadığını belirtmiştir. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin ise %63,4'ü evet cevabını vererek yaşamış olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yer ele alındığında, genç kuşak üniversite

öğrencisi katılımcı öğrencilerinin aile büyüklerinin %58,9'u kendi evinde yaşamaktadır. %32,2'si aile bireyi ya da akrabaları ile, %0,5'i huzurevinde yaşamaktadır. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin aile büyüklerinin %81,3'ü hayatta olmadığını belirtmiştir. %11,6'sı kendi evinde, %7,1'i ise aile bireyi ya da akrabaları ile yaşamaktadır.

Son olarak katılımcılara bir aile büyüğü ile yaşlanınca yaşamak isteyip istemediği sorulmuştur. Ege ve Akdeniz Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %48,0'i yaşamak istediğini belirtirken, %27,7'si ise kararsız olduğunu ifade etmiştir. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin %65,2'si yaşamak istemekte, %23,2'si yaşamak istemediğini belirtmiştir.

6.2 KATILIMCILARIN SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE ÖLÇEK PUAN ORTALAMALARI

Tablo 7: Katılımcıların Üniversite Türüne Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

BOYUT	Üniversite Türü	n	Ort.	ss	t	p
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv.	202	2,91	0,72	11,841	0,00
	Tazelenme Ünv.	112	1,93	0,69		
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Ünv.	202	2,83	0,56	8,802	0,00
	Tazelenme Ünv.	112	2,22	0,61		
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv.	202	3,27	0,67	11,285	0,00
	Tazelenme Ünv.	112	2,36	0,71		
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Ünv.	202	2,92	0,62	10,180	0,00
	Tazelenme Ünv.	112	2,18	0,60		
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv.	202	2,96	0,56	11,839	0,00
	Tazelenme Ünv.	112	2,17	0,59		

Tablo 5'te bireylerin öğrenim gördükleri üniversitelerine göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Genç kuşak

üniversitesi öğrencileri ile Tazelenme Üniversitesi öğrencisi katılımcıların puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır($p<0,05$). Genç kuşak katılımcı üniversite öğrencilerinin puan ortalaması 2,91'dir. Tazelenme Üniversitesi katılımcıların puan ortalaması ise 1,93'tür. Genç kuşak üniversite öğrencilerinin puan ortalamaları Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin puanlarının ortalamalarından yüksektir. Genç kuşak üniversite öğrencileri yaşlılığı kabullenme zorluğunu Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinden daha fazla yaşamaktadır. Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu puan ortalaması üniversite türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Tablo 5'te katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelere göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencileri ile Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır($p<0,05$). Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcı öğrencilerinin puan ortalaması 2,83'tür. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerin puan ortalaması ise 2,22'dir. Genç kuşak üniversite öğrencileri sosyal yıpranma algısını üçüncü dönem öğrencileri olarak adlandırılan Tazelenme Üniversitesi'nin katılımcı öğrencilerinden daha fazla yaşamaktadırlar. Katılımcıların sosyal yıpranma algısı puan ortalaması üniversite türüne göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamalarının karşılaştırmasına bakıldığında, genç kuşak üniversite öğrencileri ile Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır($p<0,05$). Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcıların puan ortalaması 3,27'dir. Tazelenme Üniversitesi katılımcıların puan ortalaması ise 2,36'dır. Genç kuşak öğrenciler yaşamla baş etme zorluğunu Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinden daha fazla yaşamaktadırlar. Katılımcıların yaşamla baş etme zorluğu puan ortalaması üniversite türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

Tablo 5'te katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelere göre olumsuz imge puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Genç kuşak öğrenciler ile Tazelenme Üniversitesi katılımcıların puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır($p<0,05$). Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcıların puan

ortalaması 2,92' dir. Tazelenme Üniversitesi katılımcılarının puan ortalaması ise 2,18'dir. Genç kuşak öğrenciler yaşlılığa yönelik olumsuz imgeyi Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinden daha fazla yaşamaktadırlar. Yaşlılığa yönelik olumsuz imge puan ortalaması katılımcıların üniversite türüne göre farklılaşmaktadır.

Katılımcıların öğrenim gördükleri üniversitelerine göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı toplam puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Genç kuşak öğrenciler ile Tazelenme Üniversitesi Ege katılımcıların puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır($p<0,05$). Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcıların puan ortalaması 2,96'dır. Tazelenme Üniversitesi katılımcılarının puan ortalaması ise 2,17'dir. Genç kuşak üniversite öğrencileri Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinden yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik daha fazla olumsuz algıya sahiptirler. Yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalaması katılımcıların üniversite türüne göre farklılaşmaktadır.

Tablo 8: Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

BOYUT	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Kadın	166	2,54	0,86	-0,467	0,641
	Erkek	148	2,59	0,84		
Sosyal Yıpranma Algısı	Kadın	166	2,53	0,65	-2,280	0,023
	Erkek	148	2,70	0,64		
Yaşamla Başetme Zorluğu	Kadın	166	2,88	0,79	-1,620	0,106
	Erkek	148	3,02	0,83		
Olumsuz İmge	Kadın	166	2,61	0,72	-1,115	0,266
	Erkek	148	2,70	0,70		
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Kadın	166	2,63	0,69	-1,498	0,135
	Erkek	148	2,74	0,69		

Tablo 6'da katılımcıların cinsiyetlerine göre ölçek alt boyutu olan yaşlılığı kabullenme zorlukları karşılaştırılmıştır. Cinsiyete göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu ortalama puanları istatistiksel olarak fark göstermemektedir ($p>0,05$). Kadınların bu boyut puanı ortalaması 2,54'tür. Erkek katılımcıların puan ortalaması

ise 2,59'dur. Bu karşılaştırmanın yapılma amacı kadın ya da erkek olmanın yaşlılığı kabullenme zorluğu konusunda bir fark oluşturup oluşturmadığının anlaşılmasıdır. Tabloda ifade edilen veriler sonucunda cinsiyet yaşlılığı kabullenme zorluğu ortalama puanında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Cinsiyete göre bireylerin ölçek alt boyutu olan sosyal yıpranma algısı karşılaştırılmıştır. Kadın ve erkek katılımcıların sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmaktadır ($p<0,05$). Erkek katılımcıların puan ortalaması 2,70'dir. Kadın katılımcıların puan ortalaması ise 2,53'tür. Erkek katılımcıların sosyal yıpranma algısı kadın katılımcılardan daha yüksektir. Sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Cinsiyete göre bireylerin yaşamla baş etme zorlukları karşılaştırılmıştır. Kadın ve erkek katılımcıların yaşamla baş etme zorlukları puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel anlamda bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkek katılımcıların puan ortalamaları 3,02'dir. Kadın katılımcıların puan ortalamaları ise 2,88'dir. Yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 6'da cinsiyete göre katılımcıların olumsuz imge boyutuna ait puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Kadın ve erkek katılımcıların olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkek katılımcıların puan ortalamaları 2,70'tir. Kadın katılımcıların puan ortalamaları ise 2,61'dir. Olumsuz imge puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır.

Tablo 6'da katılımcıların cinsiyete göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puanlarının ortalamaları karşılaştırılmıştır. Kadın ve erkek katılımcıların toplam ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Erkek katılımcıların puan ortalamaları 2,74'tür. Kadın katılımcıların ortalaması ise 2,63'tür. Yaşlanma ve yaşlılık algılarına ilişkin puan ortalamaları cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmamaktadır.

Tablo 9: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

BOYUT	Üni. Türü	Cinsiyet	n	Ort.	ss	t	p
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Kadın	104	2,91	0,74	-0,066	0,947
		Erkek	98	2,92	0,70		
	Tazelenme Ünv.	Kadın	62	1,92	0,68	-0,116	0,908
		Erkek	50	1,94	0,70		
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Kadın	104	2,77	0,54	-1,507	0,133
		Erkek	98	2,89	0,58		
	Tazelenme Ünv.	Kadın	62	2,14	0,63	-1,657	0,100
		Erkek	50	2,33	0,58		
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Kadın	104	3,21	0,62	-1,386	0,167
		Erkek	98	3,34	0,72		
	Tazelenme Ünv.	Kadın	62	2,32	0,74	-0,660	0,110
		Erkek	50	2,41	0,69		
OLUMSUZ İMGE	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Kadın	104	2,89	0,61	-0,596	0,552
		Erkek	98	2,95	0,64		
	Tazelenme Ünv.	Kadın	62	2,14	0,64	-0,721	0,472
		Erkek	50	2,23	0,56		
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Kadın	104	2,93	0,55	-1,009	0,314
		Erkek	98	3,01	0,58		
	Tazelenme Ünv.	Kadın	62	2,12	0,60	-0,915	0,362
		Erkek	50	2,22	0,57		

Tablo 7’de farklı kuşak üniversite öğrencilerinin cinsiyetlerine göre ölçek toplam puan ortalaması ve dört alt boyuta ait puan ortalamaları verilmiştir. Farklı üniversitelerde öğrenim gören katılımcıların cinsiyetlerine göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Katılımcıların cinsiyetleri puan ortalamaları üzerinde farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 10: Genç Kuşak Üniversite Öğrencisi Katılımcıların Alanlarına Göre Alt Boyut Puanları ve Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Alan	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Fen Bilimler(A1)	70	2,68	0,68	9,875	0,000	(A1)-(A2) (A2)-(A3)
	Sosyal Bilimler(A2)	91	3,15	0,69			
	Sağlık Bilimleri(A3)	41	2,79	0,69			
Sosyal Yıpranma Algısı	Fen Bilimler(A1)	70	2,68	0,51	7,062	0,001	(A1)-(A2)
	Sosyal Bilimler(A2)	91	2,98	0,57			
	Sağlık Bilimleri(A3)	41	2,73	0,57			
Yaşamla Başetme Zorluğu	Fen Bilimler(A1)	70	3,07	0,69	7,009	0,001	(A1)-(A2)
	Sosyal Bilimler(A2)	91	3,45	0,59			
	Sağlık Bilimleri(A3)	41	3,21	0,71			
Olumsuz İmge	Fen Bilimler(A1)	70	2,82	0,60	4,659	0,011	(A1)-(A2) (A2)-(A3)
	Sosyal Bilimler(A2)	91	3,06	0,62			
	Sağlık Bilimleri(A3)	41	2,77	0,62			
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Fen Bilimler(A1)	70	2,79	0,54	9,504	0,000	(A1)-(A2)
	Sosyal Bilimler(A2)	91	3,15	0,53			
	Sağlık Bilimleri(A3)	41	2,86	0,57			

Tablo 8’de katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin toplam puan ortalamaları ve alt boyutlar puan ortalamaları alanlarına göre karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinin alanlarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasının (M2=3,15) sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerinin olduğu görülmektedir. Sağlık bilimlerinde öğrenim gören katılımcıların puan ortalaması 2,79’dur. En düşük puan ortalaması ise fen bilimleri (M1=2,68) öğrencilerinde görülmektedir. Katılımcıların yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaşp

farklılaşmadığını test etmek için parametrik test olarak varyans analizi yapılmıştır. Tablo incelendiğinde, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Farklılığın kaynağını test etmek amacıyla Post-Hoc testlerinden Tukey testi kullanılmış olup, farklılığın sosyal bilimler ile fen bilimleri ve sosyal bilimler ile sağlık bilimleri arasından kaynaklandığı bulunmuştur. Katılımcılardan sosyal bilimlerde eğitim gören öğrencilerin puan ortalamaları diğer gruplardan daha yüksektir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalaması grup içinde en düşük ortalamaya sahip olup, yaşlılığı kabullenme zorluğunu en az yaşayan katılımcılardır.

Katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin alanlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasına sahip olan sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalamasının 2,98 olduğu görülmektedir. Sağlık bilimlerinde öğrenim gören katılımcıların puan ortalaması 2,73'tür. En düşük puan ortalamasına sahip fen bilimlerinde öğrenim gören katılımcıların ortalaması ise 2,68'dir. Katılımcıların sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için parametrik test olarak varyans analizi yapılmıştır. Buna göre, Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılardan sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalaması grup içinde en yüksek ortalamadır. En düşük ortalamaya sahip fen bilimleri alanında öğrenim gören katılımcılar sosyal yıpranma algısı grup içinde en düşük olan grup olmaktadır.

Tablo 8'de katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin alanlarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamalarının en yüksek ortalamaya sahip olan sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerde 3,45 olduğu görülmektedir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin ortalaması 3,21'dir. En düşük ortalamaya sahip olan fen bilimleri öğrencilerinin ortalamaları 3,07'dir. Katılımcıların yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için parametrik test olarak varyans analizi yapılmıştır. Tablo incelendiğinde, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Varyans analizi sonucunda, farklılığın fen bilimleri ile sosyal bilimler alanları

arasından kaynaklı olduğu bulunmuştur. Puan ortalaması en düşük olan fen bilimleri alanında öğrenim gören katılımcı öğrenciler grup içinde yaşama baş etme zorluğunu en az yaşayan grup olduğu görülmektedir.

Katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin alanlarına göre olumsuz imge puan ortalamalarının karşılaştırılması yukarıdaki tabloda verilmiştir. Sosyal bilimler alanında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalaması grup içindeki en yüksek ortalamaya sahip olup, 3,06'dır. Fen bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin puan ortalaması 2,82'dir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören katılımcı öğrencilerin puan ortalaması ise 2,77 olup grup içindeki en düşük ortalamaya sahip gruptur. Katılımcıların olumsuz imge puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için parametrik test olarak varyans analizi yapılmıştır. Tablo incelendiğinde, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Farklılığın kaynağını test etmek için yapılan varyans testleri sonucunda, farklılığın fen bilimleri ile sosyal bilimler ve sosyal bilimler ile sağlık bilimleri alanları arasından kaynaklandığı bulunmuştur.

Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı ölçeğinin toplam puan ortalamalarının katılımcı öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara göre karşılaştırmaları yukarıdaki tabloda verilmiştir. Buna göre, Sosyal bilimler alanında öğrenim gören katılımcı öğrencilerin toplam ortalamaya puanları 3,15 olup grup içindeki en yüksek puan olduğu görülmektedir. Sağlık bilimleri alanında öğrenim gören katılımcı öğrencilerin ortalamaya puanı 2,86'dır. Fen bilimleri alanında öğrenim gören katılımcı öğrencilerin puan ortalaması ise 2,79'dur ve grup içindeki en düşük ortalamaya sahip bulunmuştur. Katılımcıların yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı ölçeği toplam puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaşp farklılaşmadığını test etmek için parametrik test olarak varyans analizi yapılmıştır. Tablo incelendiğinde, katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Farklılığın kaynağının fen bilimleri alanı ile sosyal bilimler alanlarından kaynaklandığı bulunmuştur. Katılımcıların yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı ortalamalarına bakıldığında, sosyal bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin grup içindeki diğer alanlara göre daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. Fen

bilimlerinde öğrenim gören katılımcı öğrencilerin ise grup içinde en az olumsuz algıya sahip alan olduğu bulunmuştur.

Tablo 11: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Üniversite	Sınıf	n	Ort.	ss	F/t	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv.	Hazırlık	37	2,60	0,79	3,386	0,011	Hazırlık-1.sınıf
		1.sınıf	26	3,21	0,64			
		2.sınıf	44	2,94	0,69			
		3.sınıf	41	3,03	0,70			
		4.sınıf ve üzeri	54	2,87	0,67			
		Toplam	202	2,91	0,72			
	Tazelenme	1.sınıf	67	1,92	0,68	-0,069	0,945	-
		2.sınıf	45	1,93	0,71			

Tablo 9’da yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının Genç kuşak katılımcı öğrencilerinin sınıflarına göre farklılık gösterip göstermediği belirlemek amacıyla yapılan, tek yönlü varyans analizi sonucunda gruplar arasındaki puan ortalamaları arasında farkı istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene’s testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir ($LF=0,453;770$). Varyansların homojen dağılım göstermemesinden dolayı Tukey çoklu karşılaştırma tekniğine karar verilmiştir. Yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının katılımcıların sınıflarına göre karşılaştırmaları yukarıdaki tabloda verilmiştir. 1.sınıf öğrencilerinin yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalaması 3,21 olup grup içindeki en büyük ortalamadır. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin puan ortalaması 2,60’dır ve grup içindeki en düşük ortalamadır. Farklılığın, hazırlık ile 1.sınıf öğrencileri arasından kaynaklandığı bulunmuştur. Katılımcıların yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarına bakıldığında, 1.sınıf öğrencilerinin en yüksek puan ortalamasına sahip olmalarından dolayı grup içindeki diğer alanlara göre daha olumsuz algıya sahip oldukları görülmektedir. Hazırlık sınıfı katılımcı öğrencilerinin ise grup içinde en az olumsuz algıya sahip alan olduğu bulunmuştur.

Tablo 9’da Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin sınıflarına göre yaşlanmayı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Katılımcıların sınıflarına göre yaşlanmayı kabullenme zorluğu puan ortalamaları

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). 1.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 1,92, 2.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ise 1,93'tür. Yaşlanmayı kabullenme zorluğu puan ortalaması katılımcıların sınıflarına göre değişiklik göstermemektedir.

Tablo 12: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Üniversite	Sınıf	n	Ort.	ss	F/t	p	PostHoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv.	Hazırlık	37	2,57	0,47	2,613	0,037	Hazırlık-1.sınıf
		1.sınıf	26	2,93	0,49			
		2.sınıf	44	2,84	0,51			
		3.sınıf	41	2,94	0,65			
		4.sınıf ve üzeri	54	2,85	0,60			
		Toplam	202	2,83	0,56			
Tazelenme		1.sınıf	67	2,21	0,64	-0,157	0,876	-
		2.sınıf	45	2,23	0,57			

Tablo 10'da genç kuşak üniversite öğrencilerinin sınıflarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasına sahip olan 3.sınıf öğrencilerinin ortalaması 2,94'tür. 1.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 2,93'tür. En düşük puan ortalamasına sahip hazırlık sınıfı öğrencilerinin puan ortalaması ise 2,57'dir. Katılımcıların sınıflarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir(LF=2,020;093). Varyansların homojen dağılım göstermesinden dolayı Tukey çoklu karşılaştırma tekniğine karar verilmiştir. Test sonucunda, farklılığın hazırlık sınıfı ile 1.sınıf öğrencileri arasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Hazırlık sınıfı katılımcı öğrencileri grup içinde en düşük ortalamaya sahip olmakta ve bu nedenle grup içinde en sosyal yıpranma algısına sahip gruptur. Katılımcıların sosyal yıpranma algısı sınıflarına göre farklılık göstermektedir.

Tablo 10'da Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin sınıflarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Katılımcıların sınıflarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). 1.sınıf öğrencilerinin

puan ortalaması 2,21, 2.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ise 2,23'tür. Sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları katılımcıların sınıflarına göre değişiklik göstermemektedir.

Tablo 13: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Üniversite	Sınıf	n	Ort.	ss	F/t	p	PostHoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv.	Hazırlık	37	3,01	0,65	1,946	0,104	Hazırlık-1.sınıf
		1.sınıf	26	3,37	0,73			
		2.sınıf	44	3,34	0,54			
		3.sınıf	41	3,26	0,72			
		4.sınıf ve üzeri	54	3,36	0,68			
		Toplam	202	3,27	0,67			
	Tazelenme	1.sınıf	67	2,32	0,71	-0,729	0,467	-
		2.sınıf	45	2,42	0,72			

Tablo 11'de katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin sınıflarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasına sahip olan 1.sınıf öğrencilerinin ortalaması 3,37'dir. 4.sınıf ve üzeri sınıfların ortalaması 3,36, 2.sınıf öğrencilerin ortalaması 3,34, 3.sınıf öğrencilerin ortalaması 3,26 ve hazırlık sınıfı öğrencilerinin ortalaması ise 3,01'dir. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, 2.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 2,42, 1.sınıf öğrencilerinin ise 2,32'dir. Katılımcıların sınıflarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 14: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Üniversite	Sınıf	n	Ort.	ss	F/t	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniv.	Hazırlık	37	2,79	0,54	1,090	0,363	-
		1.sınıf	26	3,12	0,58			
		2.sınıf	44	2,91	0,65			
		3.sınıf	41	2,89	0,71			
		4.sınıf ve üzeri	54	2,93	0,61			
		Toplam	202	2,92	0,62			
	Tazelenme	1.sınıf	67	2,18	0,67	-0,068	0,946	-
		2.sınıf	45	2,18	0,49			

Tablo 12’de katılımcılardan genç kuşak üniversite öğrencilerinin sınıflarına göre olumsuz imge puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasına sahip olan 1.sınıf öğrencilerinin ortalaması 3,12’dir. 4.sınıf ve üzeri sınıfların ortalaması 2,93, 2.sınıf öğrencilerin ortalaması 2,91, 3.sınıf öğrencilerin ortalaması 2,89 ve hazırlık sınıfı öğrencilerinin ortalaması ise 2,79’dur. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, 2.sınıf öğrencilerinin ve 1.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 2,18’dir. Katılımcıların sınıflarına göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 15: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Sınıflarına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

	Üniversite	Sınıf	n	Ort.	ss	F/t	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Üniv.	Hazırlık	37	2,72	0,54	1,090	0,034	Hazırlık -1.sınıf
		1.sınıf	26	3,14	0,48			
		2.sınıf	44	2,99	0,51			
		3.sınıf	41	3,03	0,61			
		4.sınıf ve üzeri	54	2,98	0,58			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Üniv.	1.sınıf	67	2,15	0,61	-0,284	0,777	-
		2.sınıf	45	2,19	0,56			

Tablo 11’de katılımcı genç kuşak üniversite öğrencilerinin ve tazelenme üniversitesi öğrencilerinin sınıflarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre, en yüksek puan ortalamasına sahip olan 1.sınıf öğrencilerinin ortalaması 3,14’tür. 3.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 3,03’tür. 2.sınıf öğrencilerinin ortalaması 2,99, 4.sınıf ve üzeri öğrencilerin puan ortalaması 2,98’dir. En düşük puan ortalamasına sahip hazırlık sınıfı öğrencilerinin puan ortalaması ise 2,72’dir. Katılımcıların sınıflarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0,05$). Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene’s testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olduğu belirlenmiştir (LF=0,663;640). Uygun varyans testi neticesinde, farklılığın hazırlık sınıfı ile 1.sınıf öğrencileri arasından kaynaklı olduğu tespit edilmiştir. Hazırlık sınıfı katılımcı öğrencileri grup içinde en düşük ortalamaya sahip olmakta

ve bu nedenle grup içinde yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik en az olumsuz algıya sahip gruptur. 1.sınıf öğrencileri ise, yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik en fazla olumsuz algıya sahip gruptur. Katılımcıların yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları sınıflarına göre farklılık göstermektedir.

Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinin sınıflarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). 2.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması 2,19, 1.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması ise 2,18'dir. Katılımcıların yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları sınıflarına göre farklılaşmamaktadır.

Tablo 16: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni. Türü	Aile Tipi	n	Ort.	ss	t	p
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv.	Çekirdek	159	2,89	0,73	-0.741	0,460
		Geniş	43	2,99	0,68		
	Tazelenme Üniv.	Çekirdek	64	1,93	0,62	-0.010	0,992
		Geniş	48	1,93	0,77		

Tablo 14'te genç kuşak üniversite öğrencileri ve tazelenme üniversite öğrencilerinin büyüdüğü aile tipine göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları verilmiştir. Genç kuşak öğrencilerde, geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 2,99, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları ise 2,89'dur. Tazelenme üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, geniş ailede ve çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 1,93'tür. Katılımcıların büyüdüğü aile tipine göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 17:Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni. Türü	Aile Tipi	n	Ort.	ss	t	p
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv.	Çekirdek	159	2,80	0,56	-1,506	0,134
		Geniş	43	2,94	0,57		
	Tazelenme Üniv.	Çekirdek	64	2,19	0,59	-0,648	0,518
		Geniş	48	2,27	0,65		

Tablo 15’te genç kuşak üniversite öğrencileri ve tazelenme üniversite öğrencilerinin büyüdüğü aile tipine göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları verilmiştir. Genç kuşak öğrencilerde geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 2,94, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları ise 2,80’dir. Tazelenme üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, Geniş ailede ve çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 1,93’tür. Katılımcıların büyüdüğü aile tipine göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 18: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni. Türü	Aile Tipi	n	Ort.	ss	t	p
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv.	Çekirdek	159	3,23	0,69	-1,531	0,127
		Geniş	43	3,41	0,58		
	Tazelenme Üniv.	Çekirdek	64	2,29	0,65	-1,264	0,209
		Geniş	48	2,46	0,79		

Tablo 16’da genç kuşak üniversite öğrencileri ve tazelenme üniversite öğrencilerinin büyüdüğü aile tipine göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları verilmiştir. Genç kuşak öğrencilerde geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 3,41, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları ise 3,23’tür. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 2,46, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 2,29’tür. Katılımcıların büyüdüğü aile tipine göre yaşamla baş etme

zorluğu puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır (p>0,05).

Tablo 19: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni. Türü	Aile Tipi	n	Ort.	ss	t	p
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniv.	Çekirdek	159	2,90	0,63	-0,944	0,347
		Geniş	43	3,00	0,60		
	Tazelenme Üniv.	Çekirdek	64	2,16	0,62	-0,406	0,686
		Geniş	48	2,21	0,58		

Tablo 17’de genç kuşak üniversite öğrencileri ve tazelenme üniversite öğrencilerinin büyüdüğü aile tipine göre olumsuz imge puan ortalamaları verilmiştir. Genç kuşak öğrencilerde geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 3,00, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları ise 2,90’dır. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 2,21, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 2,16’dır. Katılımcıların büyüdüğü aile tipine göre olumsuz imge puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır (p>0,05).

Tablo 20: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Büyüdüğü Aile Tipine Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

BOYUT	Üni. Türü	Aile Tipi	n	Ort.	ss	t	p
Yaşlanma ya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Üniv.	Çekirdek	159	2,94	0,57	-1,347	0,180
		Geniş	43	3,07	0,54		
	Tazelenme Üniv.	Çekirdek	64	2,14	0,56	-0,640	0,524
		Geniş	48	2,21	0,63		

Tablo 18’de genç kuşak üniversite öğrencileri ve tazelenme üniversite öğrencilerinin büyüdüğü aile tipine göre olumsuz imge puan ortalamaları verilmiştir. Genç kuşak öğrencilerde geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 3,07, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları ise

2,94'tür. Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencilerinde ise, geniş ailede büyüyen katılımcıların puan ortalamaları 2,21, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların puan ortalaması 2,14'tür. Katılımcıların büyüdüğü aile tipine göre olumsuz imge puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 21: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Yaşadığı Yer	n	Ort.	ss	F	p
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Tek Başına(A1)	134	2,89	0,75	1,180	0,309
	Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	66	2,98	0,64		
	Eşi ve Ailesiyle (A3)	2	2,29	0,53		
	Toplam	202	2,91	0,72		
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Tek Başına(A1)	43	1,88	0,69	0,256	0,774
	Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	2	2,16	0,12		
	Eşi ve Ailesiyle (A3)	67	1,95	0,70		
	Toplam	112	1,93	0,69		

Tablo 19'da genç kuşak üniversite öğrencilerinin yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,98 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,89'dur. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,29'dur. Katılımcıların yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 19'da tazelenme üniversitesi öğrencilerinin yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,16 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 1,95, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması ise 1,88'dir. Katılımcıların yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları katılımcıların yaşadığı yere göre farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 22: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Yaşadığı Yer	N	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Ünv.	Tek Başına(A1)	134	2,85	0,57	0,416	0,660	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	66	2,79	0,56			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	2	2,56	0,24			
		Toplam	202	2,83	0,56			
Sosyal Yıpranma Algısı	Tazelenme	Tek Başına(A1)	43	2,17	0,66	0,659	0,519	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	2	2,63	0,24			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	67	2,25	0,59			
		Toplam	112	2,22	0,61			

Tablo 20’de katılımcıların yaşadığı yere göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,85’tir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,79’dur. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,56’dır. Tazelenme üniversitesi öğrencilerinde aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,63 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,25, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması ise 2,17’dir. Katılımcıların yaşadığı göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları katılımcıların yaşadığı yere göre farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 23: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşama Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Yaşadığı Yer	N	Ort.	ss	F	p	PostHoc
Yaşama Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv.	Tek Başına(A1)	134	3,27	0,70	0,185	0,831	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	66	3,26	0,62			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	2	3,55	0,64			
		Toplam	202	3,27	0,67			

Tablo 24: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması(Devamı)

Boyut	Ünv. Türü	Yaşadığı Yer	n	Ort.	ss	F	p	PostHoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Tazelenme Üniv.	Tek Başına(A1)	43	2,34	0,75	0,470	0,626	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	2	2,85	0,21			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	67	2,35	0,70			
		Toplam	112	2,36	0,71			

Tablo 21’de katılımcıların yaşadığı yere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 3,55’tir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 3,27’dir. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,26’dır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,85 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,35, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması ise 2,34’tür. Katılımcıların yaşadığı yere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 25: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Yaşadığı Yer	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniv.	Tek Başına(A1)	134	2,96	0,62	2,209	0,112	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	66	2,85	0,62			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	2	2,18	0,09			
		Toplam	202	2,92	0,62			
	Tazelenme Üniv.	Tek Başına(A1)	43	2,09	0,66	0,898	0,411	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	2	2,37	0,18			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	67	2,23	0,57			
		Toplam	112	2,18	0,60			

Tablo 22’de katılımcıların yaşadığı yere göre olumsuz imge puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,96’dır. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,85’tir. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,18’dir ve grup içindeki en düşük

ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,37 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,23, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması ise 2,09'dur. Katılımcıların yaşadığı göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Olumsuz imge puan ortalamaları katılımcıların yaşadığı yere göre farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 26: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Yaşadığı Yer	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv.	Tek Başına(A1)	134	2,97	0,59	0,354	0,702	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	66	2,96	0,52			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	2	2,64	0,06			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Ünv.	Tek Başına(A1)	43	2,11	0,63	0,541	0,584	-
		Aile ve Aile Büyükleri ile (A2)	2	2,51	0,13			
		Eşi ve Ailesiyle (A3)	67	2,19	0,57			
		Toplam	112	2,17	0,59			

Tablo 23'te katılımcıların yaşadığı yere göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,97'dir. Aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,96'dır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,64'tür ve grup içindeki en düşük ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde aile ve aile büyükleri ile yaşayan öğrencilerin puan ortalaması 2,51 olup, grup içindeki en yüksek ortalamadır. Eşi ve ailesiyle yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,19, tek başına yaşayan öğrencilerin puan ortalaması ise 2,11'dir. Katılımcıların yaşadığı göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı ortalamaları katılımcıların yaşadığı yere göre farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 27: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Üniversite Öğrencileri	LiseAltı	95	2,97	0,67	2,012	0,113	-
		Lise	54	3,00	0,74			
		Yüksekokul	14	2,82	0,74			
		Üniversite	39	2,68	0,75			
		Toplam	202	2,91	0,72			
	Tazelenme Üniv. Öğrencileri	LiseAltı	97	1,96	0,68	1,276	0,283	-
		Lise	13	1,76	0,73			
		Yüksekokul	2	1,33	0,47			
		Toplam	112	1,93	0,69			

Tablo 24'te katılımcıların anne eğitim durumlarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak öğrencilerde annesi lise mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 3,00'dır. Lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 2,97'dir. Yüksekokul mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,82 ve üniversite mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,68'dir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde annesi lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 1,96'dır. Lise mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 1,76'dır. Yüksekokul mezunu olan katılımcıların puan ortalaması ise 1,33'tür. Katılımcılardan annesi üniversite mezunu olan katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 28: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	LiseAltı	95	2,89	0,57	1,896	0,132	-
		Lise	54	2,86	0,55			
		Yüksekokul	14	2,75	0,66			
		Üniversite	39	2,65	0,53			
		Toplam	202	2,83	0,56			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	LiseAltı	97	2,25	0,59	1,319	0,272	-
		Lise	13	2,15	0,72			
		Yüksekokul	2	1,56	0,80			
		Üniversite	112	2,22	0,61			
		Toplam	112	2,22	0,61			

Tablo 25’te katılımcıların anne eğitim durumlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak öğrencilerde annesi lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 2,89’dur. Annesi lise mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,86’dır. Yüksekokul mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,75 ve üniversite mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,65’dir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, anne eğitim durumlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Annesi lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 2,25’tir. Lise mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,15’tir. Yüksekokul mezunu olan katılımcıların puan ortalaması ise 1,56’dır. Katılımcılardan annesi üniversite mezunu olan katılımcı bulunmamaktadır. Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 29: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak üniversite Öğrencileri	LiseAltı	95	3,33	0,65	0,777	0,508	-
		Lise	54	3,26	0,59			
		Yüksekokul	14	3,26	0,87			
		Üniversite	39	3,14	0,73			
		Toplam	202	3,27	0,67			
	Tazelenme Üniv. Öğrencileri	LiseAltı	97	2,39	0,69	0,729	0,485	-
		Lise	13	2,20	0,80			
		Yüksekokul	2	1,95	0,34			
		Toplam	112	2,36	0,71			

Tabloda 26’da katılımcıların anne eğitim durumlarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Annesi lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 3,33’tür. Annesi lise ve yüksekokuldan mezun olan katılımcıların puan ortalaması eşittir ve 3,26’dır. Üniversite mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 3,14’tür. Tazelenme üniversitesi katılımcı öğrencilerinde, annesi lise altı okullardan mezun olan katılımcıların puan ortalaması 2,39’dur. Annesi lise mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,20’dir. Katılımcıların anne eğitim durumlarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 30: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniversite Öğrencileri	LiseAltı	95	3,00	0,63	1,051	0,371	-
		Lise	54	2,89	0,57			
		Yüksekokul	14	2,79	0,71			
		Üniversite	39	2,82	0,63			
		Toplam	202	2,92	0,62			
	Tazelenme Üniv. Öğrencileri	LiseAltı	97	2,20	0,58	1,604	0,206	-
		Lise	13	2,16	0,74			
		Yüksekokul	2	1,43	0,62			
		Toplam	112	2,18	0,60			

Tablo 27’de katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre olumsuz imge puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde anne eğitim durumu lise altı olan katılımcıların puan ortalaması 3,00’tür ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine bakıldığında anne eğitim durumu lise altı olan katılımcıların puan ortalaması 2,20’dir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Her iki üniversitenin katılımcı öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre olumsuz imge puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmamaktadır ($p>0,05$). Anne eğitim durumu olumsuz imge puan ortalamasını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 31: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Anne Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	LiseAltı	95	3,03	0,56	1,748	0,159	-
		Lise	54	2,99	0,51			
		Yüksekokul	14	2,89	0,64			
		Üniversite	39	2,80	0,59			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	LiseAltı	97	2,19	0,57	1,372	0,258	-
		Lise	13	2,06	0,69			
		Yüksekokul	2	1,56	0,80			
		Üniversite	112	2,17	0,59			
		Toplam	112	2,17	0,59			

Tablo 28’de katılımcıların annelerinin eğitim durumlarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamalarının karşılaştırmaları verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde anne eğitim durumu lise altı olan öğrencilerin puan ortalaması 3,03 olup grup içindeki en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine bakıldığında, anne eğitim durumu lise altı olan katılımcıların puan ortalaması 2,19’dur ve grup içinde en fazla ortalamaya sahip gruptur. Her iki üniversitenin katılımcı öğrencilerinin anne eğitim durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmamaktadır ($p>0,05$). Anne eğitim durumu yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamasını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 32:Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni. Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	LiseAltı	69	2,87	0,64	2,468	0,063	-
		Lise	63	3,03	0,72			
		Yüksekokul	14	3,23	0,71			
		Üniversite	56	2,76	0,78			
		Toplam	202	2,91	0,72			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	LiseAltı	77	1,97	0,75	0,929	0,430	-
		Lise	25	1,85	0,49			
		Yüksekokul	4	1,43	0,30			
		Üniversite	6	2,01	0,63			
		Toplam	112	1,93	0,69			

Tablo 29’da katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, babası yüksekokul mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 3,23’tür ve grup içinde en yüksek puan ortalamasıdır. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında babası üniversite mezunu olan katılımcıların puan ortalaması 2,01’dir. Her iki üniversite grubunda katılımcıların baba eğitim durumuna göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$). Babalarının eğitim durumu katılımcıların yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 33: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	LiseAltı	69	2,81	0,53	1,871	0,136	-
		Lise	63	2,89	0,61			
		Yüksekokul	14	3,07	0,48			
		Üniversite	56	2,72	0,55			
		Toplam	202	2,83	0,56			

Tablo 34: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)

Boyut	Üni Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Tazelenme Üniv. Öğr.	LiseAltı	77	2,26	0,65	1,318	0,272	-
		Lise	25	2,25	0,50			
		Yüksekokul	4	1,71	0,56			
		Üniversite	6	2,00	0,49			
		Total	112	2,22	0,61			

Tablo 30’da katılımcı öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde baba eğitim durumu yüksekokul olan katılımcıların puan ortalaması 3,07’dir ve grup içinde en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde baba eğitim durumu lise altı olan katılımcıların puan ortalaması 2,26’dır. Her iki üniversitenin öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$). Babalarının eğitim durumu katılımcıların sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 35: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	LiseAltı	69	3,23	0,66	0,231	0,875	-
		Lise	63	3,31	0,66			
		Yüksekokul	14	3,35	0,84			
		Üniversite	56	3,26	0,65			
		Total	202	3,27	0,67			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	LiseAltı	77	2,40	0,74	0,922	0,433	-
		Lise	25	2,28	0,66			
		Yüksekokul	4	1,85	0,79			
		Üniversite	6	2,46	0,46			
		Total	112	2,36	0,71			

Tablo 31’de katılımcı öğrencilerinin baba eğitim durumlarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde baba eğitim durumu yüksekokul olan katılımcıların puan ortalaması 3,35’tir ve grup içinde en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde baba eğitim durumu üniversite olan katılımcıların puan ortalaması 2,46’dır. Her iki üniversitenin öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$). Babalarının eğitim durumu katılımcıların sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 36: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	LiseAltı	69	2,89	0,61	0,813	0,488	-
		Lise	63	2,92	0,63			
		Yüksekokul	14	3,16	0,42			
		Üniversite	56	2,89	0,67			
		Toplam	202	2,92	0,62			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	LiseAltı	77	2,23	0,64	0,870	0,459	-
		Lise	25	2,08	0,52			
		Yüksekokul	4	1,84	0,60			
		Üniversite	6	2,16	0,34			
		Toplam	112	2,18	0,60			

Tablo 32’de katılımcıların babalarının eğitim durumlarına göre olumsuz imge puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Buna göre genç kuşak üniversite öğrencilerinde baba eğitim durumu yüksekokul olan katılımcıların puan ortalamaları 3,16’dır ve grup içinde en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesi katılımcılarında, baba eğitim durumu lise altı olan öğrencilerin puan ortalaması 2,23’tür ve grup içinde en yüksek ortalamaya sahip gruptur. Her iki üniversitenin öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre olumsuz imge puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$). Babalarının eğitim durumu katılımcıların olumsuz imge puan ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 37: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Babalarının Eğitim Durumuna Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Baba Eğitim Durumu	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	LiseAltı	69	2,93	0,53	1,496	0,217	-
		Lise	63	3,02	0,58			
		Yüksekokul	14	3,19	0,55			
		Üniversite	56	2,88	0,57			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Ünv Öğr.	LiseAltı	77	2,21	0,63	1,075	0,363	-
		Lise	25	2,12	0,47			
		Yüksekokul	4	1,69	0,49			
		Üniversite	6	2,13	0,44			
		Toplam	112	2,17	0,59			

Tablo 33'te katılımcıların babalarının eğitim durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamalarının karşılaştırması verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, baba eğitim durumu yüksekokul olan katılımcıların puan ortalaması 3,19'dur ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Tazelenme Üniversitesinde ise baba eğitim durumu lise altı olan katılımcıların puan ortalaması 2,12'dir ve grup içinde en düşük ortalamadır. Her iki üniversitenin öğrencilerinin baba eğitim durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır ($p>0,05$). Babalarının eğitim durumu katılımcıların yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamalarını anlamlı olarak farklılaştırmamaktadır.

Tablo 38: Tazelenme Üniversitesi Katılımcı Öğrencilerinin Çocukları ile Görüşme Sıklığına Göre Puan Ortalamaları

Boyut	Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	54	1,98	0,63	3,475	0,035	(A1)-(A2) (A2)-(A3)
	Ayda 1 ve daha fazla(A2)	20	1,56	0,41			
	Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	31	2,04	0,87			
	Toplam	105	1,92	0,69			

Tablo 39: Tazelenme Üniversitesi Katılımcı Öğrencilerinin Çocukları ile Görüşme Sıklığına Göre Puan Ortalamaları (Devamı)

Boyut	Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Haftada 1 ve daha fazla (A1)	54	2,21	0,62	1,811	0,169	-
	Ayda 1 ve daha fazla(A2)	20	2,05	0,36			
	Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	31	2,38	0,69			
	Toplam	105	2,23	0,61			
Yaşamla Başetme Zorluğu	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	54	2,33	0,72	1,249	0,291	-
	Ayda 1 ve daha fazla(A2)	20	2,20	0,54			
	Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	31	2,51	0,81			
	Toplam	105	2,36	0,72			
Olumsuz İmge	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	54	2,19	0,65	1,488	0,231	-
	Ayda 1 ve daha fazla(A2)	20	2,00	0,23			
	Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	31	2,30	0,70			
	Toplam	105	2,18	0,61			
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	54	2,17	0,59	2,282	0,107	-
	Ayda 1 ve daha fazla(A2)	20	1,94	0,31			
	Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	31	2,30	0,70			
	Toplam	105	2,17	0,59			

Tablo 34’te katılımcıların çocuklarıyla görüşme sıklıklarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarının karşılaştırmaları verilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencilerinden yalnızca 2 katılımcı çocuk sahibi olduğu için analize dahil olamamış, bu tabloya eklenmemiştir. Çocuklarıyla yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların puan ortalamaları grup içindeki en yüksek ortalama olup 2,04’tür. Haftada 1 ve daha fazla aralıkla görüşen katılımcıların puan ortalaması 1,98’dir. Ayda 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların puan ortalaması ise grup içindeki en düşük ortalama olup 1,56’dır. Katılımcıların çocuklarıyla görüşme sıklığına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene’s testi ile grup dağılımlarının

varyanslarının homojen olmadığı belirlenmiştir (LF=3,444;03). Farklılığın kaynağını test etmek amacıyla yapılan Post-Hoc testlerinden Games Howell testi sonucunda, farklılığın haftada 1 ve daha fazla ile ayda 1 ve daha fazla ve ayda 1 ve daha fazla ile yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcılar arasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. Yılda ve daha seyrek aralıklarla çocuklarıyla görüşen katılımcıların ortalamaları 2,04 olup grup içinde en yüksek ortalamadır. Bu nedenle grup içinde yaşlılığı kabullenme zorluğunu en fazla yaşayan gruptur.

Diğer alt ölçekler de ortalamaların birbirine çok yakın olduğu görülmüş olup yapılan varyans analize göre, katılımcıların çocukları ile görüşme sıklıklarına göre sosyal yaşlanma algısı puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 40: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	48	2,94	0,55	0,054	0,948	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	61	2,97	0,59			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	93	2,97	0,55			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	39	2,14	0,49	3,199	0,047	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	16	2,19	0,47			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	20	2,54	0,80			
		Toplam	75	2,25	0,60			

Tablo 35’te katılımcıların aileleriyle görüşme sıklığına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalaması karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde ayda 1 ve daha fazla sıklıkla ve yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların puan ortalamaları birbirine eşittir ve ortalamaları 2,97’dir. Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,54’tür ve grup içindeki en yüksek ortalamadır.

Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olmadığı belirlenmiştir (LF=3,444;03). Farklılığın kaynağını test etmek amacıyla yapılan Post-Hoc testlerinden Games Howell testi sonucunda, farklılığın belirli bir grupta olmadığı görülmektedir. Yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalamaları grup içinde en yüksek ortalamadır ve bu nedenle yaşlılığı kabullenme zorluğunu en fazla yaşayan gruptur.

Tablo 41: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	48	2,82	0,58	0,007	0,993	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	61	2,83	0,57			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	93	2,83	0,55			
		Toplam	202	2,83	0,56			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	39	2,19	0,54	2,321	0,105	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	16	2,27	0,40			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	20	2,56	0,85			
		Toplam	75	2,31	0,63			

Tablo 36' da katılımcıların aileleriyle görüşme sıklığına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalaması karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde ayda 1 ve daha fazla sıklıkla ve yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların puan ortalamaları birbirine eşittir ve ortalamaları 2,83'tür. Haftada 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların ortalaması ise 2,82'dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,56'dır ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 42: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	48	3,26	0,61	0,019	0,981	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	61	3,28	0,73			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	93	3,27	0,66			
		Toplam	202	3,27	0,67			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	39	2,33	0,64	2,334	0,104	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	16	2,32	0,64			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	20	2,72	0,86			
		Toplam	75	2,43	0,71			

Tablo 37’de katılımcıların aileleriyle görüşme sıklığına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalaması karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde ayda 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların puan ortalamaları 3,28’dir. Yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 3,27’dir. Haftada 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların ortalaması ise 2,26’dır. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,72’dir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 43: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	48	2,75	0,66	2,383	0,095	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	61	2,99	0,59			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	93	2,96	0,60			
		Toplam	202	2,92	0,62			

Tablo 44: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (Devamı)

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Tazelenme Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	39	2,18	0,57	1,671	0,195	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	16	2,21	0,52			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	20	2,48	0,77			
		Toplam	75	2,27	0,63			

Tablo 38’de katılımcıların aileleriyle görüşme sıklığına göre olumsuz imge puan ortalaması karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde ayda 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların puan ortalamaları 2,99’dur. Yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,96’dır. Haftada 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların ortalaması ise 2,75’tir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,48’dir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre olumsuz imge puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 45: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile ile Görüşme Sıklığına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	48	2,94	0,55	0,054	0,948	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	61	2,97	0,59			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	93	2,97	0,55			
		Toplam	202	2,96	0,56			
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Tazelenme Ünv. Öğr.	Haftada 1 ve daha fazla(A1)	39	2,14	0,49	3,199	0,047	-
		Ayda 1 ve daha fazla(A2)	16	2,19	0,47			
		Yılda 2 ve daha seyrek(A3)	20	2,54	0,80			
		Toplam	75	2,25	0,60			

Tablo 39’da katılımcıların aileleriyle görüşme sıklığına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalaması karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite

öğrencilerinde ayda 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen ile yılda 2 ve daha seyrek aralıkla görüşen katılımcıların puan ortalamaları birbirine eşittir ve ortalamaları 2,97'dir. Haftada 1 ve daha fazla sıklıkla görüşen katılımcıların ortalaması ise 2,94'tür. Katılımcıların aileleri ile görüşme sıklıklarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalaması 2,54'tür ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Sonrasında yapılan yapılacak çoklu karşılaştırma tekniğini belirlemek amacıyla Levene's testi ile grup dağılımlarının varyanslarının homojen olmadığı belirlenmiştir ($LF=3,492;03$). Farklılığın kaynağını test etmek amacıyla yapılan test sonucunda, farklılığın belirli bir grupta olmadığı görülmektedir. Yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcıların ortalamaları grup içinde en yüksek ortalamadır ve bu nedenle yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algıları en olumsuz olan gruptur.

Tablo 46: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Bireyi Yaşadığı Yer	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	65	2,99	0,67	1,461	0,227	-
		Kendi Evinde	119	2,86	0,76			
		Huzurevinde	1	4,16	.			
		Diğer	17	2,91	0,49			
		Toplam	202	2,91	0,72			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	8	2,30	1,23	1,347	0,264	-
		Kendi Evinde	13	1,82	0,49			
		Diğer	91	1,91	0,65			
		Toplam	112	1,93	0,69			

Yukarıdaki tablo katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, aile bireyi huzurevinde kalan katılımcıların puan ortalaması 4,16'dır ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile büyüğü, aile bireyi ya da akrabasıyla kalan katılımcıların ortalaması 2,99'dur. Aile büyüğü kendi evinde kalan katılımcıların puan ortalaması 2,86'dır. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, aile büyükleri aile bireyi veya akrabası ile yaşayan katılımcıların puan ortalaması

2,30'dur. Aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması 1,91'dir. Aile büyüğü kendi evinde yaşayan katılımcıların puan ortalaması ise 1,82'dir. Katılımcıların aile büyüğünün yaşadığı yere göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 47: : Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Ünv. Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Ünv Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	65	2,89	0,54	1,199	0,311	-
		Kendi Evinde	119	2,78	0,59			
		Huzurevinde	1	3,53	.			
		Diğer	17	2,89	0,43			
		Toplam	202	2,83	0,56			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	8	2,50	1,09	0,956	0,388	-
		Kendi Evinde	13	2,25	0,44			
		Diğer	91	2,19	0,58			
		Toplam	112	2,22	0,61			

Tablo 41'de katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, aile bireyi huzurevinde kalan katılımcıların puan ortalaması 3,53'tür ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile büyüğü, aile bireyi ya da akrabasıyla kalan ve aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalamaları eşittir ve katılımcıların ortalaması 2,89'dur. Aile büyüğü kendi evinde kalan katılımcıların puan ortalaması 2,78'dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, aile büyükleri aile bireyi veya akrabası ile yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,50'dir. Aile büyüğü kendi evinde yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,25'tir. Aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,19'dur. Katılımcıların aile büyüğünün yaşadığı yere göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 48: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	65	3,33	0,69	1,222	0,303	-
		Kendi Evinde	119	3,21	0,67			
		Huzurevinde	1	4,00	.			
		Diğer	17	3,43	0,53			
		Toplam	202	3,27	0,67			
Yaşamla Başetme Zorluğu	Tazelenme Üniv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	8	2,52	1,17	0,227	0,797	-
		Kendi Evinde	13	2,32	0,52			
		Diğer	91	2,35	0,69			
		Toplam	112	2,36	0,71			

Tablo 42’de katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, aile bireyi huzurevinde kalan katılımcıların puan ortalaması 4,00’tür ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile büyüğü, hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması 3,43’tür. Aile büyükleri aile bireyi ya da akrabasıyla kalan katılımcıların puan ortalaması 3,33’tür. Aile büyüğü kendi evinde kalan katılımcıların puan ortalaması 3,21’dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, aile büyükleri aile bireyi veya akrabası ile yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,52’dir. Aile büyüğü kendi evinde yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,32’dir. Aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,35’tir. Katılımcıların aile büyüğünün yaşadığı yere göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 49: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	65	2,94	0,59	1,207	0,308	-
		Kendi Evinde	119	2,92	0,62			
		Huzurevinde	1	3,87	.			
		Diğer	17	2,75	0,74			
		Toplam	202	2,92	0,62			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	8	2,46	1,21	0,960	0,386	-
		Kendi Evinde	13	2,16	0,44			
		Diğer	91	2,16	0,55			
		Toplam	112	2,18	0,60			

Tablo 43’te katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre olumsuz imge puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, aile bireyi huzurevinde kalan katılımcıların puan ortalaması 3,87’dir ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile büyükleri aile bireyi ya da akrabasıyla kalan katılımcıların puan ortalaması 2,94’tür. Aile büyüğü kendi evinde kalan katılımcıların puan ortalaması 2,92’dir. Aile büyüğü, hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması 2,75’tir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, aile büyükleri aile bireyi veya akrabası ile yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,46’dır. Aile büyüğü kendi evinde yaşayan ve aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,16’dır. Katılımcıların aile büyüğünün yaşadığı yere göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 50: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Aile Büyüklerinin Yaşadığı Yere Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Aile Görüşme Sıklığı	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Ünv. Öğr	Aile Bireyi yada Akraba	65	3,02	0,55	1,339	0,263	-
		Kendi Evinde	119	2,92	0,58			
		Huzurevinde	1	3,86	.			
		Diğer	17	2,99	0,42			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Aile Bireyi yada Akraba	8	2,45	1,16	0,965	0,384	-
		Kendi Evinde	13	2,14	0,37			
		Diğer	91	2,15	0,54			
		Toplam	112	2,17	0,59			

Tablo 44'te katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, aile bireyi huzurevinde kalan katılımcıların puan ortalaması 3,86'dır ve grup içindeki en yüksek ortalamadır. Aile büyükleri aile bireyi ya da akrabasıyla kalan katılımcıların puan ortalaması 3,02'dir. Aile büyüğü, hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması 2,99'dur. Aile büyüğü kendi evinde kalan katılımcıların puan ortalaması 2,92'dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, aile büyükleri aile bireyi veya akrabası ile yaşayan katılımcıların puan ortalaması 2,45'tir. Aile büyüğü hayatta olmayan katılımcıların puan ortalaması 2,15' tir. Aile büyüğü kendi evinde yaşayan katılımcıların puan ortalaması ise 2,14'tür. Katılımcıların aile büyüğünün yaşadığı yere göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizler yapılamamıştır.

Tablo 51: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama Durumu	n	Ort.	ss	t	P
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Üniversite Öğr.	Evet	102	2.91	0.67	-0,049	0,961
		Hayır	100	2.92	0.76		
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	71	1.94	0.68	0,197	0,844
		Hayır	41	1.91	0.71		

Tablo 45'te katılımcıların yaşlı bireyle birlikte yaşama durumlarına göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,92'dir. Yaşlı bireyle belli bir süre yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,91'dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yaşlı bireyle yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması 1,94'tür. Yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 1,91'dir. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 52: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama Durumu	N	Ort.	ss	t	P
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	102	2,86	0,55	0,739	0,461
		Hayır	100	2,80	0,57		
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	71	2,22	0,61	0,039	0,969
		Hayır	41	2,22	0,62		

Tablo 46’da katılımcıların yaşlı bireyle birlikte yaşama durumlarına göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, yaşlı bireyle belli bir süre yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,86’dır. Yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,80’dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yaşlı bireyle yaşamış olan ve yaşamamış olan katılımcıların puan ortalamaları birbirine eşittir ve bu ortalama 2,22’dir. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre sosyal yıpranma algısı puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu sosyal yıpranma algısı puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 53: Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama Durumu	N	Ort.	ss	t	p
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	102	3,23	0,67	-0,782	0,435
		Hayır	100	3,31	0,66		
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	71	2,41	0,74	1,027	0,307
		Hayır	41	2,27	0,66		

Tablo 47’de katılımcıların yaşlı bireyle birlikte yaşama durumlarına göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması 3,31’dir. Yaşlı bireyle belli bir süre yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 3,23’tür. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yaşlı bireyle yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,41’dir. Yaşlı bireyle daha önce yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,27’dir. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 54: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama Durumu	n	Ort.	ss	t	P
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	102	2,87	0,63	-1,112	0,268
		Hayır	100	2,97	0,62		
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	71	2,18	0,60	0,097	0,923
		Hayır	41	2,17	0,61		

Tablo 48’de katılımcıların yaşlı bireyle birlikte yaşama durumlarına göre olumsuz imge zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,97’dir. Yaşlı bireyle belli bir süre yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,87’dir. Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yaşlı bireyle yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,18’dir. Yaşlı bireyle daha önce yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,17’dir. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre olumsuz imge puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu olumsuz imge puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 55: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşamışlık Durumlarına Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama Durumu	n	Ort.	ss	t	P
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	102	2,96	0,55	0,195	0,846
		Hayır	100	2,97	0,57		
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	71	2,18	0,59	0,368	0,714
		Hayır	41	2,14	0,59		

Tablo 49’da katılımcıların yaşlı bireyle birlikte yaşama durumlarına göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamamış olan katılımcıların puan

ortalaması 2,97'dir. Yaşlı bireyle belli bir süre yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,96'dır. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tazelenme Üniversitesine bakıldığında, yaşlı bireyle yaşamış olan katılımcıların puan ortalaması 2,18'dir. Yaşlı bireyle daha önce yaşamamış olan katılımcıların puan ortalaması ise 2,14'tür. Yaşlı bireyle yaşamış olma durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalaması istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir ($p>0,05$). Yaşlı bireyle yaşama durumu yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamasında bir farklılık oluşturmamaktadır.

Tablo 56: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşlılığı Kabullenme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Evet	97	2,90	0,64	2,383	0,095	-
		Hayır	49	3,01	0,75			
		Kararsızım	56	2,85	0,80			
		Toplam	202	2,91	0,72			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Evet	73	1,97	0,76	0,657	0,520	-
		Hayır	26	1,83	0,55			
		Kararsızım	13	1,89	0,53			
		Toplam	112	1,93	0,69			

Tablo 50'de yaşlı bireyle aynı evde yaşama isteği durumuna göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 3,01'dir. Yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,90'dır. Yaşamak isteyip istemediği konusunda kararsızlığını ifade eden katılımcıların puan ortalaması ise 2,85'tir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamak isteyen katılımcıların puan ortalaması 2,91'dir. Birlikte yaşama konusunda kararsız olan katılımcıların puan ortalaması 1,93'tür. Yaşlı bireyle birlikte yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması ise 1,83'tür ve grup içindeki en düşük ortalamadır.

Katılımcıların yaşlı bireyle yaşamak isteme durumuna göre yaşlılığı kabullenme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizlere devam edilmemiştir.

Tablo 57: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Sosyal Yıpranma Algısı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üniversite Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Sosyal Yıpranma Algısı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	97	2,84	0,50	0,208	0,812	-
		Hayır	49	2,85	0,66			
		Kararsızım	56	2,79	0,58			
		Toplam	202	2,83	0,56			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	73	2,21	0,69	0,038	0,963	-
		Hayır	26	2,25	0,47			
		Kararsızım	13	2,21	0,38			
		Toplam	112	2,22	0,61			

Tablo 51’de katılımcıların yaşlı bireyle aynı evde yaşama isteği durumuna göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 2,85’tir. Yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,90’dır. Yaşamak isteyip istemediği konusunda kararsızlığını ifade eden katılımcıların puan ortalaması ise 2,85’tir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 2,25’tir. Birlikte yaşamak isteyen ve bu konuda kararsız olan katılımcıların puan ortalamaları birbirine eşittir ve ortalamaları 3,21’dir. Katılımcıların yaşlı bireyle yaşamak isteme durumuna göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizlere devam edilmemiştir.

Tablo 58: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşamla Başetme Zorluğu Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Yaşamla Başetme Zorluğu	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Evet	97	3,30	0,69	0,196	0,822	-
		Hayır	49	3,27	0,61			
		Kararsızım	56	3,23	0,69			
		Toplam	202	3,27	0,67			
	Tazelenme Ünv. Öğr.	Evet	73	2,42	0,78	0,821	0,443	-
		Hayır	26	2,21	0,50			
		Kararsızım	13	2,35	0,66			
		Toplam	112	2,36	0,71			

Tablo 52’de katılımcıların yaşlı bireyle aynı evde yaşama isteği durumuna göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlı bireyle yaşamak isteyen katılımcıların puan ortalaması 3,30’dur. Yaşamak istemediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 3,27’dir. Yaşamak isteyip istemediği konusunda kararsızlığını ifade eden katılımcıların puan ortalaması ise 3,23’tür. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamak isteyen katılımcıların puan ortalaması 2,42’dir. Birlikte yaşama konusunda kararsız olan katılımcıların puan ortalaması 2,35’tir. Yaşlı bireyle birlikte yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalamaları ise 2,21’dir. Katılımcıların yaşlı bireyle yaşamak isteme durumuna göre yaşamla baş etme zorluğu puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Tablo 59: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Genç Kuşak Ünv. Öğr.	Evet	97	2,91	0,60	0,073	0,930	-
		Hayır	49	2,95	0,67			
		Kararsızım	56	2,90	0,63			
		Toplam	202	2,92	0,62			

Tablo 60: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Olumsuz İmge Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması(Devamı)

Boyut	Üni Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	ss	F	p	Post Hoc
Olumsuz İmge	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	73	2,22	0,66	1,392	0,253	-
		Hayır	26	2,01	0,39			
		Kararsızım	13	2,27	0,54			
		Toplam	112	2,18	0,60			

Tablo 53'te katılımcıların yaşlı bireyle aynı evde yaşama isteği durumuna göre olumsuz imge puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 2,95'tir. Yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,91'dir. Yaşamak isteyip istemediği konusunda kararsızlığını ifade eden katılımcıların puan ortalaması ise 2,90'dır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşama konusunda kararsız olan katılımcıların olumsuz imge puan ortalaması 2,27'dir. Yaşlı bireyle yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,22'dir. Yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 2,01'dir. Katılımcıların yaşlı bireyle yaşamak isteme durumuna göre olumsuz imge puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizlere devam edilmemiştir.

Tablo 61: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireyle Birlikte Yaşama İsteklerine Göre Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Boyut	Üni Türü	Yaşlıyla Yaşama İsteği	n	Ort.	Ss	F	p	Post Hoc
Yaşlanmaya ve Yaşlılığa Yönelik Algı	Genç Kuşak Üniv. Öğr.	Evet	97	2,97	0,52	0,287	0,751	-
		Hayır	49	3,00	0,59			
		Kararsızım	56	2,92	0,61			
		Toplam	202	2,96	0,56			
	Tazelenme Üniv. Öğr.	Evet	73	2,19	0,66	0,311	0,734	-
		Hayır	26	2,09	0,41			
		Kararsızım	13	2,17	0,44			
		Toplam	112	2,17	0,59			

Tablo 54'te katılımcıların yaşlı bireyle aynı evde yaşama isteği durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması 3,00'dir. Yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,97'dir. Yaşamak isteyip istemediği konusunda kararsızlığını ifade eden katılımcıların puan ortalaması ise 2,92'dir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde, yaşlı bireyle yaşamak istediğini belirten katılımcıların puan ortalaması 2,19'dur. Yaşlı bireyle yaşama konusunda kararsız olan katılımcıların olumsuz imge puan ortalaması 2,17'dir. Yaşlı bireyle yaşamak istemeyen katılımcıların puan ortalaması ise 2,09'dur. Katılımcıların yaşlı bireyle yaşamak isteme durumuna göre yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Bu nedenle ileri analizlere devam edilmemiştir.

7. TARTIŞMA

Araştırma grubu aktif olarak eğitimine devam eden Akdeniz Üniversitesi ve Ege üniversitesi öğrencileri ile Tazelenme Üniversitesi Ege ve Akdeniz Kampüsü öğrencilerinden oluşmaktadır. Farklı kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algılarının karşılaştırılması için gönüllülük esasına dayalı olarak, belirlenen 314 katılımcının yer aldığı araştırma Akdeniz Üniversitesi ve Ege Üniversitesi kampüslerinde gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5’de katılımcıların üniversitelerine göre ölçekten aldıkları puan ortalamaları verilmiştir. Araştırma sonucuna göre genç kuşak üniversite öğrencileri yaşlılığı yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algı ve dört alt boyut olan kabullenme zorluğu, sosyal yıpranma algısı, yaşamla baş etme zorluğu, olumsuz imge boyutlarında tazelenme üniversitesi öğrencilerine göre daha yüksek puan ortalamasına sahiptir. Toplam puan ortalamaları ve dört alt boyut puan ortalamalarında artan puan ortalaması o boyuta ait durumu temsil ettiğinden dolayı, genç üniversite öğrencileri yaşlanma ve yaşlılığa yönelik daha olumsuz bir algıya sahiptir. Ayrıca Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine göre yaşlılığı kabullenmeye ilişkin tazelenme üniversitesi öğrencilerine göre daha fazla zorlandığı, daha fazla sosyal yıpranmışlığın artacağını algısına, yaşamla baş etmede daha fazla zorlanacakları algısına ve yaşlanmaya yönelik olumsuz imgeye daha fazla sahip olduğu görülmektedir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik genel puan ortalaması ve alt boyutlar puan ortalamalarına göre genç kuşak öğrencilerden daha olumlu algısına sahip olduğu görülmektedir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin yaşlanma sürecinde toplumsal izolasyona maruz kalmadan, sosyal yaşama aktif katılım göstererek sahip olunan yaşlanma ve yaşlılık algısını kırdıkları düşünülmektedir. Yaşlanıyor olmanın rahatsızlık verici olduğu, yaşlanmanın köşesine çekilmesi demek olduğu, yaşlanmanın elden ayaktan düşmek

anlamına geldiği ve yaşlanmanın insanı yeniliklere kapalı hale getirdiğine ilişkin önyargıları göz ardı ederek bu tür bir eğitim organizasyonuna katılım göstermişlerdir. Böylece bu önyargılara karşı durarak aktif yaşlanmalarını destekleyerek sosyal katılım sağlamış ve sahip oldukları rezervleri kullanarak hayat boyu öğrenmeyi gerçekleştirmektedirler. Ülkemizde farklı kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algılarının karşılaştırılmasına ilişkin çok fazla çalışmaya rastlanmamaktadır. İlgili konuya ilişkin yapılan çalışmalarda genç kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik olumsuz algıya sahip oldukları belirtilmektedir (Haken ve ark. 1995; Şahin ve Demirel 2018; Perdue 1988). Araştırma sonucunda edinilen veriler yapılan benzer çalışmaları desteklemektedir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre toplam ölçek ve alt boyutlar puan ortalamalarına bakıldığında, erkek katılımcıların sosyal yıpranma algıları kadın katılımcıların puan ortalamasından daha yüksektir. Buna göre erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre sosyal yıpranmışlığın artacağına dair algıları daha fazladır. Konuya dair yapılan benzer çalışmalarda da erkek katılımcıların sosyal yıpranmışlığın artacağı yönündeki algılarının fazla olduğu ifade edilmektedir (Bernardini ve ark 2008; Şahin ve Demirel 2018;). Bu çalışmaların yanı sıra Amerika'da eğitim gören Türk üniversite öğrencilerinde ise, kadın öğrencilerin daha fazla olumsuz algıya sahip olduğu belirtilmektedir (McConatha ve ark. 2004). Benzer şekilde Kwan ve Law (1994) yaptıkları çalışmada cinsiyet faktörünün katılımcıların puan ortalamalarını etkilediğini, kadın öğrencilerin daha olumsuz algıya sahip olduğunu belirtmiştir. Linn ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da cinsiyete göre bireylerin algıları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı belirtilmiştir. Ortaya çıkan farklı sonuçların, katılımcıların farklı yaş grubu, farklı alanlar ve farklı aile yapılarına sahip olmalarından etkilendiği düşünülmektedir.

Öğrencilerin öğrenimlerini sürdürdükleri bölümlere göre puan ortalamaları arasında istatistiksel fark olduğu belirtilmiştir. Katılımcı genç üniversite öğrencilerinde, yaşlılığı kabullenme zorluğu, sosyal yıpranma algısı alt boyutu ve ölçek toplam puan ortalamalarında, en düşük ortalama fen bilimleri alanı öğrencilerine ve en yüksek puan ortalaması ise sosyal bilimler öğrencilerine aittir. Buna göre fen bilimleri alanında öğrenim gören genç kuşak öğrencilerin yaşlılığı kabullenme zorluğu ve sosyal yıpranmanın artacağına dair algısı daha düşük iken sosyal bilimler öğrencilerinde ise en fazladır. Sağlık bilimleri ve sosyal bilimler

öğrencilerinin puan ortalamaları kıyaslandığında, sağlık bilimleri öğrencilerinin puan ortalamaları daha düşük olup sosyal bilimler öğrencilerine göre yaşlılığı kabullenme zorluğu ve sosyal yıpranmanın artacağına dair algı daha düşük düzeydedir. Olumsuz imge alt boyutuna bakıldığında, grup içinde en düşük ortalamaya sahip olan genç üniversite öğrencisi grubu sağlık bilimleridir. Bu konuya ilişkin çalışmalarda, sağlık bilimleri alanından hemşirelik bölümü ve tıp fakültesi öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılığa yönelik olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır (McKinlay ve Cowan 2003; Vefikuluçay 2008; Sheffler 1998; Bernardini 2008; Adıbelli ve ark 2013). Bu bağlamda yapılan çalışmalar elde edilen araştırma verilerini destekler niteliktedir. Fen bilimleri alanı öğrencilerinin algı düzeylerine ilişkin bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada grup içinde en yüksek puan ortalamasına ve yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik olumlu algıya sahip olmalarını üniversitelerinin bünyelerinde yer alan sosyal sorumluluk projesi olan Tazelenme Üniversitesi kampüslerinin bulunmasından dolayı bilinç sahibi olmalarıyla ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma verilerine göre, katılımcı öğrencilerin sınıfları yalnızca genç kuşak üniversite öğrencileri puan ortalamalarında farklılık oluşturduğu bulunmuştur. Usta ve arkadaşları (2012) tıp fakültesi öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, sınıf büyüdükçe yaşlanmaya karşı olumlu tutumlarının arttığı sonucuna ulaşmıştır. Hughes ve arkadaşlarının (2008) tıp fakültesi 1. Ve 4. Sınıf öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada da eğitim yılı daha fazla olan 4.sınıf öğrencileri 1.sınıf öğrencilerine göre yaşlanmaya karşı algılarının daha olumlu olduğu verilerine ulaşmışlardır. Literatürde bu konuya ilişkin yapılan çalışmalara bakıldığında da sınıf düzeyinin artması öğrencilerin yaşlanmaya karşı olan algılarını da olumlu etkilediğini gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Deary ve ark. 1993; Schigelone ve ark. 2004, Vefikuluçay 2008). Bu çalışmada da yapılan çalışmalarda elde edilen verileri destekler sonuçlara ulaşılmıştır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde hazırlık ve 1.sınıf öğrencileri arasında ölçek puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur. 1.sınıf üniversite öğrencilerinin puan ortalaması hazırlık sınıfı öğrencilerinden daha yüksektir. 1.sınıf öğrencileri hazırlık sınıfı öğrencilerinden daha fazla yaşlılığı kabullenmede zorluk yaşamaktadır. Ayrıca sosyal yıpranmanın artacağına dair daha düşük algı ve yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik daha olumsuz algıya sahiptirler.

Tazelenme üniversitesi öğrencilerinde ise sınıflara göre bireylerin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algılarında farklılık bulunamamıştır.

Katılımcıların yetiştikleri aile tipinin yaşlanmaya ilişkin algılarında farklılık yaratıp yaratmadığının görülmesi için yapılan analizde, her iki kuşak öğrenci grubu için de farklılık bulunamamıştır. Katılımcıların çekirdek aile ya da geniş aile de büyümüş olmaları yaşlanmaya yönelik algılarında farklılaşmaya neden olmamaktadır. Fakat ölçek toplam algı puanı ve alt boyutlara ait toplam puanlara bakıldığında, çekirdek ailede büyüyen katılımcıların her iki üniversite türünde de puan ortalamaları geniş aileye göre daha düşüktür. Çekirdek ailede büyüyen katılımcılar daha olumlu algılara sahiptirler. Bu durumun çekirdek aile yapısı içinde bulunan katılımcıların anne ve baba ile daha sıkı bağ kurmasından dolayı olumlu bir yaşlanma algısı oluşturduğu düşünülmektedir. Toplumsal değişime yol açan sanayileşme ve teknolojik gelişmeler sonrasında bireyselleşmenin öne çıktığı toplumlarda, birkaç kuşağın bir arada çok fazla bulunamamasından dolayı çekirdek aile modellerinde aile kavramına sahip çıkış güçlenerek algının da olumlu olarak etkilendiği düşünülmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında, Şahin ve Demirel (2018) yaşlılığı kabullenmede daha fazla zorlanan, sosyal yıpranmaya dair olumsuz algının daha yüksek olduğu ve yaşamla baş etmede daha fazla zorlanan grubun geniş aile tipiyle yaşamış bireyler olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer taraftan daha fazla olumsuz imgeye sahip olanların çekirdek ailede yaşamış bireyler olduğunu göstermektedirler.

Farklı kuşak üniversite öğrencilerinin aileyle yaşama durumuna göre yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algılarında farklılık görülmemektedir. Katılımcılarda yalnız yaşama, aile ve aile büyükleriyle ve eşi ve ailesi ile yaşayan katılımcıların yaşlanma algılarında farklılaşma görülmemiştir. Bu konuda benzer bir çalışma Vefikuluçay (2008) tarafından yapılmış, ailesiyle yaşayan öğrencilerin onları rol model olarak benimsemesinden kaynaklı olarak daha olumlu algıya sahip olduğunu belirtmiştir.

Ucun ve arkadaşları (2015) yaptıkları çalışmada anne ve babanın eğitim düzeyleri ile ölçek ortalama puanları arasında farklılaşma olup olmadığı incelenmiş ve annenin eğitim düzeyi azaldıkça bireyin yaşlı bireylere karşı ayrımcılığı artmakta olduğu belirtilmektedir. Babalarının eğitim düzeyleri ile ölçek puanlarını arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Yaptığımız çalışmada, farklı kuşak üniversite

öğrencilerinin anne ve babalarının eğitim durumları ile ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Vefikuluçay (2008), yaptığı araştırmada bu konuya ilişkin katılımcı öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyleri ile puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak fark bulunamamıştır. Bu veriler, yapılan araştırmayı destekler niteliktedir. Bireylerin içinde bulunmuş olduğu toplumun kültürel değerlerindeki değişimin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algıların çeşitlenmesinde oynadığı önemli rolden dolayı ebeveynlerin eğitim durumları katılımcıların yaşlanma algılarını etkilemediği düşünülmektedir.

Katılımcıların çocukları ile görüşme sıklığı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmaktadır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde çocuk sahibi olan katılımcılar bulunmadığı için bu konuda veri elde edilememiştir. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde ise, görüşme sıklığına göre yaşlanmayı kabullenme zorluğu puan ortalamalarında farklılık görülmektedir. Ayda 1 ve daha sık çocuklarıyla görüşen katılımcılar yaşlanmayı kabullenmede en az zorlananlardır. Yılda 2 kez ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımcılar ise yaşlanmayı en zor kabullenen katılımcılardır. Görüşme sıklığının yılda 2 ve daha seyrek olan katılımcılar çocukları tarafından ihmal edildiğini ve unutuldukları düşünerek yaşlanmayı kabullenmede daha fazla zorlandıkları söylenebilir. Alt ölçek puan ortalamaları incelendiğinde, katılımcıların çocukları ile görüşme sıklığı puan ortalamalarında anlamlı bir fark yaratmamaktadır. Gruplar içinde yılda 2 ve daha seyrek aralıklarla görüşen katılımlar her bir boyutta en yüksek ortalamaya sahiptir. Bu nedenle, sosyal yıpranmışlığın artacağına dair olumsuz algıları en yüksek olan gruptur. Çocukları ile görüşme sıklıklarının azalması katılımcılarda yaşlanmaya ve yaşlılığa ilişkin toplam ve tüm alt boyutlar kapsamında olumsuz algıya sahip olmalarına neden olmaktadır.

Aile bireyleri hayatta olan katılımcıların görüşme sıklıklarına göre ortalama puan ortalamalarına göre yaşlanmayı kabullenme zorluğu boyutunda ve toplam ölçek boyutunda anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde aile büyükleri ile görüşme sıklığına göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma yoktur ve grupların puan ortalamaları birbirine çok yakındır. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde katılımcıların aile bireyleri ile görüşme sıklıklarına göre haftada bir ve daha sık görüşen katılımcılar

yaşlanmayı kabullenmede en az zorlanan gruptur. Ölçek genel puan ortalamasına bakıldığında da, katılımcılarda haftada bir ve daha sık görüşen katılımcılar yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik daha olumlu algıya sahiptirler. Görüşme sıklığının artmasıyla ortaya çıkan kuşaklararası iletişim ve etkileşim bireylerin sahip oldukları algıyı da olumlu olarak etkilemektedir. İletişim sıklığının azalmasıyla, aile bireylerinin nasıl bir yaşlılık geçirdiğine ilişkin çok fazla fikir edinemedikleri için ve onların ne hissettiklerine dair çok fazla izlenim edinemedikleri için yaşlanmaya yönelik olumlu bir izlenim de edinemedikleri düşünülmektedir. Görüşme sıklığının artmasıyla bireyler yaşlanmaya dair daha fazla bilgi sahibi olarak, gözlemlenebilir durumuna sahip olduklarından yaşlanmayı kabullenmede daha az zorlandıkları söylenebilir.

Katılımcı öğrencilerin aile büyüklerinden büyükanne ve büyükbabalarının yaşadığı yere bakıldığında genç kuşakta, %58.9'u kendi evinde yaşamakta iken, yalnızca %0.5'i huzurevinde yaşamaktadır. Tazelenme Üniversitesinde ise, %81.3'ünün büyükanne ve büyükbabası hayatta değil, %11.6'sı kendi evinde ve %7.1'i bir aile bireyi ya da akrabasının yanında yaşamaktadır. Toplumsal olarak endüstrileşme sonrası geniş aile tipinden çekirdek aileye dönüşümün izlerine burada da rastlanmaktadır. Katılımcıların ağırlıklı olarak kendi evinde yaşadığı görülmektedir. Öğrencilerin aile büyüklerinin yaşadığı yere göre genel ölçek puan ortalaması ve diğer alt boyut puan ortalamaları üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır. Ölçek genel puan ortalaması ve tüm alt boyut puan ortalamalarında aile büyükleri huzurevinde yaşayan katılımcıların ortalaması en yüksek olan gruptur. İçinde bulunulan toplumun huzurevine karşı taşıdığı önyargılar, yaşlanma ve yaşlanmaya yönelik algıları da olumsuz olarak etkilemekte olduğu düşünülmektedir. Ayrıca tüm puan ortalamalarına bakıldığında, Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine ait puan ortalamaları genç kuşak üniversite öğrencilerine göre daha düşük olup, boyutlara ilişkin algıları diğer öğrencilere göre daha olumlu yöndedir. Bunun yanında, Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin her bir boyut içindeki aile büyüklerinin yaşadığı yerlere ilişkin puan ortalamaları birbirine yakındır. Katılımcıların aile büyüklerinin yaşadığı yere göre genel ölçek puan ortalaması ve alt boyutlar puan ortalamaları istatistiksel olarak farklılaşmamaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcıların bir aile büyüğü ile birlikte belirli bir zaman birlikte yaşamış olma durumlarına göre toplam puan ortalaması ve alt boyutlar puan

ortalamları verilmektedir (Tablo 45,Tablo 46,Tablo 47,Tablo 48 ve Tablo 49). Katılımcıların şimdiye kadar 65 yaş ve üzeri yaşlı ya da yaşlılar ile birlikte aynı evde yaşama durumlarına göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Vefikuluçay (2008) benzer bir sonuca ulaştığı çalışmasında, belirli bir süre kadar 65 yaş ve üzeri yaşlı ya da yaşlılar ile birlikte aynı evde yaşama durumlarına göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunmadığını belirtmiştir. Bu konuda Özduzma ve Mandıracıoğlu (2017) yaptığı çalışmada ise, yaşlı bireylerle yaşayan öğrencilerin yaşlanmaya ilişkin kaygı duyduklarını ve yaşlılık dönemine ilişkin sorunlar hakkında olumsuz önyargıya sahip olduklarını ifade etmektedir. Usta ve arkadaşlarının (2012) gerçekleştirdiği çalışmaya göre de yaşlı bireyle aynı evde yaşamının bireylerde yaşlanmaya karşı algıda olumlu etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların aile kurduktan sonra anne baba ile yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte aynı evde yaşama isteklerine göre ölçek toplam puan ortalamaları ve alt boyutlar puan ortalamaları verilmektedir (Tablo 50, Tablo 51, Tablo 52, Tablo 53 ve Tablo 54). Ölçek alt boyutu yaşlanmayı kabullenme zorluğu puan ortalamalarına bakıldığında, her iki üniversite öğrencisi katılımcılarda, yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte aynı evde yaşamak istemeyen ve kararsız olan katılımcıların puan ortalamaları birbirine yakındır. Genç kuşak üniversite öğrencilerinde yaşlanmayı kabullenmede en fazla zorlanan grup yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte yaşamayı istemeyen gruptur. Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde bu durum tam tersi olarak bulunmuştur. Yaşlanmayı kabullenmede en fazla zorlanan grup yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte yaşamayı isteyen gruptur. Tazelenme Üniversitesi öğrencileri yaşlanmayı kabullenmekte zorlanmalarını, bu durumun üzerine giderek yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte yaşayarak aşmak istedikleri söylenebilir. Birlikte yaşama isteklerine göre sosyal yıpranma algısı puan ortalamaları incelendiğinde, her iki üniversite öğrencisi grubunda yaşamak istemeyen katılımcılar sosyal yıpranmanın artacağına dair algıları en yüksektir. Katılımcıların yıpranmışlığın artmasına yönelik taşıdıkları ön yargı birlikte yaşamalarına dair isteksizliğe yol açtığı söylenebilir. Bu konuya ilişkin duyulan tedirginlik, bireylerin durumdan uzaklaşmasına neden olduğu söylenebilir. Farklı kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte aynı evde yaşamak isteme durumlarına göre yaşama baş etme zorluğu puan ortalamalarına bakıldığında, her iki üniversite öğrencisi grubunda da yaşama baş

etme boyutuna ilişkin en fazla zorlanan, birlikte yaşamak isteyen katılımcı öğrencilerdir. Yaşamla baş etmekte en fazla zorluk yaşayan bu gruptaki katılımcılar bu zorluğun bilinciyle yaşlı bireylerin de bu zorlanmaya maruz kalmamaları ve hayata aktif katılımlarının desteklenmesi amacıyla birlikte yaşamak istedikleri düşünülmektedir. Yaşlanmaya yönelik daha fazla olumsuz imgeye sahip olan katılımcılar, genç kuşak öğrencilerde yaşlılık döneminde ailesi ile birlikte yaşamak istemeyen Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinde ise birlikte yaşama konusunda kararsız olan katılımcılardır. Genç kuşak üniversite öğrencisi katılımcılar yaşlanmaya ilişkin daha fazla olumsuz imgeye sahip olduklarından dolayı yaşlılık döneminde ailesiyle yaşamak istememekte ve sahip olunan bu olumsuz algılarından dolayı kuşaklararası etkileşimleri de olumsuz şekilde etkilenerek aradaki iletişimi azalmasına yol açtığı düşünülmektedir. Bireylerin belli bir kişiye ya da gruba yönelik sahip olduğu bu olumsuz imgeler, onlara yönelik hükümsüz karar vermeye yönlendiren öncesinden bazı tecrübelerle dayanılarak edinilen kalıp yargılardır (Göregenli 2012).

8. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda, farklı kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algıları değerlendirilmiştir. Genç kuşak üniversite öğrencileri ve Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerine göre algıları karşılaştırılarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, genç kuşak üniversite öğrencileri, Tazelenme Üniversitesi öğrencilerine göre yaşlanmayı kabullenmede daha fazla zorlanan, sosyal yıpranmışlığın artacağına yönelik algısı daha yüksek olan, yaşamla baş etmede daha fazla zorlanan, yaşlanmaya yönelik daha fazla olumsuz imgeye sahip ve yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik olumsuz algının daha fazla olduğu gruptur. Henüz yaşlı bireylere yönelik çok yeni bir proje olan Tazelenme Üniversitelerinin ülkemizdeki üniversitelere daha fazla kampüslerinde faaliyete geçmesiyle, genç kuşak üniversite öğrencilerinin yaşlanma ve yaşlılığa yönelik algılarının olumlu olarak değişeceği düşünülmektedir. Yaşlı bireyler açısından düşünüldüğünde, geri çekilme kuramında görüş olarak belirtilen yaşlı bireyin toplum içinden uzaklaşmasının aksine, öğrenme sürecini devam ettirmekte hem de uzun yıllar edindiği tecrübe ve bilgi rezervlerini kullanarak bu birikimlerini paylaşmaktadır. Üniversitelerin kampüslerinde olması avantajıyla, kuşaklararası etkileşimin sağlanarak karşılıklı öğrenme ve bilgi aktarımı da sağlanmış olacağı düşünülmektedir.

Araştırmada yer alan kadın ve erkek katılımcıların sosyal yıpranmanın artacağına yönelik algıları birbirinden farklıdır. Erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre sosyal yıpranmışlığın artacağına yönelik daha fazla olumsuz algıya sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tazelenme Üniversitesi ders içerikleri incelendiğinde, toplumsal cinsiyet bağlamında bireylere atfedilen rollerin aksine, kadın katılımcılara tamirat işleri gibi erkeklere atfedilen uygulamalar, erkek katılımcılara da yemek yapmak, örgü örmek gibi kadına atfedilen uygulamalar

verilmektedir. Bu şekilde bireyler toplumda yalnızca kendilerine atfedilen rollerin dışında her türlü durumla başa çıkma kazanımı sağlayarak yıpranmışlığı da aza indirgeyebileceği de kaçınılmaz olacaktır. Bu şekilde toplumsal cinsiyet içeriği genç kuşak üniversite öğrencilerinde de bulundurulurken bu konudaki algılarının olumlu şekilde etkilenmesi sağlanabilir.

Genç kuşak üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri alanlarına göre puan ortalamaları farklılık göstermektedir. Fen bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin fen ağırlıklı dersler almalarına bağlı olarak, insan biyolojisi ve gelişim evrelerini detaylı olarak eğitim görmelerinin katılımcılarda yaşlanma ve yaşlılığa ilişkin bir bilinç oluşturduğu düşünülmektedir.

Katılımcılardan genç kuşak öğrencilerin hazırlık sınıfı ve 1.sınıf öğrencisi olması puanları arasında bir farklılık oluşturmaktadır. Bu durum hazırlık öğrencilerinin İngilizce ağırlıklı ders içeriklerine sahip olmalarından dolayı derslere bağlı olamayacağından, katılımcıların sosyo demografik özelliklerine bağlı olarak farklılık göstereceği düşünülmektedir.

Yaşamla baş etme zorluğu Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinden, geniş ailede büyüyen katılımcılarda daha fazla yaşanmaktadır. Kalabalık ailede büyüyen katılımcıların aralarında kurulan duygusal bağdan ve yaşlı bireylerin bu süreci nasıl geçirdiğini yakından gördükleri için yaşamla baş etmekte çekirdek ailede büyüyen öğrencilere göre daha fazla zorlanmaktadır. Bu süreçte de, evinde yaşlısı ile yaşayan ailelere destek verilmesi her iki taraf için de daha verimli bir yaşam sunacağı düşünülmektedir.

Tazelenme Üniversitesi katılımcı öğrencileri, çocuklarıyla yılda 2 kere ve daha seyrek aralıklarla görüşmeden dolayı yaşlılığı kabullenmede zorlanmaktadır. Bireylerin alıştıkları aile düzenleri sonrasında modern toplumun getirdiği bireyselleşmelerle ailelerin küçülmesi ve çocukların aileleri ile görüşme sıklıklarının azalması bireylerin üzerinde yaşlılığı daha zor kabullenme durumuna yol açtığı düşünülmektedir. Bu nedenle toplumsal hayatın gerekliliği olarak, bireylere kuşaklararası iletişimin hayatımızdaki yerine ilişkin bilinçlendirme girişimlerinde bulunulmasının büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Yalnızca bir yaş grubuna değil bu bilinçlendirmenin her yaş grubuna uygulanabilir olması daha sağlıklı olacaktır. Gerontolojik sosyal hizmet kapsamında anne karnından itibaren yaş

almaya başlayan tüm bireylere bu bilinçlendirmenin yapılmasıyla gelecek kuşaklara çok önemli bir kültür bırakılabileceği düşünülmektedir. Genç kuşak öğrencilere okullarda kazandırılacak olan bilinçlendirmeler ve Tazelenme Üniversitesi gibi organizasyonların bireylere sağladığı aktif katılım yapılabilecek en önemli adımlardan olduğu düşünülmektedir. Bu şekilde tüm kuşaklara yönelik yapılacak olan bilinçlendirme, sosyal destek, eğitim fırsatı gibi yönlendirmelerle toplumda bireylerin sahip olduğu yaşlanmaya yönelik olumsuz algı, önyargı ve kalıp yargılara karşı da en etkili girişimlerden olacağı söylenebilir.

Özellikle genç bireylerde yaşlı ayrımcılığına yönelik oluşabilecek olumsuz önyargıları engellemek amacıyla bireyleri lise ve üniversitelerde ilgili alanlarda sosyal sorumluluk projelerine yönlendirmenin önemli bir adım olacağı düşünülmektedir. Özellikle üniversitelerde öğrencilerin bu alanlarda katılım gösterdikleri sosyal sorumluluk projelerinde aktif rol oynayarak yaşlanma ve yaşlılığa yönelik olumlu yargılar edinebileceği söylenebilir. Bu etkinliklerde yaşlı bireylerle birlikte yer alarak kültürel etkileşimle birlikte kuşaklararası etkileşimin de gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu nedenle bu sosyal sorumluluk projeleri ve ilgili alanda yapılacak etkinlikler çoğaltılarak bireylerin katılımı teşvik edilmelidir.

Üniversite öğrencilerinin daha önceki öğrenim süreçlerinin de yaşlanma ve yaşlılığa ilişkin algılarının şekillenmesinde önemli adımlar olduğu düşünüldüğünde, ilköğretim ders materyallerinde ortaya konan yaşlı tiplerinin bu algıların şekillenmesinde büyük etkilerde bulunduğu düşünülmektedir. Küçük yaşlarda yaşlı bireylere yönelik düşkün, muhtaç, hasta gibi olumsuz figürlerin öne çıkarılması çocuklarda yaşlılık algılarının olumsuz olarak şekillenmesine neden olacağı düşünülmektedir. Medyanın da popüler kültürdeki etkinliğinin genç bireyleri öne çıkaran tiplerleriyle birlikte ders materyallerinin de kullanımı küçük yaşlardan itibaren bireylerde yaşlanma olgusunun olumsuz olarak benimsenmesine neden olabilecektir. Bu algının şekillenmesi tüm yaş gruplarında gerçekleşeceğinden dolayı, her yaşam evresinde yaşlanma ve yaşlılığa ilişkin kalıplaşmış yargıların bir sonraki yaşam evresine aktarılmaması için, gerekli müdahalelerin yapılmasının gelecek nesillere aktarılacak kültür için önemli taşıyacağı düşünülmektedir.

Yaşlı bireylerin toplumsal hayata katılımlarını sağlamak amacıyla, eğitim fırsatlarının sunulmasının yanında, farklı kurumlarla da desteklenmesinin fayda

sağlayacağı düşünülmektedir. Daha önceki yıllarda var olan Yaşlı Dayanışma Merkezi modeli gibi, bu tarz kurumlar, yaşlı bireylerin ulaşılabilirliğini artırarak toplumsal izolasyonun önüne geçebileceği düşünülmektedir. Şu an var olan Sosyal Hizmet Merkezlerinden önce Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı bu Yaşlı Danışma Merkezleri kapatılmış olup, günümüzde bu modele uygun birimlerin yeniden yapılandırılması yaşlı bireylerin özellikle emeklilik sonrasında toplumdaki geri çekilmelerinin önlenmesi bakımından faydalı bir adım olacağı düşünülmektedir. Devlet tarafından desteklenmiş olan bu hizmet sunumu ile yaşlı bireylerin topluma katılımı sağlanarak aktif yaşlanmalarının destekleneceği ve toplumdaki yaşlılık algısının olumlu olarak etkileneceği düşünülmektedir.

Evinde yaşlanan ve bakım hizmetine ihtiyaç duyan yaşlı bireyler için, toplumsal katılımlarının desteklenmesi ve bunu ihtiyaç duydukları hizmetle birlikte vermek bireylerin yaşam kalitelerini artırmanın yönünde faydalı bir girişim olacağı düşünülmektedir. Yaşlı bireylerin hem ihtiyaçları olan sağlık hizmetini alabilecekleri hem de sosyalleşmek amacıyla toplumsal katılımlarının gerçekleşmesi için gündüz bakımevleri, yaşam evleri, rehabilitasyon ve bakım merkezleri gibi çeşitli kurumların artırılması önem taşımaktadır. Böylece hem bakım hizmeti profesyonel kişiler tarafından sağlanmış olacak, hem de yaşlı bireyler sosyalleşmenin yanında kendilerini geliştirme fırsatı bulabilecektir. Bu kurumlarda gerçekleşen çeşitli etkinlik ve sosyal sorumluluk projeleri ile de kuşaklararası bireylerin etkileşimleri sağlanması, kültürel aktarımlar ve tecrübelerin paylaşılmasının mümkün olacağı düşünülmektedir. Yapılacak olan her türlü aktivite, sosyal sorumluluk projesi, kurum ve kuruluş desteği sadece yaşlı bireylere yaşama katılmalarının desteklenmesiyle değil aynı zamanda aktif yaşlanmalarının sağlanması, yaşam boyu öğrenmelerinin desteklenmesi ve kuşaklararası iletişimin desteklenerek toplumsal algının da olumlu yönde değişmesini sağlamaktır.

Yapılan bu araştırma ile toplumda mevcut küçük bir grup olan üniversite öğrencilerinin ve Tazelenme Üniversitesi öğrencilerinin yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik algıları değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme ile yaşlanma ve yaşlılık konularında gelecek nesillerin nasıl bir yaşlılık algısı taşıyacaklarına ilişkin fikir sahibi olunacağı düşünülmektedir. Farklı kuşak üniversite öğrencileri ile yola çıkılan bu çalışmada elde edilen veriler neticesinde, tüm toplum bazında bu algının

değerlendirilerek gerekli düzenlemeler ve yaptırımlar harekete geçirilerek var olan olumsuz önyargı ve algıların önlenmesi beklenmektedir. Bu şekilde toplum düzeyinde yapılacak olan çalışmalarla bireylerin yaşlarından dolayı maruz kalacakları ayrımcılığa karşı da önemli bir müdahaleler gerçekleştirilebilir. Bireylerin maruz kaldıkları dışlanmanın önlenmesi için güçlendirme çalışmaları ve kriz yönetiminin yanında toplumsal düzeyde de organizasyon ve düzenlemeler yardımıyla bireylerin aktif katılımlarının sağlanabileceği ve kuşaklararası kültürel aktarımın da destekleneceği düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmanın yaşlanma ve yaşlılık konularında tüm toplum düzeyinde algının değerlendirilerek makro düzeyde de yapılacak çalışma literatürüne katkı sağlaması beklenmektedir.

Tüm bu etkinlik, organizasyon, düzenleme ve müdahale önerilerinin hayat geçirilmesi için tek başına kurum ve kuruluşlar yeterli olamayacağından dolayı, yerel yönetimlerin de gerçekleştirilecek planlamalarda yer alması hizmetin verileceği hedef gruba ulaşımında önemli bir adım niteliği taşıdığı düşünülmektedir. Devlet, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer topluluk ve bireylerin işbirliği sağlaması, hizmetin kalitesini, verimliliğini, ulaşılabilirliğini ve çeşitliliğini de güçlendirebilecektir. Bu şekilde toplumsal hayatta aktif katılımlarının desteklenmesi amaçlanan bireylerin sunulan hizmetlere ulaşımı da kolaylaştırılmış olacaktır. Bu sayede toplumda yaşayan tüm bireylere ulaşılabilirlik artırılarak refah seviyesinin de arttırılacağı düşünülmektedir.

9. KAYNAKLAR

Adıbelli D, Türkoğlu N, Kılıç D. Öğrenci Hemşirelerin Yaşlılığa İlişkin Görüşleri Ve Yaşlılara Karşı Tutumları. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi. 2013; 6(1): 2-8.

Akçay C. Yaşlılık ve Emeklilik(Kavramlar, Kuramlar, Sorunlar). 1.basım. Pegem Akademi: Ankara; 2015.

Şahyar Akdemir D. Ayrımcılığın İnsan Hakları Boyutu ve 'Pozitif Ayrımcılık'. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 2014; 3(4): 890-908.

Akdemir N, Çınar Fİ, Görgülü Ü. Yaşlılığın Algılanması Ve Yaşlı Ayrımcılığı. Turkish Journal of Geriatrics. 2007; 10(4), 215-222.

Aldridge GJ. Growing Old: The Process of Disengagement. By Elaine Cumming and William E. Henry. New York: Basic Books. Social Work, (1962)7(3), 122-122.

Altuntuğ N. Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu Ve Geleceğin Tüketici Profili. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 2012; 4(1),203-212.

Armstrong K. Mitlerin kısa tarihi Çeviren: Dilek Şendil. 1.basım, Merkez Kitaplar: İstanbul; 2006.

Arpacı F. Farklı Boyutlarıyla Yaşlılık. Türkiye İşçi Emeklileri Derneği: Ankara; 2005.

Arun Ö. Yaşlı Bireyin Türkiye Serüveni: Kaliteli Yaşlanma İmkânı Üzerine Senaryolar. Gaziantep University-Journal of Social Sciences. 2008; 7(2), 313-330.

Arun Ö. Senex'le Tanışmak: Yaşlılık Çalışmaları için Düşünsel Bir Alan. Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi. 2017; 1(1), 1-3.

Atchley RC. A Continuity Theory of Normal Aging. The Gerontologist. 1989; 29(2), 183-190.

Ayalon L, Tesch-Römer C. Introduction to the Section: Ageism—Concept and Origins. Contemporary Perspectives on Ageism Springer International Publishing: Cham; 2018, 1-11: 19.

Aydın A, Aydın Sayılan A. Aktif Yaşlanma ile Yaşam Boyu Öğrenme Arasındaki İlişkiye Teorik Bir Bakış. Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi. 2014; 4(2), 76-81.

Aydın B. Çocuk Ve Ergen Psikolojisi. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. : Ankara; 2005.

Aydın MZ. Kuşaklar Arası Çatışma mı? Uyum mu?. Anadolu Gençlik. 2008; (100): 10-20.

Aydın MZ. İletişimsizliğin Sonucu:Kuşak Çatışması. Din ve Hayat. 2014; (22): 116-119.

Bacanlı H. Değer, Değer midir? Eğitime Bakış. 2011; 7(19): 18-21.

Baltes PB. Theoretical Propositions of Life-Span Developmental Psychology: On the Dynamics Between Growth and Decline. Developmental psychology. 1987; 23(5): 611.

Baybora D. Çalışma Yaşamında Yaş Ayrımcılığı ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Yaş Ayrımcılığı Düzenlemesi Üzerine. Çalışma ve Toplum. 2010; 1: 33-58.

Bayrı Mengilli D. Bölme/Bölünme Olguları Çerçevesinde Yaşlıya Ve Yaşlılığa Bakış. Journal of International Social Research. 2014; 7(29): 117-124.

Bearon LB. Successful Aging: What does the “good life” look like. Paper Presented at the The Forum.1996.

Beğer T, Yavuzer H. Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. Klinik gelişim. 2012; 25(3): 1-3.

Berkman B, Silverstone B, Simmons WJ, Volland PJ, & Howe JL. Social Work Gerontological Practice. Journal of Gerontological Social Work. 2000; 34(1): 5–23.

Bernardini Zambrini DA, Moraru M, Hanna M, Kalache A, Nuñez, JF. (2008). Attitudes Toward The Elderly Among Students Of Health Care Related Studies At The University Of Salamanca, Spain. Journal of Continuing Education in the Health Professions. 2008; 28(2): 86-90.

Bernstein, H. Modernization Theory and The Sociological Study of Development. The Journal of Development Studies. 1971; 7(2): 141-160.

Boulton-Lewis GM, Buys L, Lovie-Kitchin J. Learning and Active Aging. Educational Gerontology. 2006; 32(4): 271-282.

Butler R. (1995). Agism. İçinde: Maddox. (eds.). Encyclopedia of Aging. Fourth Edition. Springer: New York.; 1995, s: 41-42.

Butler, RN, Beckingham AC, Lewis MI. Aging & Mental Health: Positive Psychosocial Approaches. 2nd edition. Mosby: Saint Louis; 1973, s: 588-589.

Buz S. Yaşlı Bireylere Yönelik Yaş Ayrımcılığı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2015; 14(53): 268-278.

Canatan A. Toplumsal Değerler ve Yaşlılar. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2008; 1(1): 62-71.

Cankurtaran Ö, Beydili E. Ayrımcılık Karşıtı Sosyal Hizmet Uygulamasının Gerekliliği Üzerine. Journal of Society & Social Work. 2016; 27(1): 145-160

Ceylan, H. Sosyal Değerden Sosyal Soruna Yaşlılık: Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Değişen Yaşlılık Algısı. İçinde: Ceylan H, (eds.). Modern Hayat ve Yaşlılık. Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara; 2015, s: 25-54.

Cicero. Dostluk ve Yaşlılık. Çeviren: Tunga T, Sarıgöllü A. Çağdaş Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.: 1998.

Çayır K. Yaşçılık/Yaşa Dayalı Ayrımcılık. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar. 2012; 163-174.

Çelebi N, Tokuroğlu B, Baran A. Bağımsız İşyeri Sahibi Kadınların Aile ve İş İlişkileri. TC Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı. Ankara; 1993.

Çelenk S. (2010). Ayrımcılık ve Medya. Televizyon Haberciliğinde Etik. 211-228.

Çilingiroğlu N, Demirel S. Yaşlılık ve Yaşlı Ayrımcılığı. Türk Geriatri Dergisi. 2004; 7(4): 225-230.

Çolak M, Özer YE. Sosyal Politika Anlamında Aktif Yaşlanma Politikalarının Ulusal Ve Yerel Düzeydeki Analizi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2015; 14(55): 115-124.

Danış MZ. Türkiye'de Yaşlı Nüfusun Yalnızlık Ve Yoksulluk Durumları Ve Sosyal Hizmet Uygulamaları Açısından Bazı Çıkarımlar. Journal of Society & Social Work. 2009; 20(1): 67-83.

Deary IJ, Smith R, Mitchell C, MacLennan WJ. Geriatric Medicine: Does Teaching Alter Medical Students' Attitudes To Elderly People? Medical Education. 1993; 27(5): 399-405.

DPT. Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı (2741). 2007.

Erikson EH. İnsanın sekiz çağı [The stages of psychosocial development]. Çeviren: T. B. Üstün, V. Şar. Birey ve Toplum Yayınları: Ankara, Turkey, 1984.

Erikson EH. İdentiy: Youth and Crisis. W.W Norton & Company, Inc: New York; 1968

Genç Y, Dalkılıç P. Yaşlıların Sosyal Dışlanma Sendromu Ve Toplumsal Beklentileri. The Journal of Academic Social Science Studies. 2013; 6(4): 461-482.

Göregenli M. Temel Kavramlar: Önyargı, Kalıpyargı Ve Ayrımcılık. Ayrımcılık Çok Boyutlu Yaklaşımlar. 2012; 175-187.

Görgün Baran A. Yaşlandıkça Hayatın Neden Çabuk Geçtiğine Dair Bir Deneme. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2017; 3(2): 261-270.

Görgün Baran A, Kalıncara V, Aral N, Akın G, Baran G, Özkan Y. Yaşlı ve Aile İlişkileri Araştırması Ankara Örneği [Research on the relations between the elderly and the family; Ankara as an example]. 2005.

Görgün Baran A, Kalıncara V, Aral N, Akın G, Baran G, Özkan Y. Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Yaşlıların Gündelik Yaşamdan Tatmin Düzeyleri: Ankara Kentsel Kesit Örneği. Turkish Journal of Geriatrics. 2007; 10(1): 10-18.

Görgün Baran A. Yaşlılıkta Sosyalizasyon ve Yaşam Kalitesi. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2008; 1(2): 86-97.

Güvenç B. İnsan ve kültür. Remzi Kitapevi: İstanbul; 1994.

Helman, C. G.. Cultural Aspects of Time and Ageing: Time is not the Same in Every Culture and Every Circumstance; Our Views of Ageing Also Differ. EMBO Reports. 2005; 6(1): 54-58.

<https://www.who.int/>. (2018). Retrieved from <http://www.who.int/ageing/en/>

Hair JF, Anderson RE, Tatham RL, Black WC. Multivariate Data Analysis. Prentice Hall: New Jersey; 1995.

Hughes NJ, Soiza RL, Chua M, Hoyle GE, MacDonald A, Primrose WR, Gwyn Seymour D. Medical Student Attitudes Toward Older People and Willingness to Consider a Career in Geriatric Medicine. Journal of the American Geriatrics Society. 2008; 56(2): 334-338.

İçli G. Yaşlılar ve Yetişkin Çocuklar. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi. 2008; 1(1): 29-38.

Kaçan Softa H. Sağlıklı Yaşlanma Bakım Modeli Geliştirme. İstanbul Bilim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi(Danışman: Dr. Öğrt. Üyesi Ö Işıl. İstanbul, 2014.

Kalaycı I, Özkul M. Geleneksel Kalabilsem Modern Olabilsem: Modernleşme Sürecinde Yaşlılık Deneyimleri. Vizyoner Dergisi. 2017; 8(18). 90-110.

Kalıncara V. Geleneksel Toplumdan Modern Topluma Yaşlı: Yaşlının Statüsü ve Geleceği. Paper presented at the International Symposium on Relations of Turkey-Belgium and Co-Exhibition of Turkish Arts. 2012.

Kayacan G. Modern Toplumlarda Yaşlılık, Ölüm Algısı ve Yaşçılık. MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi. 2017; 1(15): 15-29.

Keskin U. Suat Özkan'ın Bakış Açısından Yaşlılık Olgusu. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2018; 3(1): 92-109.

Kılavuz MA. Emeklilik Döneminde Çalışma, Boş Zaman ve Din Eğitimi. Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 2002; 11(1): 71-86.

Kılıç R. Küreselleşme ve Değer İlişkisinde Dinin Yeri. Felsefe Dünyası.2005; 41: 79-90.

Korkut L. Ayrımcılık Karşıtı Hukuk. Ankara: İnsan Hakları Gündemi Derneği.2009.

Kurt G. Türkiye'de Yaşlılık Olgusuna Sosyolojik Bir Bakış (Sivas İl Örneği). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi(Danışman: Doç. Dr. M. Erol). Sivas, 2008.

Kurt G, Beyaztaş FY, & Erkol Z. Yaşlıların Sorunları ve Yaşam Memnuniyeti. Adli Tıp Dergisi. 2010; 24(2): 32-39.

Küçükkaraca N. Başarılı Yaşlanma ve Yaşlı İstismarı. İçinde: Erkan G, Işıkhani V, (eds.). Antropoloji ve Yaşlılık. 1. basım. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Yayınları: Ankara; 2000, s: 107-117.

Kwan AY, Law BK, Attitudes of Student/Pupil Nurse Toward The Aged in Hong Kong: Implications For Nursing Education. Hong Kong Journal of Gerontology1994; 8(1): 43-51.

Lehr, U. (1990). *Yaşlanmanın psikolojisi* (N. Eryar, Trans.). İstanbul: Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı.

Lehr U. Yaşlanmanın Psikolojisi. Çeviren: Eryar N. Bilimsel ve Teknik Yayınları Çeviri Vakfı: İstanbul; (1990).

Levy BR. Stereotype Embodiment: A Psychosocial Approach to Aging. Current Directions in Psychological Science. 2009; 18(6): 332-336

Levy BR. Mind matters: Cognitive and Physical Effects of Aging Self-Stereotypes. The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences. 2003; 58(4): 203-211.

Levy BR. Rigidity As A Predictor Of Older Persons' Aging Stereotypes And Aging Self-Perceptions. Social Behavior and Personality: An International Journal. 2008; 36(4): 559-570.

Linn MW, Hunter K. Yaşlılarda Yaş Algısı. Gerontoloji Dergisi. 1979; 34 (1): 46-52.

- Liu C, Marchewka JT, Lu, J, Yu, CS. Beyond Concern: A Privacy-Trustbehavioral Intention Model of Electronic Commerce. *Information & Management*. 2005; 42: 289- 304.
- McConatha JT, Hayta V, Rieser-Danner L, McConatha D, Polat TS. Turkish And U.S. Attitudes Toward Aging. *Educational Gerontology*. 2004; 30(3): 169-183.
- McKinlay A, Cowan S. Student Nurses' Attitudes Towards Working With Older Patients. *Journal Of Advanced Nursing*. 2003; 43(3): 298–309.
- Mellor MJ, Lindeman D. The Role of The Social Worker in Interdisciplinary Geriatric Teams. *Journal of Gerontological Social Work*. 1999; 30(3-4): 3-7.
- Miller CA. *Nursing For Wellness in Older Adults*. 5th edition. Lippincott Williams & Wilkins. 2009.
- Mugan G, Erkip F. Discrimination Against Teenagers in the Mall Environment: A Case From Ankara, Turkey. *Adolescence*. 2009; 44(173): 209.
- Mutka KA, Malanowski N, Punie Y, Cabrera M. Active Ageing and the Potential of ICT for Learning. Institute for Prospective Technological Studies (IPTS). 2008.
- Müftüler HG. İstanbul'da Yaşlılık ve Yaşlılığın Yapısal Değişimi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2018a; 2(1): 58-80.
- Müftüler HG. Yaşlılar Açısından Yaşlılık Gerçeği. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2018b; 2(1): 93-129.
- Nazlı A. Yaşlanma, Birey Ve Toplum: Yaşlanmaya Sosyolojik Bakış. *Ege Tıp Dergisi*. 2016; 55.
- Okitikpi T, Aymer C. *Key Concepts in Anti-Discriminatory Social Work*. Sage: London; 2010.
- Onur B. *Gelişim psikolojisi*. İmge Kitabevi: Ankara; 1995, s: 152.
- Otrar M. Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Sosyoloji Dergisi/Journal of Sociology*. 2016; 36(2): 527-550.
- Önder Erol P. Türkiye'de Yaşlanma Sosyolojisi Alanında Yapılan Çalışmalara Dair Kısa Bir Değerlendirme. 2016; 1 özel: 157-166.
- Öz F. Yaşamın Son Evresi: Yaşlılık Psikososyal Açından Gözden Geçirme. *Kriz Dergisi*. 2002; 10(2): 17-28.
- Özbolat A. Beşikten Mezara: Yaşlılığın Sosyolojisi ve Din-Adana Örneği. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*. 2016; 16(2): 53-76.

Özensel E. Sosyolojik Bir Olgu Olarak Değer. Değerler Eğitimi Dergisi. 2003; 1(3): 217-240.

Paker M. Psikolojik Açından Önyargı ve Ayrımcılık. Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar İçinde. İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Birimi (seçbir). 2012; 12(01):41-53.Erişim:(www. secbir. org). Erişim Tarihi, 15.03.2019.

Palmore E. Ageism. Negative and Positive. 2nd Edition. Springer Publishing Co: New York; 1999, s: 3-47.

Palmore E. The Ageism Survey: First Findings. The Gerontologist. 2001; 41(5): 572-575.

Palmore E, Maeda D. The Honorable Elders Revisited. Duke University Press. Durham NC; 1985.

Payne M. Modern Social Work Theory. Macmillan: London; 1991.

Perdue CW, Gurtman MB. Evidence For the Automaticity of Ageism. Journal of Experimental Social Psychology. 1990; 26(3): 199-216.

Perkcan H. Yaşlılık İçinde: G. Erkan, V. Işıkhhan (Eds.), Antropoloji ve Yaşlılık (Vedia Emiroğlu'na Armağan). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu: Ankara; 2000, s: 51-54.

Quillian L. New Approaches to Understanding Racial Prejudice and Discrimination. Annual Reviews Sociology. 2006; 32: 299-328.

Ron P. Elderly People's Attitudes and Perceptions of Aging and Old Age: The Role of Cognitive Dissonance? International Journal of Geriatric Psychiatry. 2007; 22(7): 656-662.

Rossi AS, Rossi PH. Of Human Bonding: Parent-Child Relations Across The Life Course. Aldine DeGruyter: New York; 1990.

Samorodov A. Ageing and Labour Markets for Older Workers. Employment and Training Papers. International Labour Office: Geneva; 1999, (33).

Sarıpek DB. Demographic Shift and Elderly Care in Turkey. Journal of Social Security. 2016; 6(2): 94-112.

Saygılı S. Yaşlılık Psikolojisi. İstanbul: Elit Kültür Yayınları: İstanbul; 2010.

Schigelone AS, Ingersoll-Dayton B. Some Of My Best Friends Are Old: A Qualitative Exploration Of Medical Students' Interest In Geriatrics. Educational Gerontology. 2004; 30(8): 643-661.

Sheafor BW, Horejsi CR, Bilgen A. Sosyal hizmet uygulaması: Temel Teknikler ve İlkeler. Nika Yayınevi: Ankara; 2016.

Scheffler, SJ. Do clinical experiences affect nursing students' attitudes toward the elderly. *Journal of Nursing Education*. 1995; 34(7): 312-316.

Snarey J, Poole S. Erikson, Erik H. *Encyclopedia of Child Behavior and Development* Springer:Boston; 2011, s: 593-598.

Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü. Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı. Devlet Planlama Teşkilatı: Ankara, 2007.

Sözen F. Yaşlılarda Yaşam Kalitesi Ve Yaşlılık Algısı: Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Örneği. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi(Danıman: Prof. Dr. Korkut Ersoy). Ankara, 2014.

Şahin H, Demirel B. Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Yaşlılık Ve Yaşlanmaya İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. *Journal of International Social Research*. 2018; 11(59): 1114-1120.

Ten Haken JD, Woolliscroft JO, Smith JB, Wolf FM, Calhoun J G. A Longitudinal Investigation Of Changes In Medical Students' Attitudes Toward The Elderly. *Teaching And Learning In Medicine*. 1995; 7(1): 18–22.

Temel Eğinli A. Yaşlı (kişiler) ile Etkili İletişim. *Ege Tıp Dergisi*. 2016; 55(55(Ek Sayı)): 31-37.

Tereci D, Turan G, Kasa N, Öncel T, Arslansoyu N. Yaşlılık Kavramına Bir Bakış. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*. 2016; 16(1): 84-116.

Thompson N. *Anti-Discriminatory Practice: Equality, Diversity and Social Justice*. Macmillan International Higher Education. 2016; (Vol. 6th).

Tornstam L. Gero-transcendence: A Reformulation of the Disengagement Theory. *Aging Clinical and Experimental Research*. 1989; 1(1): 55-63.

Tufan İ. Yaşlanan Dünyada Bir Delikanlı: Türkiye. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 2001; 12(3): 27-49.

Tufan İ. Türkiye'de Demografik Değişimlerin Yaratacağı Yaşlanma ve Yaşlılık Olgusu ve Gelecek için Öneriler. İçinde: *Sosyal Dönüşüm, Biyoetik Ve Kamu Politikaları. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu*: Ankara; 2012, s: 15-29.

Türkiye Millî Komisyonu.

Tufan İ. *Modernleşen Türkiye'de Yaşlılık ve Yaşlanmak: Yaşlanmanın Sosyolojisi*. 2.basım. Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara; 2016.

TÜİK. (2016). *Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni. İstatistiklerle Yaşlılar*,2016.

TÜİK. (2017). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni. İstatistiklerle Yaşlılar, 2017.

Total O. Yaşlılık, Yaşam Çevresi ve Evrensel Tasarım. İçinde: V. Kalınkara (Ed.), Yaşlılık Disiplinlerarası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.: Ankara; 2016, s: 489-507).

United Nations. World population ageing 2009(Vol. 295). 2010. Retrieved from http://www.un.org/esa/population/publications/WPA2009/WPA2009_WorkingPaper.pdf.

United Nations. Active Ageing And Quality Of Life In Old Age: New York and Geneva.2012.

Usta YY, Demir Y, Yönder M, Yıldız A. Nursing Students' Attitudes Toward Ageism in Turkey. Archives of Gerontology and Geriatrics. 2012; 54(1): 90–93.

Ünalın PC. (1999). Aktif Yaşlanma: Bilişsel ve Sosyal Boyut. Turkish Family Physician. 1999; 3(1): 13-17.

Varışlı B. Katmerli Ayrımcılık: 65 Yaş Üstü Kişilerle Yapılan Niteliksel Araştırma, İstanbul Sancaktepe ve Şişli, 2015-2016. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi (Danışman: Prof. Dr. Belme T Akşit). İstanbul, 2017.

Vefikuluçay D. Üniversitede Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi(Danışman: Doç. Dr. Füsün Terzioğlu). Ankara, 2008.

Velasquez MG. The Ethics of Job Discrimination. İçinde: Business Ethics: Concepts and Cases. Upper Saddle River NJ.: Prentice Hall; 2002, Vol. 111.

WHO. (2002a). Active ageing: A policy framework. Retrieved from <http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/67215/WHO?sequence=1>

WHO. (2002b). Missing Voices: Views of Older Persons on Elder Abuse.

Willcox DC, Willcox BJ, Sokolovsky J, Sakihara S. The Cultural Context Of “Successful Aging” Among Older Women Weavers In A Northern Okinawan Village: The Role Of Productive Activity. Journal of Cross-Cultural Gerontology. 2007; 22(2): 137-165.

Woolf LM. Ageism: The Theoretical Basis of Ageism.1998.

World Health Organization, & Genève, A. L. C. U. U. d. A Global Response to Elder Abuse and Neglect: Building Primary Health Care Capacity to Deal with the Problem Worldwide: Main Report (9241563583). 2008.

Xavier FM, Ferraz M, Marc N, Escosteguy NU, Moriguchi EH (2003). Elderly People S Definition Of Quality Of Life. Brazilian Journal of Psychiatry. 2003; 25(1): 31-39.

Yahyaoğlu R. Yaşlanma ve Zaman Algısı. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi(Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Neylan Ziyalar). İstanbul, 2013.

Yazıcı S. (2014). Gerontoloji ve Gelişim Süreci. İçinde: N. Korkmaz Yaylagül, S. Yazıcı (Eds.), Küreselleşme ve Yaşlılık. Ütopya Yayınevi:Ankara, 2014, s: 21-26.

Yerli G. (2017). Yaşlılık Dönemi Özellikleri Ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler. Journal of International Social Research. 2017; 10(52): 1278-1287.

Yüksel Özmen Ş. (2013). Türk Kültüründe Yaşlının Yeri ve Medyayla Yaşlılığın Değişen Konumu. Milli Folklor. 2013; 25(100): 110-119.

Zastrow C. Sosyal Hizmete Giriş, Çeviren: BY Çakar. Nika Yayınevi: Ankara; 2013.

10. EKLER

10.1 EK 1: ENSTİTÜ YÖNETİM KURULU (TEZ KONUSU KABULÜ)

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 74547675-302.14.01-
Konu : Seda SEVİM'in Tez Konusu Hk.

SBE SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Enstitümüz 20.042018 tarih ve 15/9 sayılı yönetim kurulu toplantısında, Sosyal Hizmet Anabilim Dalı 161358010 numaralı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Saniye Seda SEVİM'in tez konusunun etik kurul onayı alınması kaydı ile "**Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algularının Değerlendirilmesi**" olarak belirlenmesine **OY BİRLİĞİ** ile karar verildi.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Ayşe AKTAŞ
Enstitü Müdürü

Adres: Tıp Fakültesi Dekanlığı Zemin Kat Uncubozköy Kampüsü Manisa
Telefon: (0 236) 2360989 Faks: (0 236) 2382158
E-Posta: saglik.evrak@cbu.edu.tr Elektronik Ağ: saglikbe.cbu.edu.tr

Bilgi İçin: Çisem Tutan
Unvanı: Sürekli İşçi

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

10.2 EK 2: ETİK KURUL İZİNİ

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı
Sağlık Bilimleri Etik Kurulu

Sayı : 20478486-050.04.04-
Konu : Etik Kurul Kararı - Şeyda Yıldırım -
Farklı kuşak

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Şeyda YILDIRIM

"Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı dosyanız görüşülmüş olup, Etik Kurul Karar Formu ektedir. Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Zeki ARI
Kurul Başkanı

Ek: Şeyda Yıldırım - Farklı kuşak 01.08.2018 karar tutanağı (1 sayfa)

Adres:Manisa Celal Bayar Üniversitesi Uncubozköy Kampüsü Manisa
Telefon:(0 236) 2338586 Faks:(0 236) 2331466
E-Posta:tip@cbu.edu.tr Elektronik Ağ:http://tip.cbu.edu.tr

Bilgi İçin:İsa Köse
Unvanı: Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

T.C.
Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu
Karar Formu

KARAR TARİH / NO	01 / 08 / 2018 / 20.478.486 -				
ARAŞTIRMANIN ADI	Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi				
SORUMLU ARAŞTIRMACI	Dr. Öğrt. Üyesi Şeyda YILDIRIM - Manisa Celal Bayar Üniversitesi SBF, Sosyal Hizmet Bln.				
ARAŞTIRMA EKİBİ	Yüksek Lisans Öğrencisi Saniye Seda SEVİM				
ARAŞTIRMANIN NİTELİĞİ	UZMANLIK TEZİ ☐	YÜKSEK LİSANS--DOKTORA-TEZİ ☒	AKADEMİK AMAÇLI ☐		
DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	18 / 07 / 2018 / Tarih ve 34021 sayılı; araştırma dosyası				
KARAR BİLGİLERİ	Araştırma dosyası incelenmiş, bilimsel ve etik açıdan UYGUN olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.				
Unvan/Adı/Soyadı	Araştırma ile İlişkili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye	Unvan/Adı/Soyadı	Araştırma ile İlişkili Olan Üye	Toplantıya Katılmayan Üye
Prof. Dr. Zeki ARI Tıbbi Biyokimya AD	☐	☐	Doç. Dr. Serdar TOK Spor Bilimleri Fakültesi	☐	☐
Prof. Dr. Murat DEMET Psikiyatri AD	☐	☐	Dr. Öğr. Üyesi Selim ALTAN Tıp Tarihi ve Etik AD	☐	☐
Prof. Dr. Betül ERSOY Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD	☐	☐	Dr. Öğr. Üyesi Nurgül GÜNGÖR-TAVŞANLI Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü	☐	☐
Doç. Dr. Beyhan Cengiz ÖZYURT Halk Sağlığı AD	☐	☐	Mukadder YILMAZER Avukat	☐	☐
Doç. Dr. Tuğba ÇAVUŞOĞLU Farmakoloji AD	☐	☐	Sivil Üye Hüseyin TUNÇAY	☐	☐
<p>Etik Kurulumuzun kararı yukarıda belirtilmiştir. <u>Araştırmanız Her Hangi Bir Asamada Etik Kurulumuzun "İzleme - Denetleme" Görevi Gereği Lüzumu Halinde Haberi / Habersiz Olarak Denetlenebilir.</u> Araştırma Başvuru Formunun Taahhütname - Bölüm E kısmında belirtilmiş olan hususların dikkate alınarak istenilen bilgilerin Etik Kurulumuza zamanında iletilmesi konusunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.</p>					
<p>Prof. Dr. Zeki ARI Başkan</p>					

10.3 EK 3: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NDEN İZİN

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 50913635-605.99-E.41221
Konu : Saniye Seda SEVİM'in Tez Çalışması

14/12/2018

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Muradiye Kampüsü PK:45140 Yunusemre/MANISA

İlgi : 28/09/2018 tarihli ve 28080 sayılı yazı,

Üniversiteniz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Saniye Seda SEVİM'in "Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması ile ilgili hazırladığı anket çalışmasını Üniversitemiz öğrencilerine uygulayabilme isteğine ilişkin Üniversitemiz Tıp Fakültesi Dekanlığı, Diş Hekimliği Fakültesi Dekanlığı, Hukuk Fakültesi Dekanlığı, Mühendislik Fakültesi Dekanlığı, Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı, Eğitim Fakültesi Dekanlığı, Turizm Fakültesi Dekanlığı, Edebiyat Fakültesi Dekanlığı, Fen Fakültesi Dekanlığı, İletişim Fakültesi Dekanlığı, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü, Sağlık Bilimleri Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü ve Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan yazılar Ek'te gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Ahmet ÖGKE
Rektör Yardımcısı

Ek:

- 1- Tıp Fak. Dek.'nın yazısı
- 2- Diş Hekimliği Fak.Dek.'nın yazısı
- 3- Hukuk Fak. Dek.'nın yazısı
- 4- Mühendislik Fak. Dek.'nın yazısı
- 5- Hemşirelik Fak. Dek.'nın yazısı
- 6- Eğitim Fak. Dek.'nın yazısı
- 7- Turizm Fak. Dek.'nın yazısı
- 8- Edebiyat Fak. Dek.'nın yazısı

10.4 EK 4: EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NDEN İZİN

Ege Ün. Evrak Tarih ve Sayısı: 02/10/2018-E.79904

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Şube Müdürlüğü

İVEDİ

Sayı : 10184858-622.99
Konu : Saniye Seda Sevim'in Tez Proje
Çalışması Uygulama İzni Hakkında

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi : 28/09/2018 tarihli ve 28079 sayılı yazı.

İlgi sayılı yazınız ile bildirilen Enstitünüz öğrencisi Saniye Seda SEVİM'in "Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı doktora tez çalışması için Üniversitemiz Bornova Yerleşkesinde 01/11/2018 - 01/04/2019 tarihleri arasında anket çalışması yapma talebi Rektörlüğümüzce incelenmiştir.

Anket yapılacak gün ve saatlerin önceden aşağıda iletişim bilgileri bulunan Üniversitemiz Koruma ve Güvenlik Şube Müdürlüğüne bildirilmesi, görüşme yapılacak kişilerin rızalarının alınması, kimlik bilgilerinin paylaşılmaması, anket yapılan alandaki iş ve işleyişin aksatılmaması ve Üniversitemizde devam eden güvenlik önlemlerine riayet edilmesi şartı ile söz konusu talebiniz Rektörlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof. Dr. Kutsal TURHAN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Rektörlük Koruma ve Güvenlik Şube Müdürlüğü			
Şube Müdürü V.	Telefon	Adres	E-Posta
Arif KAZALI	0232 311 1588 0532 295 4351	Ege Üniversitesi Kampüsü Koruma ve Güvenlik Şube Müdürlüğü Bornova-İzmir	arif.kazali@ege.edu.tr

BELGENİN ASLI
ELEKTRONİK İMZALIDIR
02.10.2018
Dr. Ayşe DURGAN ÖBEYS
Şube Müdürü V.

Evrakı Doğrulamak İçin: https://edys.ege.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BECU65D98
Ege Üniversitesi Rektörlüğü Gençlik Cad. No:12 35040 Bornova/İzmir
Telefon No: (232) 3114209 Faks No: (232) 3111052
E-Posta: yaziisleri@mail.ege.edu.tr İnternet Adresi: www.ege.edu.tr

Bilgi İçin: Hayri ARSLAN
Unvan: Büro Personeli
Telefon No: (232) 311 4283

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır

10.5 EK 5: TAZELENME ÜNİVERSİTESİ AKDENİZ KAMPÜSÜ İZİNİ

Evrak Tarih ve Sayısı: 25/01/2019-4681

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 50913635-605.99-E.2745
Konu : Saniye Seda SEVİM'in Tez Çalışması

24/01/2019

MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Muradiye Kampüsü PK:45140 Yunusmre/MANISA

Üniversitemiz Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Saniye Seda SEVİM'in "Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması ile ilgili hazırladığı anket çalışmasını 04.02.2019 - 01.04.2019 tarihleri arasında ilgili proje kapsamında olan 60+Tazelenme Üniversitesi öğrencileri ile yapmasının uygun görüldüğüne ilişkin 18.01.2019 tarih E.9615 sayılı yazısı Ek'te gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır

Prof.Dr. Ahmet ÖGKE
Rektör Yardımcısı

Ek:

- 1- Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müd.'nün yazısı
- 2- Manisa Selal Bayar Üni. Sağlık Bilimleri Ens. Müd.'nün yazısı
- 3- Akdeniz Üni Öğrenci İşleri Daire Bşk.'nın yazısı

Evrak Doğrulamak İçin : https://ebys.akdeniz.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BENULT3DU

Adres: Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü Kampus / Antalya
Telefon: 0242 227 44 00/1300 Faks: 0242 310 15 09
e-Posta: oaidb@akdeniz.edu.tr Elektronik Ağ: <http://oidb.akdeniz.edu.tr> - Pin Kodu: 07722

Bilgi için: Arzu Löker
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni
Tel No: 2422274400 (1334)

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğü

Sayı : 99931598-605.99-E.9615
Konu : Saniye Seda SEVİM'in Tez Proje
Çalışması Uygulama İzni Hk.

18/01/2019

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 18/01/2019 tarihli ve 99931598-605.99-E.9299 sayılı yazı,
b) 04/10/2018 tarih ve 121994 sayılı yazı.
c) 26/12/2018 tarih ve E.36701 sayılı yazı.

İlgide kayıtlı yazılara istinaden Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Saniye Seda SEVİM'in "Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" başlıklı tez çalışması ile ilgili hazırladığı anket çalışmasını 04.02.2019-01.04.2019 tarihleri arasında merkezimiz projesi kapsamında olan 60+ Tazelenme Üniversitesi öğrencileri ile yapması uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. İsmail TUFAN
Müdür

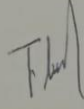
Ek:İlgi sayılı yazılar(2 Sayfa)

10.6 EK 6: TAZELENME ÜNİVERSİTESİ EGE KAMPÜSÜ İZİNİ

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü'nün, Enstitünüz Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Saniye Seda Sevim'in "Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi" konulu tez çalışmasını 04.02.2019-01.04.2019 tarihleri arasında ilgili proje kapsamında olan 60+ Tazelenme Üniversitesi Ege kampüsü öğrencileri ile yapması uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Fehmi Akçiçek

Tazelenme Üniversitesi Ege Kampüsü Yürütücüsü,

İç Hastalıkları AD Başkanı

**10.7 EK 7: SORU FORMU VE YAŞLANMAYA VE YAŞLILIĞA
YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ (YYTÖ)**

SOSYODEMOGRAFİK BİLGİLER

1. Yaşınız:
2. Cinsiyet:
 - Kadın
 - Erkek
3. Şu anda okuduğunuz üniversite:
 - Ege Üniversitesi
Bölüm:.....
 - Akdeniz Üniversitesi
Bölüm:.....
 - Ege Üniversitesi Tazelenme Üniversitesi
 - Akdeniz Üniversitesi Tazelenme Üniversitesi
4. Kaçınıcı sınıfsınız?
 - Hazırlık
 - 1.sınıf
 - 2.sınıf
 - 3.sınıf
 - 4.sınıf
 - 5.sınıf
 - 6.sınıf
5. Büyüdüğünüz aile tipi:
 - Çekirdek aile
 - Geniş aile
6. Şu anda kiminle yaşıyorsunuz?
 - Tek başına
 - Anne babamla
 - Anne baba ve aile büyükleri ile
 - Eşimle
 - Eşim ve Çocuklarımla
 - Eşim ve benim / onun ailesiyle
 - Huzurevi
7. Çocuklarınızla ne sıklıkla görüşüyorsunuz?
 - Haftada 1 den fazla
 - Haftada 1 kez
 - Ayda 1 kez

- Ayda 2 kez
- 2-6 ay arası 1 kez
- 1 yıldan daha seyrek

8. Aile Büyüklerinizle ne sıklıkla görüşüyorsunuz?

- Haftada 1 den fazla
- Haftada 1 kez
- Ayda 1 kez
- Ayda 2 kez
- 2-6 ay arası 1 kez
- 1 yıldan daha seyrek

9. Annenizin eğitim durumu nedir?

- Okur yazar değil
- Okur yazar
- İlkokul
- Ortaokul
- Lise
- Yüksekokul
- Üniversite

10. Babanızın eğitim durumu nedir?

- Okur yazar değil
- Okur yazar
- İlkokul
- Ortaokul
- Lise
- Yüksekokul
- Üniversite

11. Şimdiye kadar 65 yaş ve üzeri yaşlı/yaşlılar ile birlikte aynı evde yaşadınız mı?

- Evet
- Hayır

12. Büyükanne ya da büyükbabanız hayatta ise yaşadıkları yere ilişkin belirtilen maddeyi işaretleyiniz?

- Ailem ile beraber
- Akrabalarım ile beraber (Amca, dayı, hala, teyze,..)
- Kendi evlerinde
- Huzurevinde
- Diğer(...)

13. Aile kurduktan sonra anne babanızın yaşlılık döneminde sizin aileniz ile birlikte aynı evde yaşamasını ister misiniz?

- Evet
- Hayır
- Kararsızım

YAŞLANMAYA VE YAŞLILIĞA YÖNELİK ALGI ÖLÇEĞİ (YYTÖ)

Aşağıda yaşlanmaya ve yaşlılığa yönelik gözlem ve izlenimlerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmış ifadelere yer verilmiştir. Doğru ya da yanlış cevap diye bir şey yoktur. Lütfen kendinize uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.

Çalışmanın güvenilirliği size sunulan ifadeleri **içtenlikle**, **dürüstçe** ve **dikkatle** doldurmanıza bağlıdır. Bu nedenle her bir maddeyi dikkatle okuyarak doldurunuz ve lütfen **boş ifade bırakmayınız**. Uygulama formuna isimlerinizi yazmanıza gerek yoktur. Elde edilecek sonuçlar grupça değerlendirilecek bilimsel çalışma amacının dışında bir amaçla kullanılmayacaktır. Katkılarınız için tekrar teşekkür ederiz.

	İfadeler	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.	"Yaşlanıyor olmak" düşüncesi son derece rahatsızlık verici.	①	②	③	④	⑤
2.	Yaşlandıkça insanın sosyal yaşantıları azalır.	①	②	③	④	⑤
3.	Yaşlanmak demek bir köşeye çekilip oturmak demektir.	①	②	③	④	⑤
4.	Yaşlandıkça yaşam sorunları ile başa çıkmak zorlaşır.	①	②	③	④	⑤
5.	Yaşlandığımı düşündükçe mutsuz oluyorum.	①	②	③	④	⑤
6.	Yaşlandıkça insanın ilişkileri kötüye gidiyor.	①	②	③	④	⑤
7.	Yaşlılık deyince aklıma "elden ayaktan düşmek" geliyor.	①	②	③	④	⑤
8.	Yaşlılık insanı diğer insanlara bağlı hale getirir	①	②	③	④	⑤
9.	Yaşlandıkça hayatın anlamı kayboluyor.	①	②	③	④	⑤
10.	Yaşlanmaktan korkuyorum.	①	②	③	④	⑤
11.	Yaşlanmak bedenin çöküşü demektir.	①	②	③	④	⑤
12.	Yaşlandıkça insanlar daha geveze olur.	①	②	③	④	⑤
13.	Yaşlı insanlar; sosyal ilişkileri yürütmeye zorlanırlar.	①	②	③	④	⑤
14.	Yaşlandıkça insanın kendi davranışlarını kontrol etmesi zorlaşır.	①	②	③	④	⑤
15.	Yaşlanmak insanı yeniliklere kapalı hale getirir.	①	②	③	④	⑤
16.	Yaşlandıkça insanın kendini geliştirmesi zorlaşır.	①	②	③	④	⑤
17.	Yaşlandıkça arkadaş edinmek güçleşiyor.	①	②	③	④	⑤

18.	Yaşlandıkça insanı yalnızlık korkusu sarıyor.	①	②	③	④	⑤
19.	Yaşlandıkça insanın kendine güveni azalır.	①	②	③	④	⑤
20.	Yaşlandıkça insanın yaşama sevinci kalmıyor.	①	②	③	④	⑤
21.	Yaşlandıkça insan aynalara küsüyor.	①	②	③	④	⑤
22.	Gittikçe unutkan olmak yaşlılıkla ilgili kaygılarımı artırıyor.	①	②	③	④	⑤
23.	Yaşlandıkça insanın enerjisi tükeniyor.	①	②	③	④	⑤
24.	Yaşlılık deyince aklıma bitip tükenmeyen sağlık problemleri geliyor.	①	②	③	④	⑤
25.	Yaşlılığın etkileri insanı korunaksız hissettiriyor.	①	②	③	④	⑤
26.	Yaşlı bir insan iş performansları düşük olur.	①	②	③	④	⑤
27.	Yaşlandıkça insanın kimseye güveni kalmaz.	①	②	③	④	⑤
28.	Yaşlılığın zorlukları ile başatmenin en iyi yolu aile desteğidir.	①	②	③	④	⑤
29.	Yaşlılıkta insan ancak başkalarının desteği ile ayakta durabilir.	①	②	③	④	⑤
30.	Yaşlandıkça insan daha hoşgörülü oluyor.	①	②	③	④	⑤
31.	Yaşlılık insanın yaratıcılığını engelliyor.	①	②	③	④	⑤
32.	Yaşlı insan akıllı insan demektir.	①	②	③	④	⑤
33.	Yaşlandıkça giderek işe yaramaz bir hale geleceğimi düşünüyorum.	①	②	③	④	⑤
34.	Yaşlanmak demek giderek değersizleşmek demektir.	①	②	③	④	⑤
35.	Yaşlı insanlar kendilerini objektif olarak değerlendiremezler.	①	②	③	④	⑤
36.	Yaşlandıkça insanın ekonomik güvenceye daha çok ihtiyacı oluyor.	①	②	③	④	⑤
37.	İnsan yaşlandıkça yalnızlaşıyor.	①	②	③	④	⑤
38.	Yaşlılığımı aklıma getirememeye çalışırım.	①	②	③	④	⑤
39.	Yaşlılığım için kaygılıyım.	①	②	③	④	⑤
40.	Yaşlanmak dediğin diğer insanlar için çekilmez hale gelmek demektir.	①	②	③	④	⑤
41.	Yaşlandıkça insan daha savunmasız hale geliyor.	①	②	③	④	⑤
42.	Yaşlanma hissi içimde çöküntü oluşturuyor.	①	②	③	④	⑤
43.	Yaşlandıkça saygı görürsün.	①	②	③	④	⑤
44.	Yaşlandıkça insanlar gençlerin maskarası olur.	①	②	③	④	⑤
45.	Yaşlılık yakınlarına yük olmaktır.	①	②	③	④	⑤

10.8 EK 8: ÖLÇEK KULLANIM İZİNİ

Seda Sevim <s.sevim92@gmail.com>

8 Ara 2017 11:27 ☆ ↩

Alıcı: motrar ▾

Mustafa Hocam iyi günler,
Ben Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü yüksek lisans öğrencisi Seda Sevim. Bitirme tezimde genç, orta ve yaşlı nüfusun yaşlılık ve yaşlanma tutumlarını incelemek istiyorum. İzniniz olursa geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yaptığınız ölçeği kullanmak istiyorum. Sizin için uygunsa ölçeği benimle paylaşabilir misiniz? Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.
Saygılarımla.

Seda SEVİM
Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Hizmet Yüksek Lisans Öğrencisi

Dr.Mustafa Otrar <motrar@marmara.edu.tr>

8 Ara 2017 12:18 ☆ ↩

Alıcı: ben ▾

Seda Hanım Merhaba,
Ölçeği elbette kullanabilirsiniz; ilginiz için teşekkür ederim.
Ölçek, puanlaması ve kaynak göstermek için kullanabileceğiniz makaleyi ekte sundum.
Kolaylıklar ve başarılar dilerim.

10.9 EK : BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

ÇALIŞMANIN ADI (Araştırma başvuru formunda bölüm A.2’de yer alan araştırma adı kullanılmalıdır.) :

Tazelenme Üniversitesi öğrencileri ile Genç Üniversitesi Öğrencilerinin Yaşlanma ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi

Bir araştırma çalışmasına katılmanız istenmektedir. Çalışmaya katılıp katılmama kararı tamamen size aittir. Katılmak isteyip istemediğinize karar vermeden önce araştırmanın neden yapıldığını bilgilerinizin nasıl kullanılacağına ilişkin çalışmanın neleri içerdiğini ve olası yararlarını risklerini ve rahatsızlık verebilecek konuları anlamanız önemlidir. Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız ve eğer istiyorsanız özel veya aile doktorunuzla konuyu değerlendiriniz. Eğer çalışmaya katılmaya karar verirsiniz imzalamanız için size bu Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu verilecektir. Çalışmadan herhangi bir zamanda ayrılmakta özgürsünüz. Eğer isterseniz, bu çalışmaya katılımla ilgili olarak hekiminiz / aile doktorunuz bilgilendirilecektir. Çalışma amacıyla yapılan normal muayeneniz sırasında istenilen tetkikleriniz dışındaki tüm laboratuvar testleri çalışma destekleyicisi tarafından karşılanacak; size veya bağlı bulunduğunuz özel sigorta veya resmi sosyal güvenlik kurumuna ödettirmeyecektir.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI :

Bireylerin sahip oldukları bazı özellikleri ya da çeşitli siyasi topluluk mensubu olmalarından kaynaklanan, farklı ve adaletsiz davranış hareketi olarak bilinen ayrımcılığın konusuna göre çeşitli türleri bulunmaktadır. Ayrımcılık türlerinden bir olan yaş ayrımcılığı da dünyada yaşlı nüfus oranının artmasıyla kendini belli etmeye başlamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın konusu kuşaklararası yaşlanma ve yaşlılık algısının Türkiye’de son yıllarda oluşmaya başlayan yaş ayrımcılığı açısından ele alınmasıdır. Toplumlar arasında ve zamansal olarak fark gösteren yaşlılık olumlu yönleri görmezden gelinerek, muhtaçlık hali, sosyallikten kopuş, yeniliklere kapalılık, mutsuzluk ifadeleriyle özdeşleştirilmektedir. Yaşlanma insanların hayatlarında diğer süreçler gibi önemli bir olgudur. Yaşamın bitmesi olarak düşünmenin aksine bireylerin kendilerini gerçekleştirdikleri bir dönem olarak görülebilmelidir. Bununla birlikte Türkiye nüfusunun her geçen gün hızla yaşlandığı görülmektedir. Özellikle gelişmiş toplumlarda yaşlı nüfus oranındaki artışları gösteren nüfus çalışmalarının yaygınlaşması, akademik ve politik çevrelerde yaşlılığa olan ilgiyi arttırmıştır. Artan ömür uzunluğu ve buna bağlı olarak artan yaşlı nüfusun toplumda algılarının ve onlara olan bakış açısını da etkilemektedir. Belirtilen ifadelerin toplum tarafından damgalanan bireylere mâl edilip edilmediği, içinde buldukları gruba bu olumsuz tiplere yansıtma eğilimi gösterip göstermediği ve eğer böyle bir durum mevcut ise aynı kalıplaşan bu ifadelerin kendi benlik saygılarına nasıl bir etkide buldukları bilinmemektedir. Tüm bunların sonucunda üretken yaşamdaki etkinlikleri, deneyimleri ve devam eden öğrenme sürecinde yer alan üçüncü kuşak üniversite öğrencileri ve diğer bir kuşak olan üniversite öğrencilerinin yaşlanmaya yönelik algılarında farklılık olup olmadığına yönelik literatüre bir katkı sağlaması hedeflenmektedir.

ÇALIŞMA İŞLEMLERİ:

(Gönüllüden kan alınacak ise kan miktar 2 ml (bir çay kaşığı) / 5 ml (bir tatlı kaşığı) şeklinde belirtilmelidir Çalışma işlemlerinin hasta açısından yan etkileri, riskleri ve rahatsızlıkları açıklanmalıdır.)

Katılımcılara araştırmacı tarafından literatür taramaları sonucu elde edilen Yaşlılık ve Yaşlanmaya İlişkin Tutum Ölçeği uygulanacaktır. Bu anket 45 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Çalışma gönüllülük ilkesiyle uygulanacaktır. Anket süresince/sonrasında olası

karşılaşılabacak sorunlar için aşığıdaki telefon numaraları yoluyla araştırmacılarla ulaşılabirsiniz.

CALIşMAYA KATILMAMIN OLASI YARARLARI NELERDİR?

Bu çalışmaya katılmanızın size doğrudan bir katkısı olmayacaktır. Katılımcıların yaşlılık ve yaşlanmaya ilişkin algılarına ilişkin sorulara verilecek oldukları yanıtlar kapsamında ileride yeniden düzenlenen ya da planlanacak olan hizmetler, politikalar ve uygulamaların planlanmasında etkili olacaktır.

GÖNÜLLÜYE UYGULANACAK İŞLEMLERİN OLASI ZARARLARI NELERDİR?

Bu araştırmaya katılmanızın size maddi ve manevi her hangi bir zararı yoktur.

KİŞİSEL BİLGİLERİM NASIL KULLANILACAK?

Anket formundaki bilgileriniz kod adı sistemiyle kullanılacaktır. Başka herhangi bir kişi ve kurumla paylaşılmayacaktır.

SORU VE PROBLEMLER İÇİN BAşVURULACAK KİşİLER :

1. Şeyda YILDIRIM: 533 749 3306
2. Saniye Seda SEVİM: 506 242 3264

Çalışmaya Katılma Onayı

Yukarıdaki bilgileri doktorumla ayrıntılı olarak tartıştım ve kendisi bütün sorularımı cevapladı. Bu bilgilendirilmiş olur belgesini okudum ve anladım. Bu araştırmaya katılmayı kabul ediyor ve bu onay belgesini kendi hür irademle imzalıyorum. Bu onay, ilgili hiçbir kanun ve yönetmeliğı geçersiz kılmaz. Doktorum saklamam için bu belgenin bir kopyasını çalışma sırasında dikkat edeceğim noktaları da içerecek şekilde bana teslim etmiştir.

<i>Gönüllü Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

<i>Veli / Vasinin Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

<i>Tanık¹ Adı Soyadı:</i>		<i>Tarih ve İmza:</i>
<i>Adres ve Telefon:</i>		

1: Gönüllünün bilgilendirilme işlemine başından sonuna dek tanıklık eden kişi

2:Gönüllüyü araştırma hakkında bilgilendiren kişi

11. ALINTI RAPORU

T.C.
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu
Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı Başkanlığı'na

Tez Adı: Farklı Kuşak Üniversite Öğrencilerinin Yaşlanma Ve Yaşlılığa Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi

Tezime ilişkin 27/05/2019 tarihinde yapılan Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 6'dır.

Belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Tarih ve İmza
27.05.2019

Adı Soyadı : Saniye Seda SEVİM
Öğrenci No : 161358010
Anabilim Dalı : Sosyal Hizmet
Programı : Tezli Yüksek Lisans

DANIŞMAN ONAYI
UYGUNDUR.
Dr Öğr. Üyesi Seyda YILDIRIM

Açıklamalar

- 1-Tez Çalışması Orjinallik Raporu (TÇOR), TURNITIN İntihal Tespit Programı kullanımı için kişisel hesap alma hakkı bulunan tez danışmanları, Enstitülerde görevlendirilen personeller, Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nda görevlendirilen kütüphanecler tarafından alınır.
- 2-Sayfa sayısı 400'den az olan tezler için tez savunmasından önce ve başarılı olması durumunda düzeltmelerden sonra olmak üzere 2 kez TÇOR alınır.(400 sayfadan fazla olan tezler 400 ve katları şeklinde bölünerek Turnitin veri tabanına yüklenmesi gerekmektedir. Bu gibi durumlarda benzerlik oranının hesaplanmasına ilişkin detaylı forma, kütüphane web sayfasında bulunan Turnitin kullanım kılavuzlarının altından erişilebilir.)
- 3-TÇOR, tezin yalnızca Kapak Sayfası, Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç bölümlerinden oluşan kısmının tek bir dosya olarak intihal tespit programına yüklenmesi ile alınır.
- Programa yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak tez başlığının tamamı, Yazar Adı (author's first name) olarak öğrencinin adı, Yazar Soyadı (author's last name) olarak öğrencinin soyadı bilgisi yazılır.
- 4- TURNITIN İntihal tespit programına yüklenen dosyanın süreçlenmesinde, ilgili programdaki filtreleme seçenekleri aşağıdaki şekilde ayarlanır: - Kaynakça hariç, - Alıntılar hariç, - 5 kelimedden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words)
- 5-**İsteğe bağlı ayarlar kısmından; "Ödevleri şuraya gönder?" seçeneği mutlaka DEPO YOK şeklinde işaretlenmesi gerekmektedir;** aksi durumda aynı tezin ikinci kez yüklenmesi durumunda benzerlik %100 çıkacaktır ve depodan tezi silmek çok uzun süreç gerektirecektir.
- 6- Raporlama işlemi tamamlandıktan sonra, kaydedilmiş olan ekranın görüntüsünü sağ üst köşesinde yüzdelik sayı olarak belirtilen "benzerlik oranı," raporlamaya tabi tutulmuş olan dosyanın "toplam sayfa sayısı" ve raporlama işleminin yapıldığı "tarih" bilgisi, "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orjinallik Raporu" formuna işlenir.
- 7- **Benzerlik oranında tüm sorumluluk öğrenciye aittir.**
- 8-Tez savunma sınavı sonrasında başarılı bulunan öğrenci, tez savunma sınavı tarihi sonrasında tezde yapılmış muhtemel değişiklikleri içeren dosya kullanılarak alınmış ikinci bir intihal raporundaki bilgiler kullanılarak hazırlanmış ve tez danışmanı tarafından onaylanarak imzalanmış ikinci bir "Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orjinallik Raporu"nu Enstitüye teslim etmekle yükümlüdür.
- 9-Turnitin Hakkında Bilgiler: <http://kutuphane.cbu.edu.tr/turnitin.9370.tr.html>

12. ÖZGEÇMİŞ

Adı	Saniye Seda	Soyadı	SEVİM
Doğum Yeri	ERZİNCAN	Doğum Tarihi	10.02.1992
Uyruğu	T.C	Tel	05062423264
E-mail	s.sevim92@gmail.com		

Eğitim Düzeyi

	Mezun Olduğu Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Doktora/Uzmanlık		
Yüksek Lisans		
Lisans	Akdeniz Üniversitesi Gerontoloji Bölümü	2015
Lise	Nazilli Menderes Anadolu Lisesi	2010

İş Deneyimi

Görevi	Kurum	Süre (Yıl - Yıl)

Yabancı Dilleri	Okuduğunu Anlama*	Konuşma*	Yazma*
İngilizce	Çok iyi	İyi	Çok iyi

Yabancı Dil Sınav Notu □								
YDS	YÖKDİL	IELTS	TOEFL IBT	TOEFL PBT	TOEFL CBT	FCE	CAE	CPE
55,00	71,25							

	Sayısal	Eşit Ağırlık	Sözel
ALES Puanı(2015-Bahar)	75,32860	71,77273	77,35316
(Diğer) Puanı			

Bilgisayar Bilgisi

Program	Kullanma becerisi
SPSS	İyi
Microsoft Office	Çok iyi

YAPTIĞI ÇALIŞMALAR

Özcan F, Elbi H, Sevim S. Huzurevlerinde Yaşayan Bireylerin Aile Hekimliği Uygulamaları Hakkındaki Bilgi ve Görüşlerinin Değerlendirilmesi. 2.Uluslararası 11.Ulusal İzmir İleri Yaş Sempozyumu, 21-22 Mart 2018, Poster Bildiri.

Yıldırım Ş, Sevim S. Kuşaklararası Bireylerin Yaşlanma ve Yaşlılık Algıları. 2.Uluslararası 11.Ulusal İzmir İleri Yaş Sempozyumu, 21-22 Mart 2018, Poster Bildiri.

Özcan F, Elbi H, Sevim S. Bir Üniversite Deneyimi: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlıklı Yaşlanma Uygulama ve Araştırma Merkezi. 3.Uluslararası 12.Ulusal İzmir İleri Yaş Sempozyumu, 27-28 Şubat 2019, Sözlü Bildiri.

Sevim S, Yılmaz G, Uçan G. Huzurevi Nasıl “Huzurlu Bir Ev” Olur? Huzurevlerinde Sunulan Yaşlı Bakım Hizmetinin Geliştirilmesi Üzerine Bir Değerlendirme. Pamukkale Üniversitesi 10.Yaşlılık Kongresi,25-27 Nisan 2019, Sözlü Bildiri.

Yılmaz G, Sevim S, Uçan G. Huzurevinde Yaşamak İster Misiniz?: Yetişkinlerin Huzurevi Hakkındaki Görüşlerini Etkileyen Faktörlerin Sosyal Hizmet Bakış Açısı İle Değerlendirilmesi. Pamukkale Üniversitesi 10.Yaşlılık Kongresi,25-27 Nisan 2019, Sözlü Bildiri.